

Projekt dokumentu **Programy Rozwoju 2030**

– wersja dostępna cyfrowo

wdrażające Strategię Rozwoju Miasta
Gdańsk 2030 Plus

przyjętą Uchwałą nr LIV/1363/22 Rady Miasta Gdańska
z dnia 29 września 2022 r.

1. Wstęp.....	5
1.1. Czym są Programy Rozwoju?.....	5
1.2. Podział Programów Rozwoju.....	5
2. Jak powstały Programy Rozwoju?.....	8
3. Jak zbudowane są Programy Rozwoju?.....	16
4. Program Rozwoju Zielone Miasto.....	17
4.1. Ogólna charakterystyka Programu.....	17
4.2. Wnioski z diagnozy.....	18
4.2.1. Miejski system przyrodniczy.....	18
4.2.2. Ochrona zasobów przyrody i środowiska życia człowieka.....	18
4.2.3. Zieleń miejska.....	19
4.2.4. Infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna.....	20
4.2.5. Gospodarka odpadami.....	21
4.2.6. Adaptacja do zmiany klimatu i jej mitygacja.....	22
4.3. Rekomendacje wynikające z diagnozy obszaru Zielone Miasto.....	23
4.4. Cele szczegółowe, priorytety celów, kierunki interwencji i wskaźniki.....	25
Cel szczegółowy I.1 Bioróżnorodność i zazielenianie miasta.....	25
Cel szczegółowy I.2 Odporność na zmiany klimatu.....	28
Cel szczegółowy I.3 Gospodarka obiegu zamkniętego.....	32
Cel szczegółowy I.4 Czyste powietrze, woda, gleba.....	35
Cel szczegółowy I.5 Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy i mieszkanki.....	38
5. Program Rozwoju Wspólne Miasto.....	42
5.1. Ogólna charakterystyka Programu.....	42
5.2. Wnioski z diagnozy.....	43
5.2.1. System edukacji i wychowania.....	43
5.2.2. Zdrowie i sport.....	44
5.2.3. Integracja społeczna.....	45
5.2.4. Aktywność obywatelska.....	46
5.2.5. Mieszkania.....	47
5.2.6. Koordynacja działań.....	47
5.3. Rekomendacje wynikające z diagnozy obszaru Wspólne Miasto.....	48
5.4. Cele szczegółowe, priorytety celów, kierunki interwencji i wskaźniki.....	50
Cel szczegółowy II.1 Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami.....	50
Cel szczegółowy II.2 Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy.....	52

Cel szczegółowy II.3 Poprawa stanu zdrowia mieszkanek i mieszkańców oraz rozwój sportu.....	55
Cel szczegółowy II.4 Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkanek i mieszkańców	58
Cel szczegółowy II.5 Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej.....	61
Cel szczegółowy II.6 Rozwój i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym i społecznym.....	64
6. Program Rozwoju Dostępne Miasto.....	67
6.1. Ogólna charakterystyka Programu.....	67
6.2. Wnioski z diagnozy	69
6.2.1. Ruch pieszy	69
6.2.2. Ruch rowerowy.....	69
6.2.3. Publiczny transport zbiorowy.....	70
6.2.4. Sieć drogowa	71
6.2.5. Bezpieczeństwo komunikacyjne.....	71
6.2.6. Transformacja energetyczna	72
6.2.7. Cyfryzacja i inteligentne zarządzanie miastem.....	73
6.3. Rekomendacje wynikające z diagnozy obszaru Dostępne Miasto	74
6.4. Cele szczegółowe, priorytety celów, kierunki interwencji i wskaźniki	76
Cel szczegółowy III.1 Poprawa warunków ruchu pieszego, z uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami	76
Cel szczegółowy III.2 Poprawa warunków ruchu rowerowego	78
Cel szczegółowy III.3 Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego	80
Cel szczegółowy III.4 Poprawa dostępności transportowej	83
Cel szczegółowy III.5 Bezpieczeństwo na drogach i w przestrzeni publicznej.....	85
Cel szczegółowy III.6 Rozwój energetyki miejskiej	88
Cel szczegółowy III.7 Cyfrowa gmina i smart city	92
7. Program Rozwoju Innowacyjne Miasto	95
7.1. Ogólna charakterystyka Programu.....	95
7.2. Wnioski z diagnozy	97
7.2.1. Innowacyjność.....	97
7.2.2. Atrakcyjność inwestycyjna	97
7.2.3. Port morski i port lotniczy	98
7.2.4. Kultura i dziedzictwo	99
7.2.5. Turystyka i czas wolny	99
7.2.6. Przestrzeń publiczna.....	100
7.3. Rekomendacje wynikające z diagnozy obszaru Innowacyjne Miasto	101
7.4. Cele szczegółowe, priorytety celów, kierunki interwencji i wskaźniki	104

Cel szczegółowy IV.1 Rozwój innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy gospodarki....	104
Cel szczegółowy IV.2 Wzmocnienie marki gospodarczej Gdańska.....	106
Cel szczegółowy IV.3 Odpowiedzialny rozwój przestrzenny miasta	108
Cel szczegółowy IV.4 Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta.....	111
Cel szczegółowy IV.5 Dbłość o zabytki oraz promocja dziedzictwa.....	113
Cel szczegółowy IV.6 Równoważenie turystyki i wsparcie przemysłu spotkań oraz czasu wolnego w mieście.....	115
8. System realizacji programu, w tym plan finansowy	118
8.1. Ramy finansowe	118
8.1.1. Jak sfinansujemy Programy Rozwoju?	118
8.1.2. Potencjalne źródła finansowania	118
8.1.3. Planowane nakłady na Programy Rozwoju	119
8.2. System wdrażania i ewaluacji.....	125
8.2.1. Jak będziemy wdrażali Programy Rozwoju?.....	126
8.2.2. Ewaluacja.....	126
9. Sposób monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celów	127

1. Wstęp

1.1. Czym są Programy Rozwoju?

Programy Rozwoju służą wdrażaniu zaktualizowanej **Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus** z 2022 r. Opracowane zostały z uwzględnieniem wymagań merytorycznych i proceduralnych określonych w Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2023 r. poz. 1259, zm. poz.1273). Wyznaczają kierunki działań, które w najbliższych latach posłużą realizacji czterech celów strategicznych: Zielone Miasto, Wspólne Miasto, Dostępne Miasto i Innowacyjne Miasto. Bardziej szczegółowo niż Strategia opisują oczekiwane rezultaty i sposoby ich osiągnięcia. Wskazują również planowane nakłady finansowe oraz sposób pomiaru uzyskanych efektów.

Rozwój miasta, ukierunkowany na realizację wizji zapisanej w Strategii, będzie przebiegał zgodnie z kierunkami działań, które znajdują rozwinięcie właśnie w Programach Rozwoju. Podstawy, kierunki i zasady rozwoju skupiają się na **najważniejszych dla Gdańska wartościach: współpracy, otwartości, mobilności, kształceniu i środowisku przyrodniczym**. Najważniejszy jest jednak podmiot rozwoju, a więc mieszkańcy miasta, dlatego to na wskazanych przez **mieszkanki i mieszkańców** potrzebach koncentrują się działania Programów Rozwoju.

1.2. Podział Programów Rozwoju

Programy Rozwoju zostały podzielone zgodnie z celami strategicznymi na cztery obszary:

- **Zielone Miasto** – odnosi się do zapewniania mieszkankom i mieszkańcom bezpieczeństwa w wymiarze środowiskowym oraz odpowiedzialnego i zrównoważonego rozwoju miasta z poszanowaniem przyrody,
- **Wspólne Miasto** – koncentruje się na aspektach związanych z uczeniem się i aktywnością mieszkanki i mieszkańców oraz wsparciem społecznym i zapobieganiem depopulacji,
- **Dostępne Miasto** – obejmuje tematykę związaną z zapewnieniem mieszkankom i mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa, podnoszeniem jakości ich życia w zakresie transportu i mobilności oraz energetyki i cyfryzacji,
- **Innowacyjne Miasto** – koncentruje się na aspektach związanych z budowaniem atrakcyjnej i innowacyjnej gospodarki poprzez efektywny rynek pracy, dostępne przestrzenie publiczne, bogatą ofertę kulturalną, ochronę dziedzictwa oraz zrównoważoną turystykę i różnorodną ofertę czasu wolnego.

Podział Programów Rozwoju wraz z obszarami tematycznymi:

1. Program Rozwoju Zielone Miasto

- 1.1. Bioróżnorodność i tereny zieleni
 - 1.1.1. System przyrodniczy, bioróżnorodność, zazielenianie
- 1.2. Odporność na zmiany klimatu
 - 1.2.1. Błękitno-zielona infrastruktura
 - 1.2.2. Retencja
 - 1.2.3. Wyspy ciepła
- 1.3. Gospodarka Obiegu Zamkniętego
 - 1.3.1. Ograniczanie odpadów
 - 1.3.2. Ponowne użycie, recykling
- 1.4. Czyste powietrze, woda, gleba
- 1.5. Świadomość ekologiczna

2. Program Rozwoju Wspólne Miasto

- 2.1. Edukacja
 - 2.1.1. Dostępność do szkół, przedszkoli i żłobków
 - 2.1.2. Kompetencje przyszłości
 - 2.1.3. Rozwój talentów
- 2.2. Zdrowie i sport
 - 2.2.1. Profilaktyka zdrowotna
 - 2.2.2. Rozwój sportu i aktywności fizycznej
- 2.3. Usługi społeczne
 - 2.3.1. Integracja społeczna
 - 2.3.2. Deinstytucjonalizacja
- 2.4. Obywatelskość
 - 2.4.1. Aktywność obywatelska
 - 2.4.2. Demokracja
- 2.5. Mieszkania
 - 2.5.1. Zapobieganie depopulacji
 - 2.5.2. Dostępne mieszkania

3. Program Rozwoju Dostępne Miasto

- 3.1. Efektywna mobilność
 - 3.1.1. Piesi i rowerzyści

- 3.1.2. Transport publiczny
- 3.1.3. Sieć drogowa
- 3.1.4. Likwidacja barier
- 3.1.5. Bezpieczeństwo, w tym zwłaszcza komunikacyjne
- 3.2. Transformacja energetyczna
 - 3.2.1. Termomodernizacja
 - 3.2.2. Zarządzanie zużyciem mediów
 - 3.2.3. Odnawialne Źródła Energii
- 3.3. Cyfryzacja
 - 3.3.1. Cyfryzacja usług
 - 3.3.2. Cyfryzacja procesów
 - 3.3.3. Smart City

4. Program Rozwoju Innowacyjne Miasto

- 4.1. Odpowiedzialna gospodarka
 - 4.1.1. Innowacyjność, działalność badawczo-rozwojowa
 - 4.1.2. Otoczenie biznesu/wsparcie
 - 4.1.3. Atrakcyjność inwestycyjna
 - 4.1.4. Port morski i lotniczy
- 4.2. Przestrzeń
 - 4.2.1. Miasto krótkich odległości
 - 4.2.2. Dostępne przestrzenie publiczne
 - 4.2.3. Rewitalizacja
- 4.3. Kultura i dziedzictwo
 - 4.3.1. Artyści i twórcy
 - 4.3.2. Dostęp do kultury
 - 4.3.3. Ochrona zabytków
 - 4.3.4. Tożsamość
- 4.4. Czas wolny i turystyka
 - 4.4.1. Zrównoważona turystyka
 - 4.4.2. Przemysł spotkań
 - 4.4.3. Oferta czasu wolnego

2. Jak powstały Programy Rozwoju?

Strategia Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus z 2022 r. zawiera, wraz z Programami Rozwoju, kompleksowe informacje o rozwoju Gdańska.

Programy Rozwoju powstały na podstawie **diagnoz** (przeprowadzonych w poszczególnych obszarach), które koncentrowały się przede wszystkim na zagadnieniach będących wyzwaniem i wymagających dalszej interwencji. Ważnym elementem tych diagnoz są wynikające z nich rekomendacje kierunkowe, stanowiące wytyczne do rozwoju potencjału miasta. Na podstawie rekomendacji przystąpiono do formułowania treści Programów Rozwoju, których zasadniczymi elementami są: cele szczegółowe, priorytety celów oraz kierunki interwencji. Diagnozy zostały opracowane zgodnie z art. 10a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ich wykonawcami byli eksperci zewnętrzni.

Proces formułowania treści dokumentów rozpoczął się wraz z **powołaniem Komitetu Sterującego oraz opiekunów, koordynatorów i zespołów programowych**. Opiekunem każdego z programów jest jeden z zastępców Prezydenta Miasta Gdańska. Do każdego programu wyznaczono dwoje koordynatorów oraz powołano zespół ds. prac nad opracowaniem programu.

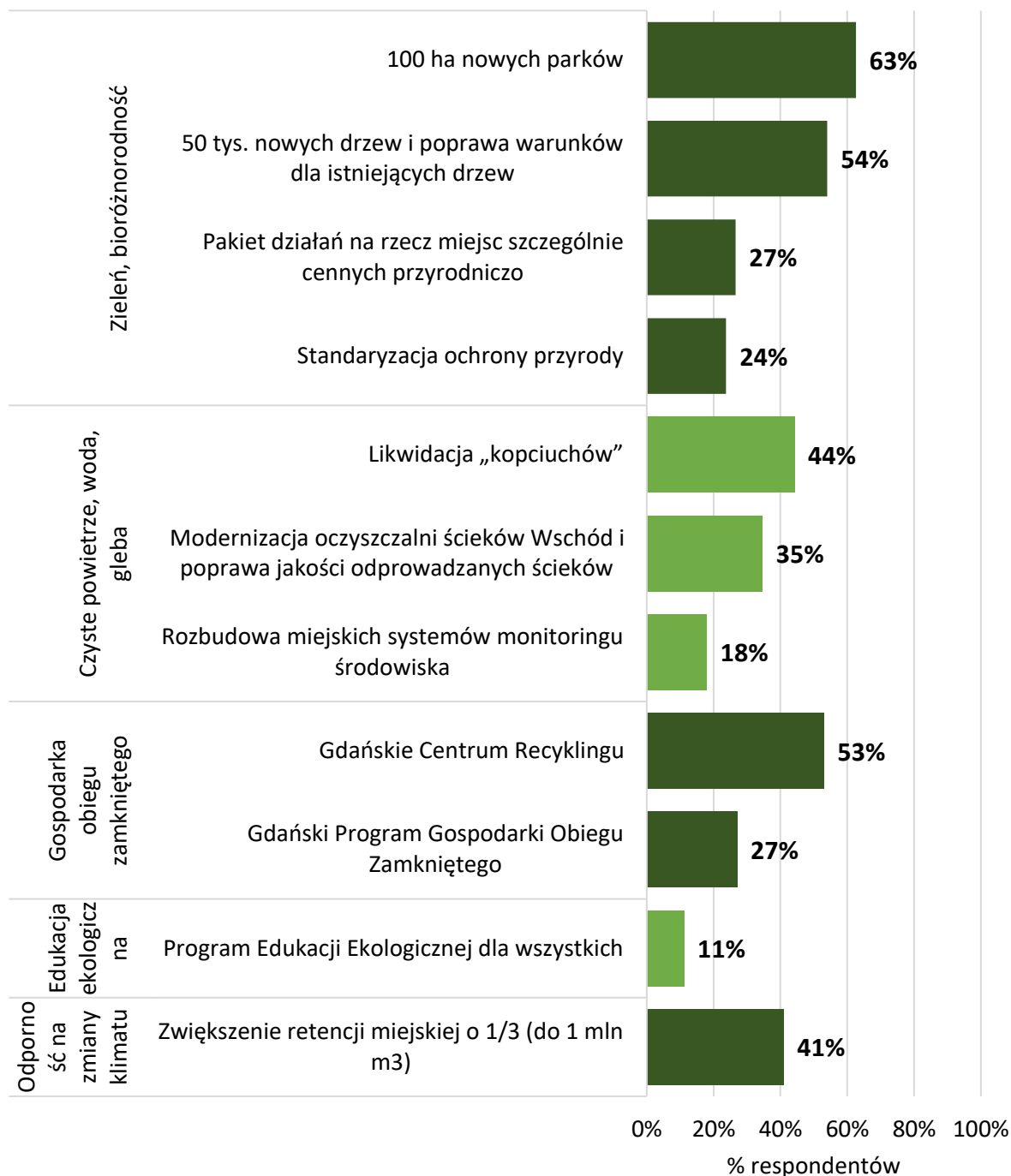

Rysunek 1. Schemat struktury organizacyjnej budowania Programów Rozwoju

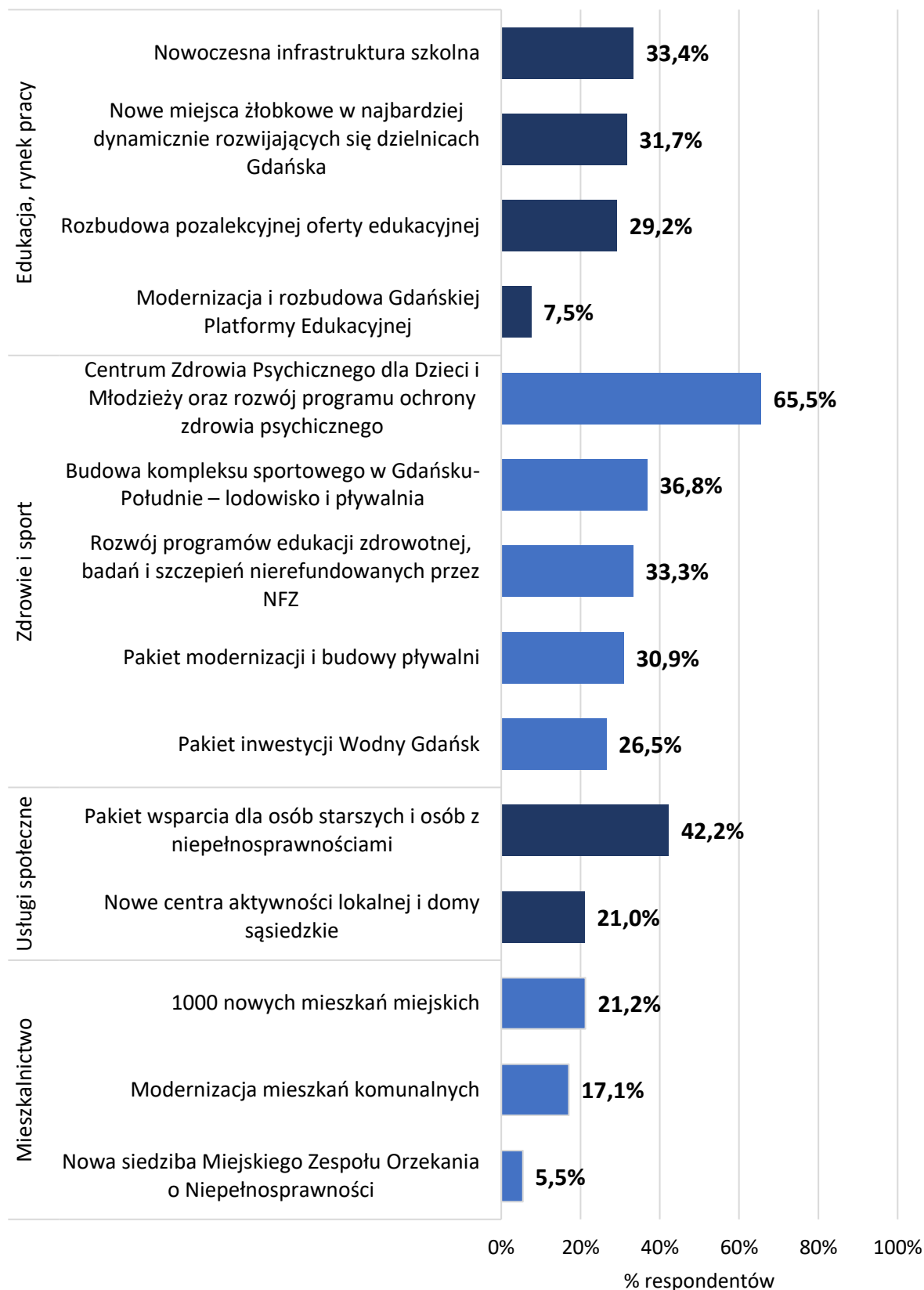
Przygotowanie Programów Rozwoju jest procesem otwartym i włączającym mieszkańców, specjalistów z różnych środowisk oraz partnerów społeczno-gospodarczych. Swoje oczekiwania w zakresie rozwoju miast, idei i koncepcji mieszkanki i mieszkańcy Gdańska mogli zgłaszać m.in. podczas cyklu otwartych warsztatów pn. „**Jaki ma być Gdańsk w 2030?**”

Porozmawiajmy o programach rozwoju miasta”, które odbyły się w okresie od marca do maja 2023 r. W sześciu spotkaniach w tym w czterech tematycznych warsztatach wzięło udział blisko 560 mieszkanki i mieszkańców. Łącznie zgłoszono 402 zagadnienia do rozpatrzenia oraz 155 przedsięwzięć inwestycyjnych – pomysłów na nowe inicjatywy.

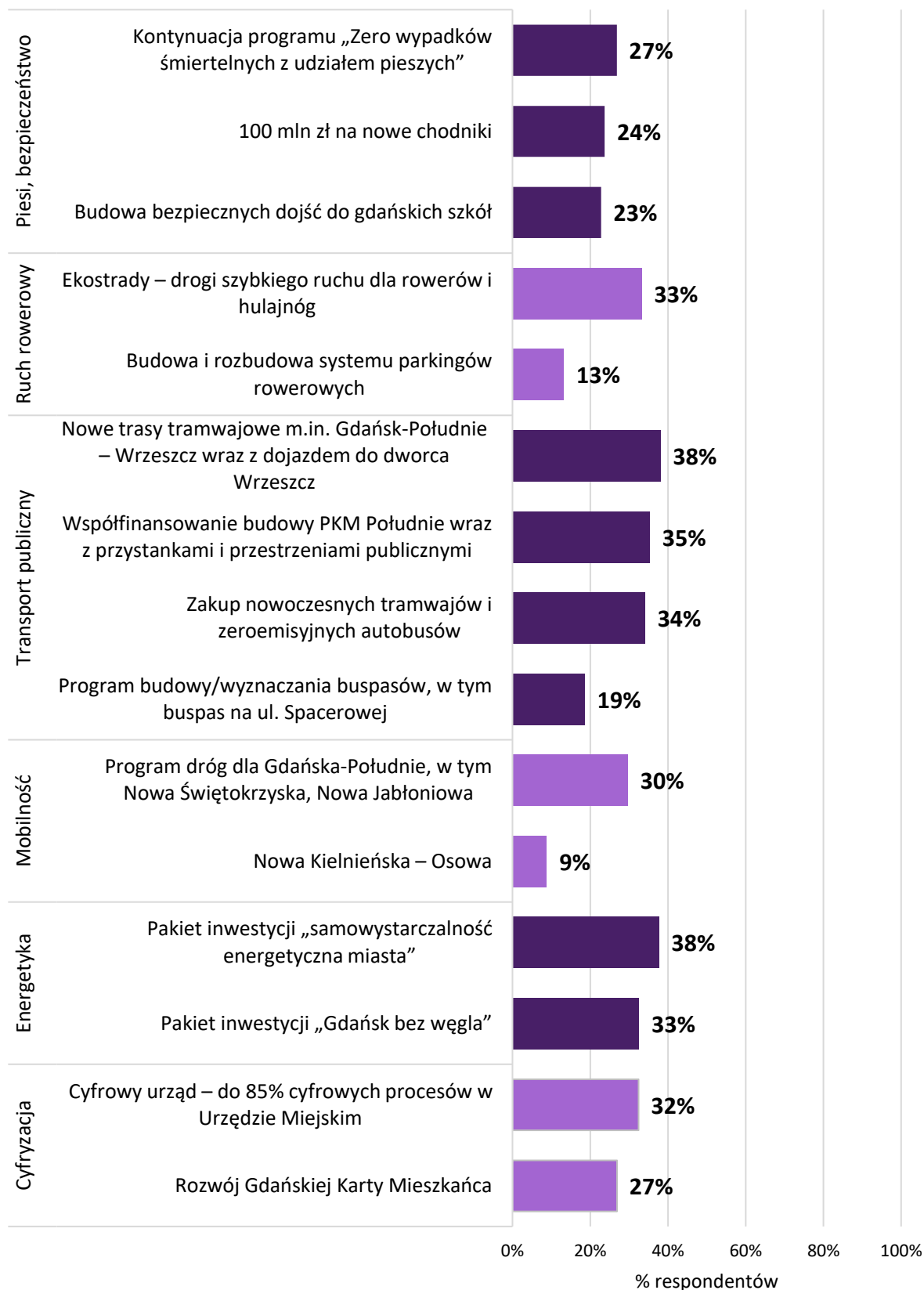
Równoległe z cyklem warsztatów wśród mieszkanki i mieszkańców Gdańska przeprowadzono **ankietę na temat priorytetowych inwestycji w mieście do 2030 r.** Gdańczanki i gdańszczanie mogli zgłosować na maksymalnie 5 inwestycji w każdym z czterech obszarów tematycznych odpowiadających Programom Rozwoju. Głosy można było oddać za pomocą formularza internetowego. Istniała także możliwość przekazania ankiety w wersji papierowej na spotkaniach warsztatowych oraz bezpośrednio w zespołach obsługi mieszkańców. Ankietę wypełniło – i co ważne, zarazem potwierdziło swój głos – ponad 3,6 tys. respondentów.

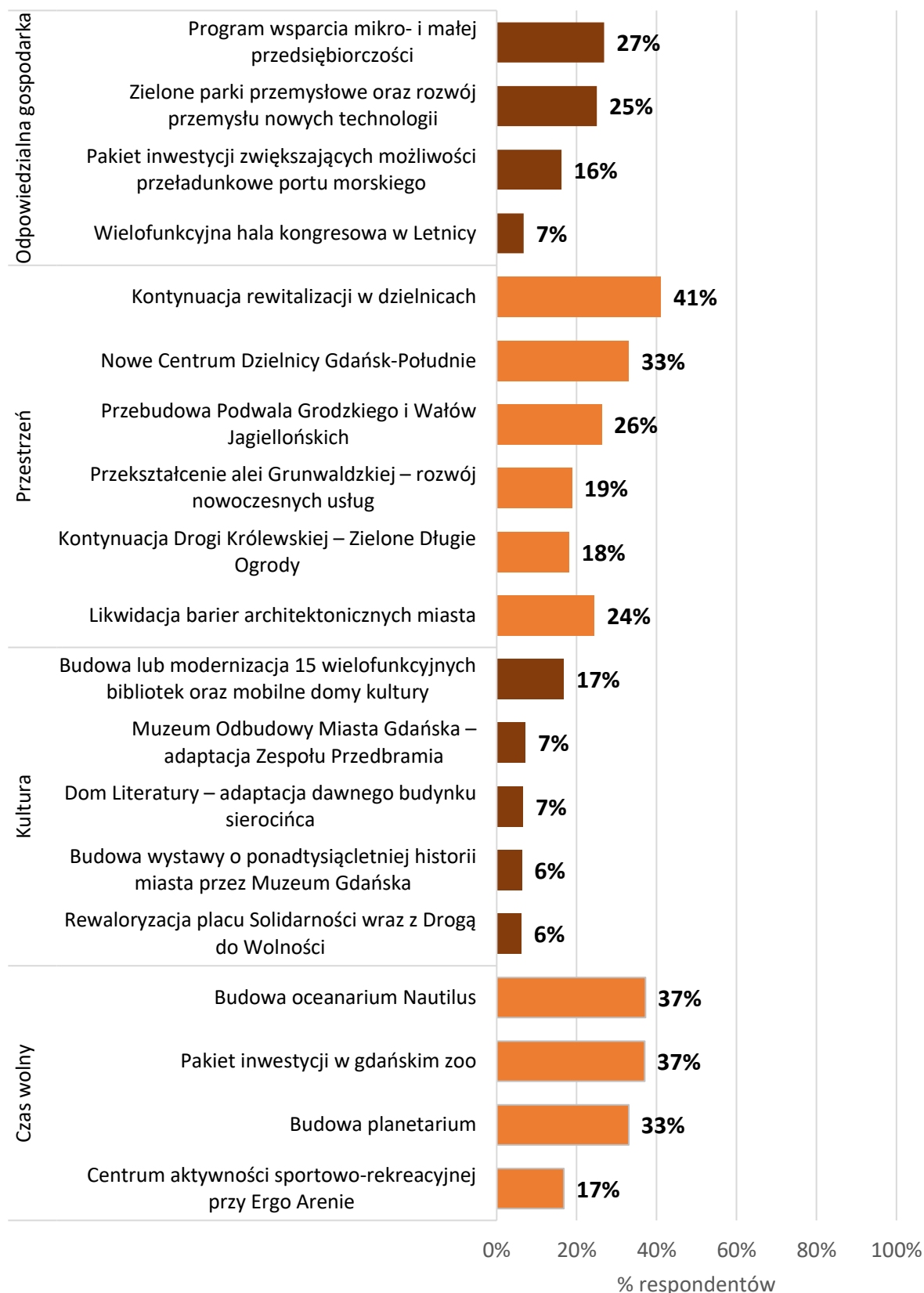
Rysunek 2. Wyniki badania ankietowego na temat priorytetowych inwestycji w mieście do 2030 roku w zakresie programu **Zielone Miasto**. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 inwestycji

Rysunek 3. Wyniki badania ankietowego na temat priorytetowych inwestycji w mieście do 2030 roku w zakresie programu **Wspólne Miasto**. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 inwestycji

Rysunek 4. Wyniki badania ankietowego na temat priorytetowych inwestycji w mieście do 2030 roku w zakresie programu **Dostępne Miasto**. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 inwestycji

Rysunek 5. Wyniki badania ankietowego na temat priorytetowych inwestycji w mieście do 2030 roku w zakresie programu **Innowacyjne Miasto**. Respondenci mogli wskazać maksymalnie 5 inwestycji

OPRACOWANIE PROGRAMÓW ROZWOJU

Rysunek 6. Proces opracowywania Programów Rozwoju

W trakcie procesu formułowania Programów Rozwoju przeprowadzono także szereg **spotkań branżowych**, m.in. dotyczących takich obszarów, jak środowisko, forum równego traktowania, mobilność, turystyka, nauka, kultura, rewitalizacja, branża informatyczna, branża morska, dzięki którym zebrano wiele opinii, uwag i propozycji dotyczących najważniejszych kierunków rozwoju miasta w strategicznej perspektywie roku 2030.

Wszystkie etapy powstawania Programów Rozwoju, w tym wyniki ankiet, były podawane do wiadomości na stronie internetowej www.gdansk.pl/strategia. Dodatkowo o wszystkich

wydarzeniach związanych z programami, zwłaszcza o elementach partycypacyjnego procesu ich tworzenia, mieszkańcy i mieszkańcy byli informowani na bieżąco za pomocą mediów społecznościowych, portalu internetowego Trojmiasto.pl oraz rozmieszczonych w przestrzeni miasta plakatów zawierających harmonogram warsztatów. Informacje były udostępniane na wyświetlaczach systemu informacji pasażerskiej i oznakowania na autobusach i tramwajach; w formie komunikatów rozsyłano je też do użytkowników systemu Gdańskiej Karty Mieszkańca i Gdańskiej Platformy Edukacyjnej. Przed każdym spotkaniem z mieszkańcami najważniejsze punkty konsultowanej tematyki były omawiane podczas wywiadów z koordynatorami programu rozwoju, udostępnianych na portalu www.gdansk.pl w cyklu „Wszystkie strony miasta”.

Zgodnie z wymogiem ustawowym należało przeprowadzić procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ). Gmina Miasta Gdańska wystąpiła o uzgodnienie odstąpienia od jej przeprowadzenia, argumentując to faktem, że realizacja Programów Rozwoju 2030 nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Właściwe organy (Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku oraz Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni) przychyliły się do argumentacji i wydały decyzję o odstąpieniu od przeprowadzenia SOOŚ.

[rozdział zostanie uzupełniony o kolejne etapy, tj. konsultacje społeczne – po ich zakończeniu]

3. Jak zbudowane są Programy Rozwoju?

Pierwszy element Programów Rozwoju stanowi **diagnoza**, która w syntetyczny sposób wprowadza w specyfikę problematyki danego programu oraz charakteryzuje sytuację w tym obszarze – w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Na podstawie opisu sytuacji bieżącej opracowane zostały **rekomendacje** wynikające z diagnozy danego obszaru programowego.

Prezentację każdego programu rozwoju rozpoczyna jego **charakterystyka**, która zwięźle określa istotę programu oraz jego cel główny. Wskazuje na planowane do podjęcia działania oraz obszary wymagające szczególnej uwagi.

Kolejnym i zarazem zasadniczym elementem opracowania jest fiszka programowa, która składa się z **celów szczegółowych** wraz z przypisanymi do nich **priorytetami** oraz określonymi **kierunkami interwencji**. **Cele szczegółowe** definiują podejmowane zadania oraz pozwalają zrozumieć ich sens. **Priorytety celów i kierunki interwencji** systematyzują sposób osiągnięcia założonych i pożądaných efektów. Dodatkowym elementem jest wykazanie powiązań z celami zrównoważonego rozwoju ONZ oraz celami strategicznymi i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, co pokazuje, w jaki sposób program rozwoju wpisuje się w założenia strategiczne.

Poniżej zaprezentowano sposób zapisów w fiszce programowej:

- **cel szczegółowy** – nazwa celu szczegółowego,
- **opis celu szczegółowego** - szerszy opis i założenia celu szczegółowego,
- **powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ** – wskazanie powiązań między celami szczegółowymi Programów Rozwoju z celami zrównoważonego rozwoju ONZ,
- **powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus** – wskazanie powiązań z celami strategicznymi i kierunkami działań wyznaczonymi w, nadrzędnej do Programów Rozwoju, Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus z 2022 r.,
- **priorytet celu** – lista priorytetów celu szczegółowego,
- **kierunki interwencji** – wykaz kierunków interwencji mieszczących się w danym priorytecie celu przewidzianych do realizacji w perspektywie do 2030 r.,
- **wskaźniki** – wskaźniki, które będą realizowane przez działania celu szczegółowego w perspektywie do 2030 r.

Aby urzeczywistnić planowane interwencje, dzięki którym możliwa będzie realizacja celów strategicznych i celów szczegółowych, do programów zostały przydzielone środki finansowe.

Elementem domykającym całość jest system realizacji z miernikiem efektywności podejmowanych działań w postaci **wskaźników programowych**, które – ściśle powiązane z celami szczegółowymi – obrazują kierunek ich zmian.

4. Program Rozwoju Zielone Miasto

Cel główny: Zielone Miasto to miasto przeciwdziałające zmianie klimatu i adaptujące się do jej skutków dzięki aktywizacji atutów kapitału ludzkiego, społecznego i innowacyjności, zwartemu oraz wielofunkcyjnemu zagospodarowaniu przestrzennemu opartemu na stabilnej osnowie ekologicznej, a także wdrażaniu zasady gospodarki obiegu zamkniętego i ochronie wszystkich komponentów środowiska.

4.1. Ogólna charakterystyka Programu

Program Rozwoju Zielone Miasto dotyczy zapewnienia mieszkańcom **bezpieczeństwa w wymiarze środowiskowym oraz odpowiedzialnego i zrównoważonego rozwoju miasta z poszanowaniem przyrody.**

Program odpowiada na kluczowe wyzwania środowiskowe. Jednym z nich jest postępująca **zmiana klimatu**, której konsekwencje odczuwają nie tylko mieszkanki i mieszkańcy, lecz także ekosystemy i infrastruktura miejska. **Budowanie odporności miasta** na ekstremalne zjawiska pogodowe wymaga podjęcia i kontynuowania wielu działań: rozwijania **błękitno-zielonej infrastruktury** i zwiększania retencji wód opadowych, kształtowania przestrzeni miejskiej z uwzględnieniem ochrony przed zdarzeniami nadzwyczajnymi i dostosowania do skutków zmiany klimatu, zabezpieczenia kluczowej infrastruktury miejskiej, zwiększenia potencjału służb zarządzania kryzysowego.

W zakresie łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko program Zielone Miasto odnosi się do kwestii odpowiedzialnego postępowania z odpadami oraz ochrony powietrza, wód i gleb. Wdrażanie modelu **gospodarki o obiegu zamkniętym** przyczyni się do ograniczenia ilości odpadów i emisji gazów cieplarnianych. **Poprawa jakości powietrza** zależy w dużej mierze od ograniczenia niskiej emisji z indywidualnych, nieefektywnych źródeł ciepła. Planowane przedsięwzięcia z zakresu **gospodarki wodno-ściekowej** będą służyły lepszemu gospodarowaniu zasobami wody pitnej, jak również efektywnemu oczyszczaniu ścieków komunalnych oraz ochronie wód podziemnych i powierzchniowych.

Istotnym obszarem działań planowanym w programie jest **zazielenianie miasta oraz ochrona ekosystemów**. To odpowiedź na oczekiwania mieszkańców, a jednocześnie sposób na adaptację do zmiany klimatu, ograniczanie zagrożeń przyrodniczych i poprawę warunków życia w mieście.

Inny ważny obszar planowanych działań to edukacja ekologiczna. Od **poziomu świadomości ekologicznej mieszkanki i mieszkańców oraz ich zaangażowania w działania na rzecz zielonej transformacji** w dużej mierze zależy skuteczność realizacji założeń programu.

4.2. Wnioski z diagnozy

4.2.1. Miejski system przyrodniczy

Środowisko przyrodnicze na obszarze Gdańska jest **silnie zróżnicowane**. Dwie główne jednostki przestrzenno-funkcjonalne – dolny i górny taras, rozdzielone strefą krawędziową wysoczyzny – różnią się zauważalnie pod względem składu powierzchniowych utworów geologicznych, rzeźby terenu, sieci hydrograficznej, klimatu, gleb oraz szaty roślinnej. Z uwagi na nadmorskie położenie i zróżnicowaną rzeźbę terenu **największym zagrożeniem naturalnym dla stabilności życia są powodzie i podtopienia** – przede wszystkim w wyniku spiętrzeń sztormowych oraz intensywnych opadów deszczu.

Osnowa ekologiczna miasta znajduje się pod nieustającą **presją urbanizacji**. W celu jej ochrony w planowaniu przestrzennym wykorzystywana jest koncepcja **Ogólnomiejskiego Systemu Obszarów Aktywnych Biologicznie (OSTAB)**. OSTAB składa się z trzech typów elementów: osnowy przyrodniczej, płątów strukturalnych i ciągów łączących. Osnowę tworzą tereny cenne przyrodniczo i zajmujące znaczną, w skali miasta, powierzchnię (las Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, Lasy Otomińskie, pas nadmorski, doliny i koryta większych rzek). Płaty strukturalne to mniejsze obszary leśne, mniejsze doliny rzek i potoków oraz zbiorniki wodne, tereny zieleni urządzonej, cmentarze, tereny rolnicze. Ciągłość przestrzenną między obydwojma wymienionymi typami obszarów wzmacniają ciągi łączące (np. drobne ciekły, rowy melioracyjne, aleje i szpalery drzew).

4.2.2. Ochrona zasobów przyrody i środowiska życia człowieka

Kompetencje w zakresie ochrony zasobów przyrody są rozproszone pomiędzy instytucjami i szczeblami administracji, przez co **systemowa ochrona jest niewystarczająco skoordynowana**. Ochrona rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000 należy do regionalnego dyrektora ochrony środowiska, a parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu – do samorządu wojewódzkiego. Do kompetencji samorządu gminnego w zakresie ochrony przyrody należy ustanawianie pomników przyrody, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz nadzór nad nimi. Według danych GUS **odsetek powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni (ogółem) miasta Gdańska wynosił w 2021 r. 25%**. W porównaniu z pozostałymi miastami na prawach powiatu to wysoki udział, stawiający Gdańsk na siódmym miejscu.

Poprawy wymaga jakość powietrza i wód powierzchniowych. Ogólny stan aerosanitarny, na tle innych miast Polski, określić można jako w miarę korzystny. Notowana obecnie jakość powietrza jest znacznie lepsza niż przed dekadą. Z drugiej strony mniej optymistyczny obraz pokazuje Europejski Indeks Jakości Powietrza, uwzględniający wartości referencyjne pochodzące z rekomendacji Światowej Organizacji Zdrowia i dyrektywy UE. Okresowo występują **przekroczenia dopuszczalnych poziomów**, zwłaszcza pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu. Źródłami zanieczyszczeń powietrza są przede wszystkim **sektor bytowo-komunalny** (indywidualne ogrzewanie mieszkań i podgrzewanie wody) oraz

transport, w szczególności samochodowy. Skala wyzwań w związku z planowanym od 2030 r. wprowadzeniem bardziej restrykcyjnych norm jest nadal znaczna. Rezultaty monitoringu wód powierzchniowych pokazują potrzebę działań ochronnych. **Ogólna ocena stanu** wód większości **cieków** badanych w 2022 r. była zła. Spośród czterech badanych jezior trzy spełniały wymagania mikrobiologiczne dotyczące kąpielisk. Stan ekologiczny jezior – określony na podstawie stężenia chlorofilu A – wahał się od dobrego (II klasa) do złego (V klasa).

Ochrona gleb o najwyższej rolniczej przydatności, występujących przede wszystkim na Olszynie, Oruni oraz w południowej części Wyspy Sobieszewskiej, polega na **uniemożliwieniu ich zajmowania na cele nierolnicze. Zachowanie pokrywy leśnej**, szczególnie w strefie krawędziowej wysoczyzny, zapobiega erozji mechanicznej, w tym ruchom masowym – osuwiskom, które mogą stwarzać zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz powodować znaczne straty majątkowe. Ochronie i optymalizacji urodzajności gleb sprzyja również gospodarka wodna ukierunkowana przede wszystkim na **retencję powierzchniową wód opadowych**.

Ograniczenia wymaga hałas, zwłaszcza drogowy. Narażenie na ponadnormatywny poziom hałasu drogowego dotyczyło ok. 9 tys. osób (dane z 2017 r.). Ponadto identyfikuje się narastającą uciążliwość hałasu miejsko-rekreacyjnego, głównie w historycznym Śródmieściu oraz pasie nadmorskim. Działania na rzecz poprawy warunków akustycznych powinny dotyczyć m.in. eliminowania ruchu tranzytowego, spowalniania i ograniczania dostępu dla ruchu samochodowego, modernizacji i rozbudowy transportu publicznego oraz tworzenia pasów zieleni ochronnej.

4.2.3. Zieleń miejska

Błękitno-zielona infrastruktura stanowi istotny element struktury przestrzennej miasta. Tworzą ją przede wszystkim tereny zieleni, lasy, cieki i zbiorniki wodne oraz obszary podmokłe. Wykorzystanie właściwości tych biologicznie aktywnych terenów pozwala **wpływać na funkcjonowanie środowiska, redukować niekorzystne oddziaływania i minimalizować zagrożenia przyrodnicze**. Tereny zielone i nadwodne pełnią również istotne funkcje społeczne oraz gospodarcze – odgrywają pozytywną rolę w kształtowaniu warunków życia mieszkańców.

Zieleń w mieście jest najczęściej wymieniana jako **priorytet rozwoju miasta** na kolejną dekadę. Istniejące tereny zieleni są pozytywnie oceniane przez mieszkańców. Według danych GUS udział terenów zieleni urządzonej w powierzchni ogółem Gdańska wynosił w 2021 r. 9,0%. To wynik nieznacznie ponadprzeciętny w kategorii dużych i średnich miast (miasta na prawach powiatu). Do największych i najbardziej atrakcyjnych obiektów należą parki. Na terenie miasta istnieje 21 ogólnodostępnych parków, zajmujących powierzchnię ponad 180 ha. Dostęp do terenów zieleni zwiększany jest również poprzez tworzenie parków kieszonkowych, czyli terenów zieleni miejskiej o niewielkiej powierzchni. Funkcje terenów zieleni pełnią także lasy – 17,3% powierzchni miasta to właśnie grunty leśne (2021 r.), co jest

wynikiem przeciętnym na tle miast na prawach powiatu. Szczególną rolę – z uwagi na powierzchnię, położenie i atrakcyjność – pełnią lasy Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Terenom zielonym towarzyszą często cieki i zbiorniki wodne. Sieć hydrograficzna Gdańska jest rozwinięta, zróżnicowana i stanowi silne uwarunkowanie struktury przestrzenno-funkcjonalnej miasta. Różnorodne **usługi ekosystemowe** pełnią również tereny podmokłe, położone głównie w dolinach rzek i potoków oraz w zagłębieniach bezodpływowych.

Uregulowania wymaga **ochrona zieleni, przede wszystkim drzew**, w procesach inwestycyjnych. Wartość dojrzałych drzew bierze się nie tylko z usług ekosystemowych, które świadczą (produkcja tlenu, oczyszczanie powietrza, wychwytywanie dwutlenku węgla, retencji wody i zacienienia, ochrona bioróżnorodności), ale także z walorów estetycznych i rekreacyjnych. Dlatego powinno się **unikać ich wycinki**, do której dochodzi w niektórych procesach inwestycyjnych i która wywołuje protesty społeczne.

Błękitno-zielona infrastruktura odgrywa kluczową rolę w systemie **retencji powierzchniowej wód opadowych**. System gospodarowania wodami opadowymi w Gdańsku opiera się na retencji zbiornikowej, ulicznej, zapewnianej przez zielen miejską, a także terenowej i przydomowej. Podstawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego Gdańska stanowi sieć 53 **zbiorników retencyjnych** o pojemności ok. 738 tys. m³ (2022 r.), rozmieszczonych kaskadowo na gdańskich potokach. Do zatrzymywania wody w miejscu opadu i spowolnienia spływu powierzchniowego wykorzystuje się **obiekty retencji przydomowej, terenowej oraz tereny zieleni**. Wzrasta liczba obiektów zieleni retencyjnej – w 2022 r. na gruntach gminnych funkcjonowały 44 ogrody deszczowe i niecki retencyjne. Gdańsk zalicza się do **krajowych liderów w rozwijaniu powierzchniowego systemu retencji miejskiej**. Skala wyzwań jest jednak nadal duża.

4.2.4. Infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna

Gdańsk cechuje się **wysoką dostępnością do miejskiej sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej**. Według GUS w 2021 r. 100% mieszkańców korzystało z instalacji wodociągowej, a 96,6% – z kanalizacji sanitarnej. Ze względu na rozwój budownictwa i wzrost liczby mieszkańców ciągłego dostosowywania wymagają obiekty systemu wodociągowo-kanalizacyjnego, potrzebne są również nowe obiekty i odcinki infrastruktury. Coraz większy nacisk kładzie się na **efektywność i jakość oferowanych usług**.

Mieszkańcy Gdańska zaopatrywani są w wodę głównie z ujęć wód podziemnych. Ujęcia te są bezpieczne, ale wymagają stałego **monitoringu wód podziemnych**. Wyniki monitoringu oraz badań nie wskazują na istotne zagrożenia w zakresie wielkości zasobów wody, za to potwierdzają dobrą albo bardzo dobrą jej jakość. Ponadto ujęcia cechują się dużą odpornością na suszę hydrogeologiczną, co wynika z budowy i funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Z uwagi na krytyczne znaczenie zaopatrzenia w wodę, jak również na dynamikę oraz niepewność towarzyszącą zmianie klimatu, konieczne jest dalsze trwałe monitorowanie zasobów wodnych.

Dzięki procesowi rozbudowy i modernizacji Oczyszczalni Ścieków Gdańsk Wschód 100% ścieków poddawane jest procesom oczyszczania o wysokiej efektywności. Od 2016 r. obserwuje się **przyrost ilości ścieków** dopływających do oczyszczalni. Jest to powiązane zarówno ze zwiększającą się liczbą mieszkańców Gdańska i sąsiednich gmin obsługiwanych przez tę oczyszczalnię, jak i z wpływem wód nadmiarowych przedostających się do kanalizacji sanitarnej na skutek intensywnych opadów. Zmiany klimatu, a w szczególności pojawiające się coraz częściej susze, nawałne deszcze i burze, wymuszają planowanie **inwestycji ukierunkowanych na adaptację oczyszczalni ścieków do nowych wyzwań** związanych z utrzymaniem ciągłości pracy oraz wymaganej efektywności technologicznej w warunkach przeciążenia hydraulicznego i skokowych zmian dopływu ścieków.

4.2.5. Gospodarka odpadami

Masa odpadów komunalnych wytworzonych w Gdańsku sukcesywnie wzrasta, a ich selektywna zbiórka wymaga usprawnień. Rosnąca masa wytwarzanych odpadów to przede wszystkim efekt wzrostu gospodarczego i towarzyszącej mu konsumpcji. Funkcjonowanie systemu segregacji odpadów wymaga właściwego postępowania ze strony mieszkańców. Większość użytkowników wykształciła nawyki i praktyki właściwej segregacji, choć niewątpliwie istnieją obszary wymagające poprawy. Problemem są m.in. trudności w przypisaniu odpowiedzialności za nieprzestrzeganie zasad segregacji, w szczególności w przypadku wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych. Znaczącej poprawy wymaga **dostępność punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK)**. Problemem jest również znaczna liczba miejsc, w których nielegalnie porzucane są odpady komunalne.

Dużym wyzwaniem jest **zwiększenie poziomu recyklingu odpadów**. W 2021 r. Gdańsk osiągnął 24% przy wymaganym 20-procentowym poziomie recyklingu. W najbliższych latach wymogi będą się jednak znacząco zaostrzać: do 55% w 2025 r. i 65% w 2035 r. Sprostanie tym kryteriom wymaga efektywniejszej selektywnej zbiórki, a także bardziej rozwiniętego sektora przetwarzania odzyskanych surowców. Czynnikiem ułatwiającym to zadanie powinna być również redukcja wytwarzania odpadów w gospodarstwach domowych. Pożądanym modelem gospodarowania odpadami jest **koncepcja gospodarki o obiegu zamkniętym**, która minimalizuje ich powstawanie, gdyż zakłada ograniczenie konsumpcji nowych produktów oraz możliwie najdłuższe zachowanie użyteczności materiałów i produktów znajdujących się w użyciu.

Efektywność zagospodarowania odpadów rośnie dzięki kolejnym **inwestycjom w Zakładzie Utylizacyjnym**. W ostatnich latach wykonano m.in. modernizację sortowni odpadów oraz zbudowano halę hermetycznej kompostowni. W przypadku Gdańska istnieje problem uciążliwego oddziaływania Zakładu Utylizacyjnego na sąsiednie dzielnice mieszkaniowe. Uciążliwe są odory powstające przede wszystkim w procesie przetwarzania i składowania bioorganicznej frakcji odpadów. Aby zredukować uciążliwość dla otoczenia, wdrażany jest specjalny program. Nowym ogniwem w systemie gospodarowania odpadami będzie zakład

termicznego przekształcania odpadów, który umożliwi zagospodarowanie odpadów nienadających się do recyklingu oraz wytworzenie energii cieplnej i elektrycznej.

4.2.6. Adaptacja do zmiany klimatu i jej mitygacja

Ekstremalne zjawiska przyrodnicze są coraz większym zagrożeniem i wyzwaniem. W wypadku Gdańska najpoważniejsze zidentyfikowane zagrożenie, wynikające z położenia miasta i ukształtowania jego powierzchni, stanowią **powodzie: nagłe powodzie miejskie, powodzie rzeczne i powodzie sztormowe**. Te ostatnie są konsekwencją nie tylko zjawisk ekstremalnych w postaci silnych wiatrów, ale także sukcesywnego podnoszenia się poziomu morza. Druga w hierarchii zagrożeń jest grupa takich zjawisk, jak silne porywy wiatru, intensywne burze i deszcze nawalne, które mogą wyzwać ruchy masowe. Trzecia kategoria zagrożeń – obecnie mniej dotkliwych, ale w przyszłości coraz poważniejszych – to fale upałów i gorących dni.

Podatność na zmianę klimatu dotyczy przede wszystkim obszarów intensywnej zabudowy mieszkaniowej, transportu, gospodarki wodnej i bioróżnorodności. W wypadku intensywnej zabudowy mieszkaniowej jest związana z wysoką gęstością zaludnienia, znacznym ryzykiem powodzi błyskawicznych i podtopień, potęgowaniem skutków wysokich temperatur i formowaniem miejskiej wyspy ciepła oraz ukształtowaniem zabudowy, wzmacniającej uderzenia silnego wiatru. W zakresie transportu drogowego, szynowego, w tym systemu publicznego transportu zbiorowego, podatność wiąże się z zakłóceniami w jego płynnym funkcjonowaniu. Spiętrzenia sztormowe mogą z kolei utrudniać manewrowanie na wodach portowych, pracę terminali i przedsiębiorstw bezpośrednio zależnych od przeładunków. Najbardziej narażonym segmentem gospodarki wodnej jest infrastruktura odwodnieniowa i przeciwpowodziowa. Wysoki poziom uszczelnienia podłoża oraz ukształtowanie terenu sprzyjają nagłemu spływowi powierzchniowemu i gwałtownym wezbraniom cieków odwadniających górny taras miasta. Zmiana klimatu destabilizuje ekosystemy i zwiększa ryzyko utraty bioróżnorodności. Stabilność i bioróżnorodność to z kolei fundamenty usług ekosystemowych kształtujących środowisko życia człowieka.

Atutem Gdańska jest **kapitał ludzki i społeczny**, wzmacniający zdolności adaptacyjne. Przejawia się on m.in. istotnym odsetkiem mieszkańców z wyższym wykształceniem oraz rozpowszechnieniem wśród gdańszczan umiejętności cyfrowych. Duże znaczenie mają **wysiłki edukacyjne instytucji miejskich**, które prowadzą szerokie kampanie informacyjne i edukacyjne kształtujące postawy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu. Ważne są tu również doświadczenia we wdrażaniu **miejskiego planu adaptacji do zmiany klimatu** oraz ujęcia kwestii adaptacji w strategii rozwoju miasta; na poziomie poszczególnych ludzi, zespołów, organizacji i instytucji ma to fundamentalne znaczenie dla powodzenia transformacji. Należy tworzyć warunki do jak najszerzego dzielenia się tymi doświadczeniami, wzajemnego inspirowania się i doskonalenia pomysłów.

Działania adaptacyjne są konieczne, ale niewystarczające. Ograniczenie ryzyka związanego ze zmianą klimatu wymaga nie tylko adaptacji, lecz także **mitygacji – ograniczenia emisji gazów**

cieplarnianych oraz zwiększenia zdolności ich pochłaniania przez ekosystemy i technosystemy. Potencjał do redukcji emisji mają przede wszystkim dojrzałe technologicznie rozwiązania w zakresie termomodernizacji budynków, stosowania odnawialnych źródeł energii, ograniczania dystansów koniecznych podróży, rozwoju mobilności aktywnej i możliwie szerokiego zastępowania indywidualnej motoryzacji publicznym niskoemisyjnym transportem zbiorowym. Pomocny w tym procesie byłby również bardziej zrównoważony styl życia mieszkanki i mieszkańców. Jego skuteczna promocja wymaga jednak nie tyle edukacji, ile demonstracji, czyli eksperymentalnego, a docelowo codziennego stosowania w samorządzie i podmiotach zależnych.

4.3. Rekomendacje wynikające z diagnozy obszaru Zielone Miasto

1. Wzmacnianie osnowy ekologicznej miasta

- 1.1. Rozwijanie i doskonalenie Ogólnomiejskiego Systemu Terenów Aktywnych Biologicznie oraz wdrażanie dostarczanych rekomendacji w adekwatnych politykach rozwojowych
- 1.2. Wzmacnianie różnorodności oraz ochrona ciągłości obszarów osnowy ekologicznej miasta
- 1.3. Obejmowanie efektywną ochroną obszarów o znacznej wartości przyrodniczej (pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe)
- 1.4. Powstrzymanie fragmentacji osnowy ekologicznej miasta poprzez koncentrację i intensyfikację wielofunkcyjnej zabudowy i towarzyszącego zagospodarowania

2. Silniejsza ochrona środowiska życia człowieka

- 2.1. Eliminacja eksploatacji indywidualnych instalacji spalania paliw nieodnawialnych, w szczególności stałych
- 2.2. Modernizacja systemu ciepłowniczego i termomodernizacja budynków
- 2.3. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu, w szczególności z sektora indywidualnej motoryzacji
- 2.4. Utrzymanie wysokiej efektywności oczyszczania ścieków
- 2.5. Doskonalenie systemu monitoringu zasobów wody pitnej
- 2.6. Redukcja obszarów i liczby mieszkańców dotkniętych ponadnormatywnymi emisjami hałasu, w tym ograniczenie hałasu miejsko-rekreacyjnego

3. Zwiększenie roli błękitno-zielonej infrastruktury w miejskim systemie retencji wód opadowych i ochrony przeciwpowodziowej

- 3.1. Utrzymanie różnorodności i atrakcyjności terenów zieleni urządzonej i obszarów nadwodnych, w szczególności parków

- 3.2. Zwiększenie efektywności ochrony zieleni w trakcie procesów inwestycyjnych
- 3.3. Intensywny rozwój retencji powierzchniowej (obiekty przydomowe, niecki i stawy bioretencyjne połączone rowami bioretencyjnymi i infiltracyjnymi), uzupełniany koniecznymi inwestycjami w większe zbiorniki retencyjne
- 3.4. Monitorowanie ryzyka i adekwatna modyfikacja zabezpieczeń miasta przed powodzią ze strony morza

4. Równoważenie konsumpcji i rozwój recyklingu

- 4.1. Maksymalizacja długości oraz intensywności cyklu życia produktów jako podstawy gospodarki o obiegu zamkniętym
- 4.2. Ograniczenie produkcji odpadów i wyższa efektywność ich selektywnej zbiórki
- 4.3. Zwiększenie poziomu recyklingu odpadów

5. Wzmacnianie kapitału ludzkiego, społecznego oraz innowacji dla mitygacji i adaptacji

- 5.1. Kontynuacja i większa koordynacja programów z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej przez podmioty zależne od samorządu (zrównoważona konsumpcja, selektywna zbiórka odpadów, gospodarka wodno-ściekowa, zagospodarowanie przestrzenne)
- 5.2. Opracowanie i doskonalenie procedur zarządzania kryzysowego oraz ochrony ludności w kontekście podatności na skutki zmiany klimatu (powódzie i podtopienia, upały, silne wiatry)
- 5.3. Usuwanie barier, tworzenie warunków i instytucji dla współpracy na rzecz zielonej transformacji (animacja i udział w Inteligentnych Specjalizacjach Pomorza, Gdańskie Forum Zmiany Klimatu)
- 5.4. Doskonalenie i demonstracja zielonych innowacji społeczno-technologicznych (żywe laboratoria miejskie, w tym Urząd Miejski jako żywe laboratorium)

4.4. Cele szczegółowe, priorytety celów, kierunki interwencji i wskaźniki

Cel szczegółowy I.1 Bioróżnorodność i zazielenianie miasta

Opis celu szczegółowego: Przyroda w mieście zapewnia ważne usługi ekosystemowe. To naturalne bogactwo łagodzi skutki zmiany klimatu (retencja wody, łagodzenie ekstremów pogodowych, tworzenie „wysp chłodu”), oczyszcza powietrze i wodę, zapewnia żyzną glebę, umożliwia zapylenie roślin, pełni funkcje estetyczne i rekreacyjne. W efekcie – wzmacniając bezpieczeństwo, tworząc warunki do zdrowego życia i rozwijając potencjał gospodarczy i społeczny miasta – pozytywnie wpływa na jakość życia mieszkańców. Cenne ekosystemy w mieście wymagają ochrony, np. przez powoływanie nowych form ochrony przyrody oraz ograniczanie antropopresji. Istotne jest tworzenie warunków do rozwoju flory i fauny. W tym celu należy dbać o spójność i ciągłość systemu przyrodniczego. Do najbardziej oczekiwanych przez mieszkańców działań należą ochrona istniejącej zieleni w mieście, wprowadzanie zieleni wysokiej i niskiej oraz powiększanie terenów zieleni. Szczególnie ważna jest spójna polityka dotycząca drzew w mieście – ich ochrona oraz zadrzewianie przestrzeni miejskiej. Usprawnienia wymaga zarządzanie zielenią. Potrzebne są inwentaryzacja zasobów przyrodniczych oraz nowe narzędzia do zarządzania zielenią. Istotne jest rozwijanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w tym spółdzielniami mieszkaniowymi i rodzinnymi ogrodami działkowymi, organizacjami społecznymi oraz mieszkańcami. Dzięki takiej współpracy możliwe będzie realizowanie spójnej polityki dotyczącej terenów zieleni, zwiększenie transparentności działań oraz wykorzystanie kapitału społecznego na rzecz zazieleniania miasta.

Na bioróżnorodność i tereny zieleni wpływać będą również działania zaplanowane w celach nr 2 (Odporność na zmiany klimatu – w zakresie rozwijania błękitno-zielonej infrastruktury miasta) i nr 5 (Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy i mieszkanki – w zakresie edukacji na temat bioróżnorodności i obecności zwierząt w mieście oraz współpracy na rzecz zielonej transformacji).

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.
15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunki działań:

- 1.1. Wzmocnienie systemu przyrodniczego i odpowiedzialny rozwój zrównoważony
- 1.2. Ochrona walorów i zasobów przyrodniczych, zwłaszcza wody, zieleni i powietrza
- 1.3. Adaptacja do zmian klimatu oraz zabezpieczanie przed ich negatywnymi skutkami, zwłaszcza powodzią i suszami
- 1.5. Zwiększanie bioróżnorodności, zadrzewianie i zazielenianie

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunek działań:

- 3.6. Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego I.1

Priorytet celu I.1.1. Ochrona ekosystemów oraz przywracanie spójności przestrzennej systemu przyrodniczego miasta

Kierunki interwencji:

- I.1.1.1. Inwentaryzacja obszarów cennych przyrodniczo – centrów bioróżnorodności w celu ich diagnozy i ochrony
- I.1.1.2. Powołanie nowych użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i pomników przyrody oraz ich czynna ochrona
- I.1.1.3. Poprawa warunków siedliskowych, przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk oraz ochrona i odtwarzanie korytarzy ekologicznych
- I.1.1.4. Stworzenie i promowanie dobrych praktyk mających na celu zabezpieczenie walorów przyrodniczych przy planowaniu i realizacji inwestycji
- I.1.1.5. Stworzenie polityki dotyczącej gatunków niepożądanych
- I.1.1.6. Ochrona cennych terenów, w tym lasów, przed nadmierną antropopresją, tworzenie stref buforowych
- I.1.1.7. Ograniczenie zanieczyszczenia światłem
- I.1.1.8. Rekultywacja terenów zdegradowanych, przemysłowych
- I.1.1.9. Tworzenie zielonych powiązań między terenami zieleni

Priorytet celu I.1.2. Ochrona i rozwój zieleni oraz bioróżnorodności na obszarze miasta

Kierunki interwencji:

I.1.2.1. Zwiększenie ochrony istniejących drzew

I.1.2.2. Zazielenianie obszarów zurbanizowanych oraz poprawa bioróżnorodności

I.1.2.3. Tworzenie szpalerów drzew oraz zielonych powiązań pieszo-rowerowych

I.1.2.4. Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod nowe tereny zieleni publicznej, w tym ochrona planistyczna zieleni w zabudowie wielorodzinnej osiedli z okresu PRL oraz historycznej zieleni o walorach kulturowych

I.1.2.5. Ochrona planistyczna błękitno-zielonych pasm, wyznaczonych wzdłuż dolin cieków, rzek oraz brzegów Zatoki Gdańskiej

I.1.2.6. Ochrona i przywracanie cennych wartości krajobrazowych miasta

Priorytet celu I.1.3. Poprawa dostępności do terenów zieleni

Kierunki interwencji:

I.1.3.1. Urządzanie oraz modernizacja różnorodnych form terenów zieleni w różnej skali – od parków kieszonkowych do parków ogólnomiejskich

I.1.3.2. Otwarcie ogólnodostępnych ciągów pieszo-rowerowych i przestrzeni wspólnych w rodzinnych ogrodach działkowych

I.1.3.3. Opracowanie studium dostępności zieleni w obszarach deficytowych i zwiększenie na tych obszarach terenów zieleni

Priorytet celu I.1.4. Nowe narzędzia zarządzania zielenią w mieście

Kierunki interwencji:

I.1.4.1. Wdrażanie spójnej polityki zarządzania zielenią i narzędzi do zarządzania zielenią

I.1.4.2. Stworzenie bazy terenów zieleni łącznie z inwentaryzacją przyrodniczą, w tym drzewostanu

I.1.4.3. Promowanie i zarządzanie zielenią spontaniczną (tzw. czwartą przyrodą) – promowanie spontanicznej roślinności i ekstensywnej pielęgnacji

I.1.4.4. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi, w tym z partnerami społecznymi, w zakresie tworzenia i utrzymania miejsc zieleni

I.1.4.5. Dialog z Lasami Państwowymi i właścicielami lasów prywatnych na temat spójnej polityki

I.1.4.6. Budowanie transparentności w zakresie zarządzania zielenią

Priorytet celu I.1.5. Dbłość o miejsca pamięci

Kierunki interwencji:

I.1.5.1. Pozyskiwanie terenów pod nowe cmentarze i budowa cmentarzy

I.1.5.2. Modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury cmentarnej

I.1.5.3. Propagowanie pochówków urnowych

Tabela 1. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy I.1

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
ZM.2	Zasadzenie nowych drzew [w sztukach]	•	50 000
DM.3	Liczba przestrzeni publicznych, które zostaną zrealizowane, przebudowane, wyremontowane lub odnowione [w sztukach]	•	40

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Tabela 2. Wskaźniki do celu szczegółowego I.1

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
I.1.a	Liczba użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych [w sztukach]	18	24	30
I.1.b	Powierzchnia nowo urządzonych parków i zielonych skwerów [w hektarach]	•	30	80
I.1.c	Liczba ulic przebudowanych na zielone [w sztukach]	•	2	15

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Cel szczegółowy I.2 Odporność na zmiany klimatu

Opis celu szczegółowego: Obserwowana zmiana klimatu zwiększa ryzyko wystąpienia niebezpiecznych zdarzeń związanych z pogodą, zagrażających infrastrukturze miejskiej, mieniu, zdrowiu i życiu mieszkańców oraz funkcjonowaniu ekosystemów. Potrzebne są działania, które umożliwią adaptację miasta do zmieniających się warunków. Zmiany klimatu w Gdańsku skutkują przede wszystkim wzrostem temperatury powietrza, zwiększeniem liczby opadów ulewnych i nawałnych, wydłużeniem okresów bezopadowych, wzrostem siły wiatru oraz podnoszeniem się poziomu Morza Bałtyckiego.

Budowana odporność miasta na te zmiany powinna polegać na minimalizacji skutków zjawisk lokalnych oraz ograniczaniu szkód mogących wystąpić w infrastrukturze miasta. Podstawową kwestią jest jednak zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców podczas ekstremalnych zdarzeń. By ograniczyć podatność miasta na powodzie i podtopienia, a jednocześnie zmniejszyć ryzyko suszy, należy zwiększać retencję wody opadowej, zwłaszcza poprzez rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, lokalne rozwiązania retencji oparte na naturze, retencję zbiornikową i opierającą się na obiektach wielofunkcyjnych oraz przywracanie naturalnej retencji w dolinach rzek, zbiornikach wodnych, mokradłach. Z uwagi na rosnący poziom morza potrzebne są działania zabezpieczające miasto od strony Bałtyku – zabezpieczenia techniczne i efektywne regulowanie wody na terenach polderowych. Planowanie i projektowanie przestrzeni miejskiej powinno ograniczać nagrzewanie się powierzchni miasta w sezonie letnim, np. poprzez wzrost powierzchni biologicznie czynnych,

zatrzymywanie wody w mieście, zacienianie, odbetonowanie powierzchni czy zapewnienie korytarzy przewietrzania. Do kluczowych obszarów działań należy zabezpieczenie infrastruktury potrzebnej do funkcjonowania miasta w sytuacjach kryzysowych, w tym zaopatrzenia w wodę czy funkcjonowania transportu miejskiego, oraz systemowe zmniejszanie podatności budynków i budowli w strefach najbardziej zagrożonych skutkami opadów i narażonych na porywy wiatru. Skuteczne reagowanie na zagrożenia pogodowe wymaga efektywnego systemu zbierania danych, precyzyjnej identyfikacji miejsc zagrożonych oraz przygotowania służb zarządzania kryzysowego.

Na odporność na zmiany klimatu wpływać będą również działania zaplanowane w celach nr 3 (Bioróżnorodność i tereny zieleni – w zakresie zazieleniania miasta i tworzenia nowych terenów zieleni oraz ochrony ekosystemów), nr 4 (Czyste powietrze, woda, gleby – w zakresie ochrony zasobów naturalnych), nr 5 (Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy mieszkanki – w zakresie edukacji na temat zmiany klimatu, zachowania w sytuacjach kryzysowych i sposobów retencjonowania wody opadowej oraz współpracy na rzecz zielonej transformacji).

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.
15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczając pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunki działań:

- 1.1. Wzmocnienie systemu przyrodniczego i odpowiedzialny rozwój zrównoważony
- 1.3. Adaptacja do zmian klimatu oraz zabezpieczanie przed ich negatywnymi skutkami, zwłaszcza powodzią i suszami
- 1.5. Zwiększanie bioróżnorodności, zadrzewianie i zazielenianie

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunek działań:

- 4.2. Transformacja energetyczna i modernizacja sieci infrastruktury technicznej

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego I.2

Priorytet celu I.2.1. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i retencji

Kierunki interwencji:

I.2.1.1. Rozwój lokalnej retencji opartej na przyrodzie – w miejskich budynkach, infrastrukturze miejskiej i w przestrzeniach publicznych

I.2.1.2. Rozszczelnianie nawierzchni i zazielenianie w przestrzeniach publicznych i osiedlowych

I.2.1.3. Zwiększanie powierzchni zieleni retencyjnej poprzez wymogi dla inwestorów oraz przez zachęty dla właścicieli prywatnych, w tym spółdzielni mieszkaniowych

I.2.1.4. Zwiększanie pojemności zbiorników retencyjnych poprzez inwestycje w nowe zbiorniki retencyjne i przebudowę istniejących

I.2.1.5. Wprowadzanie standardów dla miejskich instytucji w zakresie stosowania rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury

Priorytet celu I.2.2. Ochrona i przywracanie naturalnej retencji

Kierunki interwencji:

I.2.2.1. Zwiększanie retencji w dolinach rzek i innych cieków, w tym renaturyzacja przekształconych cieków, odkrywanie zarurowanych cieków

I.2.2.2. Ochrona i odtwarzanie cieków, mokradeł, zbiorników wodnych, torfowisk i stref nadwodnych

I.2.2.3. Ograniczanie możliwości zabudowy na terenach zagrożonych powodzią i podtopieniami

Priorytet celu I.2.3. Działania adaptacyjne związane z zagrożeniami ze strony morza

Kierunki interwencji:

I.2.3.1. Współpraca w zakresie ochrony brzegów morskich oraz przed bezpośrednim oddziaływaniem wód morskich

I.2.3.2. Inwestycje w zabezpieczenia obszarów nadwodnych: kłapy zwrotne, pompownie wspomagające, lokalne podniesienie terenu

Priorytet celu I.2.4. Zabezpieczanie infrastruktury przed zmianami klimatu i ochrona zasobów wody pitnej

Kierunki interwencji:

I.2.4.1. Ograniczanie zakłóceń w funkcjonowaniu transportu miejskiego w czasie zdarzeń ekstremalnych

I.2.4.2. Przebudowa kanalizacji deszczowej w celu likwidacji lokalnych podtopień

I.2.4.3. Wprowadzenie lokalnych wytycznych projektowania obiektów i infrastruktury technicznej pod kątem odporności na krytyczne zdarzenia pogodowe, m.in. silne wiatry, falowanie morza, nawalne opady

I.2.4.4. Zapewnienie rezerwowych źródeł zaopatrzenia w wodę pitną z ujęć wód podziemnych, tworzenie nowych ujęć wody

I.2.4.5. Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody oraz sieci wodociągowych na terenach bez miejskiej sieci wodociągowej

I.2.4.6. Rozbudowa systemu monitorowania jakości i ilości zasobów wodnych oraz wody ujmowanej

I.2.4.7. Zwiększenie bezpieczeństwa zasilania w wodę poprzez budowę magistral wodociągowych oraz modernizację istniejących obiektów

Priorytet celu I.2.5. Ograniczanie negatywnych skutków wysokich temperatur

Kierunki interwencji:

I.2.5.1. Identyfikacja problemu występowania miejskiej wyspy ciepła i przeciwdziałanie jej występowaniu

I.2.5.2. Opracowanie modelu przewietrzania miasta i ochrona ciągłości korytarzy przewietrzania

I.2.5.3. Wprowadzenie lokalnych wytycznych projektowania obiektów pod kątem odporności na wysokie temperatury

Priorytet celu I.2.6. Skuteczne reagowanie na zagrożenia pogodowe

Kierunki interwencji:

I.2.6.1. Rozwój monitoringu hydrologiczno-meteorologicznego w zakresie pozyskiwania danych dotyczących ilości, jakości wód, parametrów meteorologicznych oraz skutków zdarzeń ekstremalnych

I.2.6.2. Usprawnienie lokalnego systemu ostrzegania przed zdarzeniami pogodowymi

I.2.6.3. Modelowanie matematyczne zlewni wód opadowych w celu identyfikacji miejsc zagrożeń powodzią i podtopieniami i efektywnego inwestowania w zwiększanie odporności

I.2.6.4. Zwiększenie funkcji Miejskiego Magazynu Przeciwpowodziowego do roli kryzysowego Gdańskiego Centrum Retencji i Ochrony Przeciwpowodziowej

I.2.6.5. Awaryjne zasilanie energetyczne kluczowych obiektów: agregaty prądotwórcze, panele fotowoltaiczne

I.2.6.6. Utworzenie dzielnicowych punktów wsparcia mieszkańców

I.2.6.7. Zwiększenie kompetencji i wyposażenie służb zarządzania kryzysowego

Tabela 3. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy I.2

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
ZM.3	Pojemność zbiorników retencyjnych i miejskiej zieleni retencyjnej [w tysiącach metrów sześciennych]	760	1000

Tabela 4. Wskaźniki do celu szczegółowego I.2

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
I.2.a	Pojemność zbiorników retencyjnych [w tysiącach metrów sześciennych]	738	840	950
I.2.b	Pojemność miejskiej zieleni retencyjnej [w tysiącach metrów sześciennych]	21	35	50
I.2.c	Odsetek powierzchni miasta pokrytej modelami hydrodynamicznymi [w procentach] (wskaźnik dotyczy lądowej powierzchni gminy – bez wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej)	3	11	57

Cel szczegółowy I.3 Gospodarka obiegu zamkniętego

Opis celu szczegółowego: Gospodarka obiegu zamkniętego to model gospodarki, w której wydłuża się cykl życia produktów, a minimalizuje się ilość odpadów oraz straty energii i zasobów. Jest to jeden z fundamentów ochrony środowiska i odpowiedzialnego rozwoju zrównoważonego. W tym modelu do najbardziej pożądaných sposobów postępowania z odpadami należą zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne wykorzystanie i recykling. Istotne jest tworzenie rozwiązań, które pozwalają zadbać o materiały i przedmioty oraz dać im drugie życie – takich jak dzielenie się, pożyczanie, ponowne użycie, naprawa, odnowa itp. Wykorzystywane powinny być produkty i materiały zapewniające ich trwałość oraz ułatwiające recykling. Do kluczowych wyzwań należy ograniczenie marnowania żywności. Znaczenie mają też długość i złożoność łańcuchów dostaw warunkujące ekonomiczne, energetyczne i środowiskowe koszty transportu, jak również działania na rzecz wprowadzenia w prawie krajowym mechanizmu rozszerzonej odpowiedzialności producentów. Równolegle do tych działań organizacyjnych należy rozwijać infrastrukturę służącą przygotowaniu do ponownego użycia i skuteczniejszemu odzyskowi odpadów, w tym instalacje i technologie recyklingu odpadów. Działania podejmowane w ramach tego celu powinny dotyczyć również oszczędzania wody pitnej – jednego z najcenniejszych zasobów naturalnych. Możliwe działania w tym zakresie obejmują powtórne wykorzystanie oczyszczonych ścieków oraz wprowadzanie rozwiązań wodooszczędnych w infrastrukturze miejskiej.

Skuteczność wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego zależy w dużym stopniu od działań edukacyjnych, zwłaszcza w zakresie zrównoważonej konsumpcji, odpowiedzialnego

postępowania z odpadami i oszczędności. Działania te będą realizowane w ramach celu szczegółowego nr 5 (Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy i mieszkanki).

Element gospodarki obiegu zamkniętego dotyczący efektywnego wykorzystania energii realizowany będzie w ramach programu Dostępne Miasto.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi.

8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.

11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunki działań:

1.1. Wzmocnienie systemu przyrodniczego i odpowiedzialny rozwój zrównoważony

1.2. Ochrona walorów i zasobów przyrodniczych, zwłaszcza wody, zieleni i powietrza

1.4. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunek działań:

4.1. Wzmacnianie zdywersyfikowanej, inteligentnej i konkurencyjnej gospodarki, odpowiedzialnej społecznie i środowiskowo, w tym niskoemisyjnej produkcji, zaawansowanych usług oraz prowadzenia badań i rozwoju

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego I.3

Priorytet celu I.3.1. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Kierunki interwencji:

I.3.1.1. Tworzenie sieci centrów ponownego wykorzystania i napraw, w tym wymiany zużytego sprzętu

I.3.1.2. Promowanie dobrych praktyk w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego wśród przedsiębiorców

I.3.1.3. Stworzenie katalogu rozwiązań w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego do stosowania przez Urząd Miejski w Gdańsku i jednostki miejskie, w tym minimalizacja/eliminacja stosowania tworzyw sztucznych jednorazowego użytku

Priorytet celu I.3.2. Przeciwdziałanie marnowaniu żywności

Kierunki interwencji:

I.3.2.1. Realizacja projektów zapobiegania marnowaniu żywności w jednostkach miejskich oferujących wyżywienie

I.3.2.2. Utworzenie sieci małych targowisk miejskich dla lokalnych rolników, zgodnych z unijną strategią „od pola do stołu”

I.3.2.3. Promowanie kompostowania odpadów organicznych przez mieszkańców

I.3.2.4. Wspieranie działań związanych z dystrybucją niesprzedanych lub niespożytych produktów żywnościowych

Priorytet celu I.3.3. Przygotowanie do ponownego użycia i recykling odpadów

Kierunki interwencji:

I.3.3.1. Budowa i rozbudowa infrastruktury selektywnego zbierania odpadów komunalnych

I.3.3.2. Budowa lub rozbudowa instalacji recyklingu odpadów, rozwój technologii recyklingu

I.3.3.3. Budowa lub przebudowa instalacji do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji w procesach kompostowania i fermentacji

I.3.3.4. Ponowne wykorzystanie odpadów biodegradowalnych i ziemnych w miejscu powstania

I.3.3.5. Budowa i rozbudowa instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym z odzyskiem energetycznym

Priorytet celu I.3.4. Oszczędzanie wody – zmniejszenie śladu wodnego Gdańska

Kierunki interwencji:

I.3.4.1. Powtórne wykorzystanie oczyszczonych ścieków

I.3.4.2. Przeprowadzenie audytu wodnego w budynkach użyteczności publicznej i wdrożenie zaleceń

I.3.4.3. Wprowadzenie dla budynków użyteczności publicznej oraz promocja dla pozostałych budynków standardu projektowania i eksploatacji, m.in. ponowne wykorzystanie ścieków szarych i wody opadowej

I.3.4.4. Rozwój systemu monitorowania sieci wodociągowej na potrzeby zarządzania awariami i przeciwdziałania stratom wody

Tabela 5. Wskaźniki do celu szczegółowego I.3

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
I.3.a	Poziom przygotowania odpadów komunalnych do ponownego użycia i recyklingu [w procentach]	25	56	60
I.3.b	Liczba punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych [w sztukach]	1	4	6
I.3.c	Poziom ponownego wykorzystania ścieków oczyszczonych [w procentach]	1,4	1,4	15

Cel szczegółowy I.4 Czyste powietrze, woda, gleba

Opis celu szczegółowego: Ochrona komponentów i zasobów środowiska – powietrza, wody i gleb – to działania na rzecz bezpiecznych i zdrowych warunków życia w mieście. Do poprawy jakości powietrza potrzebna jest redukcja emisji zanieczyszczeń z nieefektywnych indywidualnych źródeł ciepła, przede wszystkim tych, w których spalany jest węgiel. Dostosowania do wymagań wojewódzkiej uchwały antysmogowej wymagają systemy grzewcze w budynkach i mieszkaniach komunalnych. Negatywny wpływ przemysłu i zakładów produkcyjnych można ograniczać poprzez hermetyzację instalacji oraz wprowadzanie zieleni ochronnej, zwłaszcza drzew. Działania na rzecz ochrony wód powinny dotyczyć przeciwdziałania zanieczyszczeniu wód powierzchniowych, monitoringu i oczyszczania wód opadowych zbieranych przez kolektory i ciekły wodne oraz łagodzenia wpływu ścieków na środowisko – poprzez rozwój technologii ich oczyszczania i rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej. Do skuteczniejszego reagowania na zagrożenia potrzebna jest rozbudowa systemów monitoringu środowiska i identyfikacji źródeł zanieczyszczeń – powietrza, wód powierzchniowych oraz zanieczyszczeń wprowadzanych do systemów kanalizacji. Ważne są również dalsze inwestycje w przebudowę infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej. Ochrona cennych gleb, jak również terenów zagrożonych ruchami masowymi i osuwiskami, powinna polegać przede wszystkim na ograniczaniu zabudowy, zazielenianiu i ochronie istniejącej zieleni oraz przeciwdziałaniu zanieczyszczeniu.

Na ochronę powietrza, wody i gleb wpływać będą również działania zaplanowane w celach nr 2 (Odporność na zmiany klimatu – w zakresie rozwijania błękitno-zielonej infrastruktury miasta i ochrony korytarzy przewietrzania miasta), nr 3 (Bioróżnorodność i tereny zieleni – w zakresie ochrony ekosystemów i zazieleniania miasta), nr 5 (Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy i mieszkanki – w zakresie edukacji na temat ochrony jakości wód i powietrza, zrównoważonego rolnictwa).

Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza przez działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej oraz promocję i poprawę warunków dla zrównoważonej mobilności realizowane będzie w ramach programu Dostępne Miasto.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.

6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi.
7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie.
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.
14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony.
15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczając pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunki działań:

- 1.1. Wzmocnienie systemu przyrodniczego i odpowiedzialny rozwój zrównoważony
- 1.2. Ochrona walorów i zasobów przyrodniczych, zwłaszcza wody, zieleni i powietrza
- 1.3. Adaptacja do zmian klimatu oraz zabezpieczanie przed ich negatywnymi skutkami, zwłaszcza powodzią i suszami
- 1.4. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

- 2.5. Tworzenie warunków do prowadzenia zdrowego i aktywnego stylu życia, rozwój sportu oraz wzrost kompetencji zdrowotnych mieszkańców

Cel strategiczny 4. Innowacyjne miasto – kierunek działań:

- 4.2. Transformacja energetyczna i modernizacja sieci infrastruktury technicznej

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego I.4

Priorytet celu I.4.1. Ochrona powietrza

Kierunki interwencji:

- I.4.1.1. Inwentaryzacja źródeł ciepła, kontrola zgodności zainstalowanego systemu grzewczego z projektem budowlanym oraz zgodności z uchwałą antysmogową
- I.4.1.2. Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na źródła niskoemisyjne lub zeroemisyjne, w szczególności na odnawialne źródła ciepła
- I.4.1.3. Rozbudowa monitoringu jakości powietrza
- I.4.1.4. Wprowadzenie pasów buforowej zieleni na obrzeżach terenów przemysłowo-produkcyjno-portowych, szczególnie na styku z terenami mieszkaniowymi i rekreacyjnymi
- I.4.1.5. Zwiększanie zieleni na terenach przemysłowych niekolidującej z ich główną funkcją
- I.4.1.6. Hermetyzacja instalacji w celu ograniczenia emisji substancji złoonych
- I.4.1.7. Ograniczanie emisji hałasu

Priorytet celu I.4.2. Ochrona wód

Kierunki interwencji:

- I.4.2.1. Identyfikacja źródeł zanieczyszczeń w miejscach ich wprowadzania do systemu kanalizacyjnego oraz ich ograniczanie
- I.4.2.2. Rozbudowa sieci monitoringu o parametry jakości wód opadowych i powierzchniowych
- I.4.2.3. Systemowa inwentaryzacja problemu jakości wód powierzchniowych i ograniczanie źródeł zanieczyszczeń
- I.4.2.4. Budowa stacji podczyszczania wód opadowych na wylotach kolektorów
- I.4.2.5. Tworzenie stref buforowych przed potokami, zbiornikami retencyjnymi przy wylotach kanalizacji deszczowej
- I.4.2.6. Rozwój systemu monitoringu oraz prognozowanie zagrożeń jakościowych w wodach podziemnych (rozbudowa sieci piezometrów)
- I.4.2.7. Rozwój technologii oczyszczania ścieków w celu zwiększenia efektywności techniczno-ekonomicznej procesu i dostosowania do nowej dyrektywy UE
- I.4.2.8. Przebudowa sieci wodociągowych, w tym tych wykonanych z azbestocementu
- I.4.2.9. Monitoring i renowacja sieci kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej oraz rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej
- I.4.2.10. Ograniczanie negatywnego wpływu zimowego utrzymania dróg na środowisko

Priorytet celu I.4.3. Ochrona gleb

Kierunki interwencji:

I.4.3.1. Ochrona terenów zagrożonych ruchami masowymi ziem i osuwisk poprzez ograniczanie zabudowy oraz ochronę i wprowadzanie zieleni

I.4.3.2. Ochrona terenów rolniczych oraz polderów melioracyjnych przed nadmierną ekspansją zabudowy, w tym ochrona produktywności gruntów rolnych

I.4.3.3. Ochrona terenów wrażliwych na zanieczyszczenia i zmiany stosunków gruntowo-wodnych w strefach zasilania ujęć wód

I.4.3.4. Przeciwdziałanie powstawaniu dzikich wysypisk odpadów i likwidacja istniejących

Tabela 6. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy I.4

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
ZM.1	Emisja gazów cieplarnianych (CO ₂) [zmiana w procentach]	•	-30
WM.4	Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających swój stan zdrowia [w procentach]	66	76

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Tabela 7. Wskaźniki do celu szczegółowego I.4

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
I.4.a	Średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM 2.5 [w mikrogramach na metr sześcienny]	20	15	<10
I.4.b	Liczba stacji pomiaru jakości wód opadowych i powierzchniowych [w sztukach]	1	16	40
I.4.c	Długość sieci kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej poddanych renowacji [w kilometrach]	•	9	19

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Cel szczegółowy I.5 Świadomi, zaangażowani ekologicznie mieszkańcy i mieszkanki

Opis celu szczegółowego: Do skutecznej realizacji celów programu Zielone Miasto niezbędne jest podniesienie wiedzy i świadomości mieszkanek i mieszkańców. Działania edukacyjne powinny dotyczyć szerokiego spektrum tematów związanych z zieloną transformacją i ochroną środowiska. Należy promować i rozwijać proekologiczne postawy społeczne ukierunkowane m.in. na zrównoważoną konsumpcję, odpowiedzialne postępowanie z odpadami komunalnymi, czystość przestrzeni publicznej, racjonalne i efektywne wykorzystywanie wody i energii, retencję wody opadowej, ochronę jakości powietrza, wód i gleb, redukcję hałasu oraz zrównoważone rolnictwo. Ważne jest również zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości na temat funkcjonowania miejskich ekosystemów i roli, jaką

odgrywają one w mieście (usługi ekosystemowe), obecności zwierząt w mieście czy właściwego zachowania w czasie sytuacji kryzysowych związanych ze zmianą klimatu. Potrzebna jest spójna polityka komunikacyjno-edukacyjna, w tym program edukacyjny skierowany do dzieci i młodzieży z gdańskich placówek oświatowych. Administracja miejska powinna pełnić funkcję lidera i promotora zmian w kierunku zielonej transformacji, stawiając na kwestie ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu w realizowanych działaniach (inwestycjach, projektach itp.). Zmiany nie mogą się jednak ograniczać do budynków i terenów miejskich, dlatego istotne jest wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego oraz tworzenie szerokiej koalicji na rzecz zielonej polityki miasta poprzez włączanie do jej realizacji mieszkańców i mieszkańców, jak również zarządców nieruchomości, organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, instytucji, firm i innych podmiotów.

Realizacja tego celu wspomagać będzie osiągnięcie pozostałych celów szczegółowych w programie Zielone Miasto.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.
6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi.
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.
13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.
14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony.
15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustynnienia, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.
17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunki działań:

- 1.1. Wzmocnienie systemu przyrodniczego i odpowiedzialny rozwój zrównoważony
- 1.2. Ochrona walorów i zasobów przyrodniczych, zwłaszcza wody, zieleni i powietrza
- 1.3. Adaptacja do zmian klimatu oraz zabezpieczanie przed ich negatywnymi skutkami, zwłaszcza powodzią i suszami
- 1.4. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu
- 1.5. Zwiększanie bioróżnorodności, zadrzewianie i zazielenianie

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunki działań:

- 2.1. Rozwój systemu edukacji na każdym etapie życia, z naciskiem na kompetencje przyszłości i cyfryzację oraz rozwój talentów
- 2.3. Budowanie trwałych partnerstw i wspólnot lokalnych, integracja oraz odpowiedzialne uczestnictwo w życiu społecznym, wspieranie aktywności obywatelskiej oraz włączanie mieszkańców

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunek działań:

- 4.1. Wzmacnianie zdywersyfikowanej, inteligentnej i konkurencyjnej gospodarki, odpowiedzialnej społecznie i środowiskowo, w tym niskoemisyjnej produkcji, zaawansowanych usług oraz prowadzenia badań i rozwoju

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego I.5

Priorytet celu I.5.1. Rozwijanie kompetencji ekologicznych

Kierunki interwencji:

- I.5.1.1. Wdrożenie spójnej polityki komunikacyjno-edukacyjnej skierowanej do wszystkich mieszkańców
- I.5.1.2. Realizacja ogólnomiejskich kampanii edukacyjnych, w szczególności dotyczących gospodarki obiegu zamkniętego, odporności na zmiany klimatu, bioróżnorodności, czystego powietrza, wody i gleby
- I.5.1.3. Wdrożenie Gdańskiego Programu Zielonej Edukacji w placówkach oświatowych
- I.5.1.4. Podnoszenie kompetencji ekologicznych pracowników miejskich
- I.5.1.5. Stworzenie programu doradztwa dla mieszkank i mieszkańców, firm oraz podmiotów w zakresie podejmowania lokalnych działań na rzecz klimatu i środowiska

Priorytet celu I.5.2. Współpraca na rzecz zielonej transformacji

Kierunki interwencji:

- I.5.2.1. Włączanie mieszkank i mieszkańców do działań miasta w zakresie zielonej transformacji

I.5.2.2. Współpraca z organizacjami, instytucjami, firmami i innymi podmiotami w zakresie zielonej transformacji

I.5.2.3. Promowanie dobrych praktyk, wspieranie inicjatyw oddolnych i zielonych innowacji społeczno-technologicznych

Tabela 8. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy I.5

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.3	Odsetek mieszkańców angażujących się w działania na rzecz rozwoju miasta [w procentach]	20	30

Tabela 9. Wskaźniki do celu szczegółowego I.5

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
I.5.a	Liczba uczniów gdańskich szkół objętych działaniami edukacji odpadowej [w osobach]	7691	10 400	11 200
I.5.b	Liczba nowych, ogólnomiejskich kampanii edukacyjnych [w sztukach]	•	3	6
I.5.c	Odsetek mieszkańców naprawiających zepsute rzeczy [w procentach] (wskaźnik obliczany na podstawie badania ankietowego)	41 (2021 r.)	>48	>55

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

5. Program Rozwoju Wspólne Miasto

Cel główny: Wspólne Miasto to miasto społecznej solidarności, w którym wszyscy są równi, a potrzebujący pomocy – otoczeni wsparciem. To miasto sprzyjające rozwojowi kompetencji, talentów i pasji, dbające o aktywność fizyczną oraz zdrowie mieszkanek i mieszkańców, rozwijające dostępne mieszkalnictwo. Wspólne Miasto integruje lokalne wspólnoty i zachęca do aktywnego udziału w życiu społecznym.

5.1. Ogólna charakterystyka Programu

Program Rozwoju Wspólne Miasto koncentruje się na aspektach związanych z **uczeniem się i aktywnością mieszkanek i mieszkańców oraz wsparciem społecznym i zapobieganiem depopulacji**.

Uczenie się to nieustanny proces zdobywania wiedzy, doświadczenia, kompetencji i umiejętności, związany z kreowaniem postaw, cech i zachowań, które są niezbędne w nowoczesnym, demokratycznym i podmiotowym społeczeństwie. To nie tylko dobra edukacja pozwalająca realizować aspiracje zawodowe i finansowe, ale też podstawa świadomego, spełnionego życia oraz fundament rozwoju społecznego, kulturowego i gospodarczego. Wdrożenie działań przewidzianych w Programie Rozwoju Wspólne Miasto ma prowadzić do podniesienia **dostępności** edukacji tak, aby stworzyć każdej mieszkance i każdemu mieszkańcowi warunki do rozwoju osobistego. Podejmowane będą działania upowszechniające ideę uczenia się przez całe życie w zgodzie z **talentami**, dającego równe szanse do rozwijania cech, postaw, kompetencji i umiejętności pozwalających na osiągnięcie wysokiej jakości życia. Takie kształcenie z jednej strony otwiera jednostkę na innowacyjność, przedsiębiorczość, kreatywność, różnorodność, elastyczność, świadomość praw człowieka, z drugiej zaś rozwija poczucie solidarności i odpowiedzialności za sprawy wspólnoty lokalnej oraz mobilizuje do współdecydowania o losach nie tylko swoich własnych, lecz także całej społeczności. Kształcenie przez całe życie wymaga szerokiego dialogu społecznego, a także włączenia do stałej i efektywnej współpracy pracodawców, organizacji społecznych, administracji samorządowej oraz innych aktorów sceny lokalnej.

Kolejnym aspektem udanego życia jest **zdrowie** – nie tylko fizyczne, ale też psychiczne i społeczne – które wpływa na możliwości rozwoju osobistego i życia rodzinnego, a także ułatwia pełne uczestnictwo w przestrzeni zawodowej i międzyludzkiej. Jego stan w największym stopniu zależy od stylu życia. Właściwe zachowania żywieniowe, aktywność fizyczna, umiejętność radzenia sobie ze stresem czy korzystania ze wsparcia społecznego odgrywają zasadniczą rolę w budowaniu potencjału zdrowotnego człowieka. W dążeniu do zachowania zdrowia duże znaczenie ma **sport** (rozumiany jako każda forma aktywności fizycznej), zwłaszcza powszechny, gdyż sprzyja on ugruntowaniu właściwych zachowań prozdrowotnych. Sport jest również narzędziem samorealizacji i rozwoju osobistego,

a ukierunkowany na uczciwe współzawodnictwo stanowi nośnik społecznie pożądanych wartości i postaw.

Zadania realizowane w ramach Programu Rozwoju Wspólne Miasto wpiszą się w nowe nurty **polityki społecznej** przez intensywną profilaktykę zagrożeń oraz wsparcie dzieci i rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie psychicznym, osób doświadczających bezdomności. Podejmowane działania podniosą dostępność i przyspieszą **deinstytucjonalizację** systemu wsparcia społecznego. Oznacza to, że usługi społeczne będą w jak najwyższym stopniu świadczone w miejscu zamieszkania i w społecznościach lokalnych, w których zapewnione będzie niezbędne wsparcie specjalistyczne.

Jakość życia jest także uwarunkowana czynnikami społecznymi: poczuciem więzi i przynależności do **wspólnoty**, poziomem zaufania, zaangażowaniem w życie lokalnej społeczności. W ramach realizacji Programu Rozwoju Wspólne Miasto upowszechnią się **wolontariat** i inne formy **aktywności** społecznej, zwiększające potencjał rozwojowy społeczności lokalnych. Gdańszczanki i gdańszczanie oraz organizacje i instytucje działające w Gdańsku zyskają lepsze warunki **partycypacji** w kreowaniu polityk miejskich. Otwartość procesu kształtowania miejskiej polityki wymaga istnienia silnego partnera społecznego, dlatego też podejmowane będą działania mające na celu poprawę warunków rozwoju sektora pozarządowego i jego współpracy z miastem.

Program Rozwoju Wspólne Miasto ma też na celu przeciwstawienie się zagrożeniu spadkiem liczby ludności i niekorzystnym zmianom w strukturze demograficznej oraz suburbanizacji przez zwiększenie dostępności **mieszkań** dla osób o zróżnicowanej sytuacji materialnej. Większa liczba miejsc do zamieszkania przyciągnie nowych mieszkańców, w tym reprezentantów grup zawodowych, które są ważne z punktu widzenia rozwoju Gdańska. Jednocześnie, dzięki przeznaczeniu gminnych gruntów, lokali i mieszkań na realizację usług społecznych, miasto wpłynie na większą dostępność wsparcia i silniejszą integrację społeczną.

5.2. Wnioski z diagnozy

5.2.1. System edukacji i wychowania

Kluczowy w kontekście zapewnienia **dostępności do edukacji** jest zasób sieci placówek edukacyjnych i wychowawczych dostosowany do sytuacji demograficznej miasta i jego poszczególnych dzielnic. Oprócz rozbudowy bazy instytucjonalnej o **nowe placówki** ważną jest ciągła dbałość o utrzymanie właściwej jakości przestrzeni, w których uczą się dzieci i młodzież. Wymaga to systematycznych remontów i modernizacji placówek, w tym kosztownych inwestycji, m.in. budowy nowych basenów, wielofunkcyjnych boisk sportowych i nowych placów zabaw, termomodernizacji, zakupów sprzętu komputerowego i tablic interaktywnych, zakupów książek do szkolnych bibliotek.

Dostępność placówek edukacyjno-opiekuńczych to podstawowy, ale nie jedyny warunek równości szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Bariery utrudniających naukę jest dużo więcej i wynikają one nie tylko z sytuacji, w jakiej znajdują się dzieci, ale także z problemów, z którymi borykają się ich rodzice lub środowisko szkolne. W tym kontekście ważne jest oferowanie przez miasto **wsparcia** zarówno finansowego, jak i psychologicznego, a także zapewnianie narzędzi sprzyjających poprawie komunikacji w obrębie środowiska szkolnego oraz wspomagających zaangażowaną postawę i relacje partnerskie.

Do **wyrównywania szans** edukacyjnych dzieci i młodzieży niezbędne są także przedsięwzięcia skierowane do grup uczniów potrzebujących specjalnego wsparcia. Dodatkowego wsparcia w edukacji potrzebują dzieci z rodzin cudzoziemskich lub powracających z emigracji, w tym dzieci migrantów z Ukrainy, których liczba znacznie się zwiększyła od czasu pełnoskalowej agresji Federacji Rosyjskiej na ten kraj. Wsparcie edukacyjne dla dzieci migrantów musi zostać dostosowane do nowych okoliczności.

Mimo powszechnej edukacji i publicznego szkolnictwa wyższego nie można w Polsce mówić o **równym dostępie** do edukacji – równość szans edukacyjnych jest raczej postulatem niż rzeczywistością. W tym kontekście wspomnieć można choćby fakt, że innowacyjne projekty są wdrażane w szkołach tylko wtedy, gdy znajdują się **nauczyciele**, którzy chcą się w nie zaangażować. Stałym elementem edukacyjnego pejzażu są **rywalizacja i stres** związane z rekrutacją do szkół średnich, powiązane z przekonaniem, że tylko niektóre placówki dają szansę na edukację na właściwym poziomie. Zjawisko to potęguje dodatkowo mania rankingów. Aby osiągnąć sukces edukacyjny, rodzice i ich dzieci powszechnie korzystają z korepetycji, które coraz częściej służą nie uzupełnianiu braków w nauce (np. nadrabianiu zaległości), ale prześciganiu innych uczniów poprzez rozwój kompetencji na poziomie wyższym niż oferowany przez szkołę. Z perspektywy rodzin, których nie stać na dodatkowe zajęcia dla dzieci, system, w którym najwyższe wyniki można osiągnąć tylko poprzez dodatkowo finansowaną naukę, jest jak doping w sporcie. Tak silna i nierówna rywalizacja wśród dzieci i młodzieży nie uczy solidarności i wspólnotowości.

5.2.2. Zdrowie i sport

Największym wyzwaniem zdrowotnym w XXI w. są **choroby cywilizacyjne**, w tym rosnąca skala **zaburzeń psychicznych** oraz **niepłodność**. Problemy zdrowotne związane z chorobami cywilizacyjnymi obniżają nie tylko **jakość życia**, ale także jego długość, a ich leczenie pochłania ogromne środki finansowe. W obliczu kryzysu w polskiej ochronie zdrowia choroby cywilizacyjne są największym zagrożeniem dla demografii Gdańska oraz jakości życia gdańszczanek i gdańszczan. W celu ograniczenia liczby zachorowań i łagodzenia skutków chorób cywilizacyjnych miasto podejmuje szereg działań ukierunkowanych na edukację zdrowotną, profilaktykę i promocję zdrowego stylu życia, zwłaszcza odpowiedniej diety i aktywności fizycznej. Do prowadzenia przez Gdańsk działań trwale zwiększających udział jego mieszkańców i mieszkank w kulturze fizycznej konieczne jest opracowanie zróżnicowanej oferty adresowanej do różnych grup społecznych oraz zapewnienie im dostępu do wysokiej

jakości sportowej infrastruktury. Równocześnie jednak w mieście występują znaczące zróżnicowania w zakresie oceny dostępności i jakości infrastruktury sportowej.

Niestety skala problemów związanych ze **zdrowiem psychicznym** przerasta system ochrony zdrowia psychicznego w całym kraju. Szczególnie dramatyczna sytuacja występuje w obszarze zdrowia psychicznego **dzieci i młodzieży**, co wymaga natychmiastowej interwencji na poziomie zarówno krajowym, jak i samorządowym.

Analiza danych świadczących o problemach osób uzależnionych od **alkoholu i substancji psychoaktywnych** pozwala stwierdzić, że liczne inicjatywy podejmowane w Gdańsku nie są w stanie przełożyć się na odwrócenie negatywnych trendów związanych ze spożyciem tych substancji. Na terenie miasta brakuje działań systemowych i prototypowania rozwiązań zmierzających do **ograniczania dostępności alkoholu** oraz badania skutków tego typu przedsięwzięć. Za mało jest również działań na styku problemu uzależnienia i zadłużenia, zakładających, że rozwiązanie problemów ekonomicznych może pozytywnie wpłynąć na wyjście z uzależnień. Skala zasobów instytucjonalnych i finansowych co roku inwestowanych w mieście w działania ukierunkowane na profilaktykę oraz rozwiązywanie problemów alkoholowych i pomoc osobom z uzależnieniami każe twierdzić, że podejmowanie tego typu działań jest jednak możliwe.

5.2.3. Integracja społeczna

Gdańsk wdraża pionierskie i unikatowe w skali kraju programy społeczne, które stanowią próbę odpowiedzi na bieżące problemy i wyzwania. Niektóre z nich, jak **Model Integracji Imigrantów** i **Model na rzecz Równego Traktowania**, wobec braku stosownych polityk rządowych są jedynym narzędziem reagowania na takie kryzysy, jak wojna w Ukrainie i konieczność przyjęcia dużej liczby uchodźców. Inne, jak **Gdański Model Deinstytucjonalizacji Usług na rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi** czy **metropolitalny Standard Minimum na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami i Otoczenia**, stanowią interwencję w obszarach polityki społecznej, w których rządowe rozwiązania systemowe są niewystarczające. Poprzez pionierski rozwój sieci domów i klubów sąsiedzkich miasto wspiera także integrację lokalnych społeczności.

Pomimo rozbudowywanej sieci **lokalnych centrów integracji** w postaci domów i klubów sąsiedzkich nie wszystkie usługi z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia – w tym szczególnie potrzebnego wsparcia zdrowia psychicznego – są dostępne **w dzielnicach**. Niewielka odległość placówki wsparcia od domu lub szkoły to często najważniejszy czynnik sukcesu pomocy. Nierównomierne rozmieszczenie miejsc, w których można skorzystać z usług pomocy społecznej, skutkuje rzeczywistym brakiem w wielu dzielnicach możliwości uzyskania wsparcia w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania.

Istotną szansą dla kreowania warunków do długiego i niezależnego życia mieszkanek i mieszkańców Gdańska jest **konceptcja deinstytucjonalizacji usług społecznych**. Zakłada ona zapewnienie jak najlepszych warunków osobom z niepełnosprawnościami, seniorkom i seniorom, osobom z problemami zdrowia psychicznego, dzieciom i młodzieży w pieczy

zastępczej, osobom w kryzysie bezdomności itp., pozwalających im na przebywanie we własnym domu zamiast w placówkach opieki całodobowej. Zmiana systemowa, jakiej wymaga wdrożenie tej koncepcji, oczywiście nie będzie łatwa i szybka. W Gdańsku zostały już jednak przeprowadzone pewne działania w tym zakresie, a dodatkową nadzieją jest priorytet dla finansowania rozwoju usług społecznych w modelu opieki środowiskowej w polityce unijnej. To ogromna szansa na uzyskanie świadczeń socjalnych przez wszystkie osoby zagrożone wykluczeniem społecznym – świadczeń, które nie będą tego wykluczenia wzmacniać.

5.2.4. Aktywność obywatelska

Niezwykle cenną cechą gdańszczanek i gdańszczan jest ich umiejętność **współpracy i organizacji** na rzecz wspólnego dobra, w tym poprzez **aktywność obywatelską i społeczne zaangażowanie**. Gdańsk jako wspólnota niejednokrotnie pokazał swoją siłę – zarówno poprzez skuteczność oddolnych inicjatyw lokalnych, jak i przez sukcesy ruchu społecznego o światowej sławie. Gdańska społeczność nie zawiodła również w obliczu ostatnich wyzwań humanitarnych – w trakcie pandemii COVID-19 oraz kryzysu imigracyjnego wywołanego wojną w Ukrainie. Wyrazem wysokiego poziomu kapitału społecznego Gdańska jest także jego silny sektor pozarządowy oraz wolontariat.

O skali aktywności obywatelskiej mieszkańców i mieszkanki Gdańska świadczy niewątpliwie **wysokość frekwencji** w wyborach powszechnych i samorządowych. Trzeba jednak pamiętać, że na zaangażowanie obywatelskie na poziomie lokalnym szczególnie duży wpływ ma **zaufanie** do włodarzy i pracowników samorządowych. Ważne jest tutaj zmniejszanie dystansu fizycznego poprzez bezpośrednie spotkania z mieszkankami i mieszkańcami, a jeszcze ważniejsze jest wywiązywanie się ze złożonych obietnic. Do dobrych praktyk w zakresie budowania zaufania należy jak najszybsze uwzględnianie uwag składanych przez szczególnie zaangażowanych obywateli i obywatelki w **procesach konsultacyjnych** oraz wdrażanie przyjętych rekomendacji w panelach obywatelskich.

Jednym z najbardziej widocznych działań miasta na rzecz zwiększania aktywności obywatelskiej mieszkanki i mieszkańców Gdańska jest **Budżet Obywatelski**. Biorąc pod uwagę wysokość frekwencji w pierwszym głosowaniu w ramach Budżetu Obywatelskiego w Gdańsku, rosnącą liczbę projektów zgłaszanych przez gdańszczanki i gdańszczan, a także coraz większą frekwencję w wyborach samorządowych, należy stwierdzić, że istnieje potrzeba i potencjał w zakresie zwiększania udziału mieszkanki i mieszkańców Gdańska w głosowaniu nad wyborem projektów w Budżecie Obywatelskim.

Organizacje pozarządowe są fundamentem społeczeństwa obywatelskiego i ważnym partnerem samorządu lokalnego w realizacji usług publicznych. Miasto Gdańsk wspiera rozwój trzeciego sektora systemowo: finansowo, organizacyjnie i poprzez działania ukierunkowane na rozwój kompetencji osób zaangażowanych w pracę na rzecz stowarzyszeń i fundacji. W nie mniejszym stopniu miasto jest także beneficjentem działalności wyspecjalizowanych organizacji pozarządowych, których kapitał społeczny i branżowy to

nieodzowny element realizacji wielu ważnych projektów społecznych. Obecny model współpracy na linii miasto – trzeci sektor może jednak prowadzić do pełnego lub częściowego uzależnienia organizacji pozarządowych od finansowania ze środków budżetu miasta, jak również do braku dostępności wsparcia dla organizacji o niewielkich zasobach kadrowych. Ponadto model ten w niewielkim stopniu pomaga organizacjom pozarządowym w wychodzeniu naprzeciw wyzwaniom charakterystycznym dla sytuacji trzeciego sektora w całym kraju, związanym ze zmianami pokoleniowymi, trudnościami w budowaniu zdolności instytucjonalnych, drenażem kadr przez inne sektory, budowaniem dobrych praktyk zarządczych i relacji między członkami organizacji, urynkowaniem działalności fundacji i stowarzyszeń, a także bieżącą obsługą formalno-prawną ich działalności.

5.2.5. Mieszkania

Pomimo stałego wzrostu zasobu mieszkań problemem w skali miasta jest ich **dostępność cenowa**, w tym brak zdywersyfikowanej oferty mieszkaniowej dla rodzin i osób, których nie stać na zakup lub wynajem lokali na rynku komercyjnym. Skalę wyzwania, jakim jest zapewnienie odpowiednich **warunków mieszkaniowych**, dodatkowo komplikują rosnące ceny nieruchomości (zarówno kupna, jak i wynajmu) oraz trudności finansowe wynikające z kryzysu gospodarczego spowodowanego skutkami pandemii Covid-19 i wojny w Ukrainie. Okoliczności te wpływają również na wzrost zapotrzebowania na wsparcie w zapewnieniu mieszkań grupom osób w najtrudniejszej sytuacji i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Biorąc pod uwagę ogólne trendy związane z urynkowaniem zasobów mieszkaniowych, w polityce miasta powinno być uwzględnione wspieranie rozwoju segmentu **mieszkalnictwa dostępnego**. Działania w tym zakresie pozwoliłyby poprawić sytuację osób, których dochody nie pozwalają na ubieganie się o mieszkanie komunalne, a których jednocześnie nie stać na zakup lub wynajem mieszkania na rynku komercyjnym.

5.2.6. Koordynacja działań

Na styku relacji między podmiotami z sektora publicznego na różnych szczeblach zarządzania, a także sektorów nauki, biznesu oraz organizacji pozarządowych, ruchów miejskich i nieformalnych grup mieszkanki i mieszkańców, występuje duży potencjał rozwojowy dla miasta. Realizacja działań w wielu politykach miejskich może być wspierana dzięki **lepszej wymianie informacji, koordynacji współpracy oraz dzieleniu zasobów** przez instytucje i osoby działające w różnych sektorach. Wiele przedsięwzięć miejskich wymaga również wyrównania dostępności na poziomie dzielnic.

Na portalu internetowym Gdańska znajduje się wiele informacji dotyczących wydarzeń odbywających się w mieście oraz bieżącej działalności organów samorządu terytorialnego. Ograniczone jest natomiast znaczenie funkcji informacyjnej dotyczącej programów wsparcia, zadań i spraw prowadzonych przez konkretne jednostki urzędu miasta, co widać w szczególności, gdy przeanalizuje się treści zamieszczane na głównej stronie portalu. Do wielu informacji prezentowanych na miejskiej stronie łatwiej jest dotrzeć przez

ogólnodostępną wyszukiwarkę internetową, niż korzystając z interfejsu samego portalu. Łatwość w dotarciu do konkretnych informacji, np. z zakresu pomocy społecznej, jest szczególnie istotna w kontekście słabej czytelności zarówno samych dokumentów, jak i głównych ustaleń programów z obszarów zdrowia i polityki społecznej.

5.3. Rekomendacje wynikające z diagnozy obszaru Wspólne Miasto

1. Zapewnienie wszystkim gdańszczankom i gdańszczanom równych szans edukacyjnych

- 1.1. Rozwój oświatowej bazy instytucjonalnej w każdej dzielnicy stosownie do potrzeb jej mieszkańców i mieszkank
- 1.2. Niwelowanie różnic w poziomie kształcenia, zapewniające równość szans edukacyjnych w każdej placówce
- 1.3. Ukierunkowanie oferty zajęć pozalekcyjnych na jak najszersze włączenie społeczne oraz integrację dzieci i młodzieży
- 1.4. Wspieranie identyfikacji talentów oraz zgodnego z nimi rozwoju kompetencji wśród mieszkank i mieszkańców

2. Budowa społeczeństwa obywatelskiego – tworzenie warunków sprzyjających większej aktywności obywatelskiej

- 2.1. Poszerzanie sfery współdecydowania o sprawach miasta przez mieszkanki i mieszkańców w ramach istniejących i nowych narzędzi
- 2.2. Kontynuacja i rozwijanie działań profrekwencyjnych w wyborach do jednostek pomocniczych gminy, organów miasta oraz w wyborach na szczeblu krajowym
- 2.3. Wdrożenie deliberacyjnego modelu realizacji Budżetu Obywatelskiego
- 2.4. Wykorzystanie potencjału wolontariatu w Gdańsku do rozwoju systemu wsparcia w obszarze przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym i dezintegracji społecznej
- 2.5. Wykorzystanie doświadczeń ze współpracy z interesariuszami rewitalizacji na obecnie zidentyfikowanych podobszarach do pobudzania aktywności obywatelskiej w innych częściach miasta
- 2.6. Budowanie partnerstw ze szkołami i uczelniami w zakresie przekierowania zainteresowania uczniów i studentów na sprawy ważne dla lokalnej społeczności

3. Gdańsk jako wspólnota – rozwój systemu integracji społecznej w oparciu o innowacje w zakresie aktywizacji i włączenia społecznego

- 3.1. Rozwój procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych
- 3.2. Rozbudowa i modernizacja zasobu mieszkań komunalnych i społecznych
- 3.3. Wzmocnienie systemu prewencji i interwencji w zakresie działań ukierunkowanych na wspieranie rodziny

3.4. Przeciwdziałanie alienacji społecznej poprzez inicjowanie integracji międzypokoleniowej za pomocą sieci inicjatyw sąsiedzkich i dzielnicowych

3.5. Wdrażanie rozwiązań na rzecz równego traktowania i integracji społecznej wszystkich gdańszczanek i gdańszczan

4. Podniesienie skuteczności wsparcia gdańszczanek i gdańszczan w zakresie walki z chorobami cywilizacyjnymi

4.1. Podniesienie świadomości mieszkanek i mieszkańców Gdańska w zakresie zagrożeń związanych z chorobami cywilizacyjnymi

4.2. Zwiększenie poziomu aktywności fizycznej gdańszczanek i gdańszczan przez poprawę dostępności do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w dzielnicach oraz rozwój zróżnicowanej oferty ogólnodostępnych zajęć i imprez sportowych

4.3. Promowanie odpowiedniego stylu odżywiania jako ważnego elementu zdrowia psychofizycznego poprzez kształtowanie świadomych postaw konsumenckich i proekologicznych

4.4. Kontynuacja i rozwój polityki wspierania gdańszczanek i gdańszczan w walce z niepłodnością

4.5. Zapobieganie uzależnieniom jako złożonym problemom społecznym poprzez zintegrowane przedsięwzięcia przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu

4.6. Adaptacja systemu pomocy psychologicznej, odpowiadająca na wzrost zapotrzebowania na wsparcie, szczególnie w odniesieniu do zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży

5. Budowanie odporności lokalnego rynku pracy na szoki zewnętrzne

5.1. Podejmowanie działań promujących zdrowe relacje w miejscu pracy oraz edukujących na temat niedopuszczalnych form przemocy w relacjach służbowych

5.2. Uwzględnienie w programach wsparcia pracodawców i pracowników wyzwań związanych z pracą w środowisku zróżnicowanym pokoleniowo

6. Koordynacja działań aktywizacyjnych i integracyjnych prowadzonych w mieście i dzielnicach

6.1. Wspieranie synergii działań międzysektorowych w dzielnicach

6.2. Opracowanie czytelnego systemu informacji i komunikacji społecznej, przyjaznego mieszkańcom i mieszkankom o różnych kompetencjach

5.4. Cele szczegółowe, priorytety celów, kierunki interwencji i wskaźniki

Cel szczegółowy II.1 Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami

Opis celu szczegółowego: Dostępność edukacji należy rozumieć m.in. jako brak barier (np. komunikacyjnych, architektonicznych, organizacyjnych) uniemożliwiających mieszkańcom i mieszkańcom uczestnictwo w procesie kształcenia. Wyższy poziom dostępności zostanie w Gdańsku osiągnięty przez rozbudowę sieci placówek oświatowych o nowe szkoły w rozwijających się dzielnicach miasta. Ważnym działaniem ułatwiającym dostęp do opieki w żłobkach i wychowania przedszkolnego będzie zwiększanie liczby miejsc w placówkach dzięki współpracy z podmiotami niesamorządowymi. Istniejąca infrastruktura edukacyjna w dużym stopniu wymaga remontów i modernizacji, w tym także związanych z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Będą one sukcesywnie realizowane zgodnie z wyznaczonym standardem minimum dostępności.

Dostępność edukacji obejmuje również zróżnicowanie oferty, dopasowanej do mieszkańek i mieszkańców (dzieci, młodzieży i dorosłych) o różnych zainteresowaniach i indywidualnych potrzebach. Ponadto doskonalony będzie system informowania o aktywnościach edukacyjnych, by ułatwić każdej zainteresowanej osobie dostęp do informacji na temat możliwości kształcenia.

W celu złagodzenia negatywnego zjawiska obniżenia statusu zawodu nauczyciela i odpływu nauczycieli zwłaszcza ze szkolnictwa publicznego utworzone zostaną finansowe i pozafinansowe narzędzia motywujące to środowisko zawodowe. Miasto będzie wspierać rozwój zawodowy nauczycieli ukierunkowany na osiągnięcie kompetencji interdyscyplinarnych, pozwalających im na elastyczne przekwalifikowanie się i adaptację do potrzeb szkolnictwa. System szkoleniowo-doradczy dla nauczycieli będzie też rozwijany w zakresie tzw. kompetencji miękkich niezbędnych we współczesnym społeczeństwie (przestrzeganie praw człowieka i poszanowanie różnorodności potrzeb).

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.
5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt.
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

- 2.1. Rozwój systemu edukacji na każdym etapie życia, z naciskiem na kompetencje przyszłości i cyfryzację oraz rozwój talentów
- 2.2. Wyrównywanie szans rozwoju dla wszystkich mieszkańców, wzmacnianie solidarności społecznej i wsparcie rodzin oraz tworzenie warunków do długiego samodzielnego życia

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunek działań:

- 3.5. Wdrażanie koncepcji rozwoju do wewnątrz oraz kompaktowego miasta krótkich odległości

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunek działań:

- 4.1. Wzmacnianie zdywersyfikowanej, inteligentnej i konkurencyjnej gospodarki, odpowiedzialnej społecznie i środowiskowo, w tym niskoemisyjnej produkcji, zaawansowanych usług oraz prowadzenia badań i rozwoju

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego II.1

Priorytet celu II.1.1. Rozbudowa sieci edukacyjno-opiekuńczej

Kierunki interwencji:

- II.1.1.1. Zwiększenie dostępności do opieki nad dziećmi i edukacji formalnej przez utworzenie nowych szkół i placówek oświatowych
- II.1.1.2. Zwiększenie dostępności do edukacji pozaformalnej w dzielnicach
- II.1.1.3. Rozwój sieci edukacyjno-opiekuńczej w oparciu o partnerstwa z podmiotami prywatnymi
- II.1.1.4. Wdrożenie standardu minimum dostępności placówek i przestrzeni edukacyjnych

Priorytet celu II.1.2. Wsparcie i rozwój kadr pozwalających budować ofertę edukacyjno-opiekuńczą

Kierunki interwencji:

- II.1.2.1. Rozwijanie systemu narzędzi motywujących środowisko zawodowe nauczycieli
- II.1.2.2. Rozwijanie systemu szkoleniowo-doradczego dla kadr z obszaru edukacji i opieki w zakresie praw człowieka i pracy z mieszkańcami o różnych potrzebach

II.1.2.3. Wspieranie dokształcania nauczycieli w kierunku kompetencji interdyscyplinarnych, w tym we współpracy z uczelniami

Priorytet celu II.1.3. Rozwój oferty edukacyjno-opiekuńczej dla mieszkańców z różnymi potrzebami

Kierunki interwencji:

II.1.3.1. Poszerzanie oferty i dostępności zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży z uwzględnieniem różnorodności potrzeb

II.1.3.2. Zwiększenie skali uczestnictwa mieszkańców oraz poszerzenie oferty i dostępności aktywności edukacyjnych dla dorosłych mieszkańców z uwzględnieniem różnorodności potrzeb

II.1.3.3. Utworzenie skonsolidowanej, dostępnej oferty aktywności w zakresie rozwijania talentów

Tabela 10. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy II.1

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500
WM.2	Poziom zapewnienia miejsc dla dzieci 3-letnich w przedszkolach publicznych wskazanych w procesie rekrutacji jako placówka pierwszego wyboru [w procentach]	65	90

Tabela 11. Wskaźniki do celu szczegółowego II.1

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
II.1.a	Liczba miejsc w żłobkach [w sztukach]	3336	3800	4350
II.1.b	Odsetek rodziców zadowolonych z lokalizacji szkoły pod względem odległości i czasu dotarcia z miejsca zamieszkania [w procentach] (wskaźnik obliczany na podstawie badania ankietowego)	87	92	95

Cel szczegółowy II.2 Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy

Opis celu szczegółowego: Podstawę działań w ramach celu ma stanowić idea aktywności edukacyjnej przez całe życie i rozwijania talentów dla osobistego i społecznego dobrostanu. Oprócz wiedzy i umiejętności wspierany będzie rozwój kompetencji miękkich, niezbędnych współcześnie w życiu społecznym i zawodowym. Będą one obejmowały kompetencje przydatne dla rozwoju spółdzielczości, przedsiębiorczości i samorządności, kompetencje społeczne i komunikacyjne, a także wiedzę o prawach człowieka oraz przeciwdziałaniu

przemocy i dyskryminacji. Nacisk zostanie również położony na wszechstronną i harmonijną edukację przez odkrywanie uzdolnień i tworzenie warunków do ich rozwijania.

Wciąż rozwijane będzie kształcenie zawodowe, zarówno w szkołach, jak i w ramach kształcenia pozaformalnego. Szczególnie ważne będą organizacja sieci doradztwa zawodowego na każdym etapie edukacji oraz dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy, m.in. przez uważną analizę trendów rynkowych i bieżącą współpracę z pracodawcami.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.
5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt.
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

- 2.1. Rozwój systemu edukacji na każdym etapie życia, z naciskiem na kompetencje przyszłości i cyfryzację oraz rozwój talentów
- 2.2. Wyrównywanie szans rozwoju dla wszystkich mieszkańców, wzmacnianie solidarności społecznej i wsparcie rodzin oraz tworzenie warunków do długiego samodzielnego życia

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunek działań:

- 4.1. Wzmacnianie zdywersyfikowanej, inteligentnej i konkurencyjnej gospodarki, odpowiedzialnej społecznie i środowiskowo, w tym niskoemisyjnej produkcji, zaawansowanych usług oraz prowadzenia badań i rozwoju

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego II.2

Priorytet celu II.2.1 Promowanie otwartej, uczącej, kreatywnej postawy w życiu codziennym

Kierunki interwencji:

- II.2.1.1. Promowanie postaw uczenia się przez całe życie i rozwijania swoich pasji i talentów
- II.2.1.2. Promowanie wiedzy o prawach człowieka, w tym prawach dziecka, i przeciwdziałaniu przemocy oraz dyskryminacji i jej skutków
- II.2.1.3. Rozwijanie kompetencji społecznych niezbędnych do funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym

II.2.1.4. Rozwijanie kompetencji przydatnych do rozwoju spółdzielczości, przedsiębiorczości i samorządności mieszkańców

II.2.1.5. Rozwijanie kompetencji i promowanie postaw niezbędnych do rozwoju wolontariatu

Priorytet celu II.2.2 Wdrażanie gdańskiego standardu edukacji

Kierunki interwencji:

II.2.2.1. Wdrożenie Gdańskiego Programu Nauczania

II.2.2.2. Wdrożenie Paszportu Kompetencji Kluczowych XXI Wieku

II.2.2.3. Rozwój możliwości realizowania podstawy programowej w przestrzeni miejskiej poza budynkami szkół i placówek oświatowych

Priorytet celu II.2.3. Budowanie systemu rozwoju zawodowego opartego na dobrych relacjach i pracy z talentami

Kierunki interwencji:

II.2.3.1. Wzmocnienie pozycji i rozwijanie sieci doradztwa zawodowego na każdym etapie edukacji

II.2.3.2. Objęcie programem badania talentów i zainteresowań dzieci i młodzieży na różnych etapach edukacji

II.2.3.3. Rozwój współpracy samorządu z przedsiębiorcami w oparciu o ideę społecznej odpowiedzialności biznesu

Priorytet celu II.2.4. Rozwijanie kompetencji mieszkańców przez wysokiej jakości formalną edukację zawodową

Kierunki interwencji:

II.2.4.1. Dostosowywanie edukacji zawodowej do potrzeb rynku pracy, w tym przez bieżącą analizę zapotrzebowania na pracowników i kompetencje

II.2.4.2. Pozyskiwanie specjalistów z rynku pracy w celu uzupełnienia kadry pedagogicznej

Priorytet celu II.2.5. Rozwijanie kompetencji mieszkańców poprzez wspieranie pozaformalnej edukacji zawodowej

Kierunki interwencji:

II.2.5.1. Rozwinięcie platformy współpracy pracodawców ze środowiskiem edukacyjnym

II.2.5.2. Rozwijanie kompetencji mieszkańców w zakresie edukacji równościowej

II.2.5.3. Rozwijanie komunikacyjnych kompetencji mieszkańców

Tabela 12. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy II.2

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [tys. os.]	471	500

Tabela 13. Wskaźniki do celu szczegółowego II.2

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
II.2.a	Odsetek uczniów, którzy czują się w szkole bezpiecznie [w procentach] (wskaźnik obliczany na podstawie badania ankietowego)	82	92	95
II.2.b	Odsetek uczniów, którzy mogą w szkole rozwijać pasje i zainteresowania [w procentach] (wskaźnik obliczany na podstawie badania ankietowego)	41	45	>50

Cel szczegółowy II.3 Poprawa stanu zdrowia mieszkanek i mieszkańców oraz rozwój sportu

Opis celu szczegółowego: Podstawą celu jest tworzenie warunków do poprawy i utrzymywania fizycznego i psychicznego dobrostanu mieszkanek i mieszkańców. Na dobrostan ten wpływ mają czynniki środowiskowe i uwarunkowania genetyczne, a przede wszystkim styl życia, w tym zachowania żywieniowe, aktywność fizyczna oraz sposób radzenia sobie ze stresem. Ważnym uwarunkowaniem w tej kwestii pozostaje również dostęp do profilaktyki zdrowotnej i opieki medycznej.

Osiągnięcie celu możliwe będzie poprzez promocję zdrowego stylu życia i profilaktykę chorób, zwłaszcza cywilizacyjnych. W szeroko pojmowany zdrowy styl życia wpisują się także prawidłowe wzorce konsumpcji alkoholu oraz unikanie używek. Przewiduje się działania, które poprzez edukację i profilaktykę skierowaną do szczególnie narażonych grup będą ograniczały ryzyko wystąpienia uzależnień. Podjęte zostaną też działania interwencyjne, które zminimalizują zdrowotne i społeczne szkody wynikające z uzależnień i zachowań ryzykownych.

Nowym wyzwaniem ostatnich lat jest kryzys zdrowia psychicznego, zauważalny w każdej grupie wiekowej i społecznej, lecz szczególnie dotkliwy wśród dzieci i młodzieży. Na poprawę tego stanu rzeczy wpływ będzie miało przede wszystkim zwiększenie dostępności do diagnostyki, terapii i opieki w zakresie zdrowia psychicznego. Ponadto osoby powracające do zdrowia oraz chorujące będą objęte wsparciem pozwalającym na normalną aktywność rodzinną, zawodową i społeczną. O powodzeniu walki z zaburzeniami psychicznymi decydować będą także działania edukacyjne, zwiększające wiedzę i świadomość mieszkanek i mieszkańców.

Kształtowaniu odporności i wydolności organizmu, a także przeciwdziałaniu rozwojowi wielu chorób, sprzyja podejmowana regularnie aktywność fizyczna. Ważnym aspektem działań miasta będzie wspieranie rozwoju sportu powszechnego, w tym sportu, rekreacji i turystyki wodnej. Planowane są też inicjatywy sprzyjające rozwojowi sportu wyczynowego i

popularności wydarzeń sportowych, co będzie miało pozytywny wpływ na kształtowanie postaw, poczucie wspólnej tożsamości i integrację społeczną.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunki działań:

1.2. Ochrona walorów i zasobów przyrodniczych, zwłaszcza wody, zieleni i powietrza

1.4. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

2.2. Wyrównywanie szans rozwoju dla wszystkich mieszkańców, wzmacnianie solidarności społecznej i wsparcie rodzin oraz tworzenie warunków do długiego samodzielnego życia

2.5. Tworzenie warunków do prowadzenia zdrowego i aktywnego stylu życia, rozwój sportu oraz wzrost kompetencji zdrowotnych mieszkańców

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunek działań:

3.1. Poprawa warunków codziennej mobilności przez priorytetyzację i rozwój zrównoważonych i zintegrowanych systemów komunikacji pieszej, rowerowej oraz publicznej

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego II.3

Priorytet celu II.3.1. Promocja zdrowego stylu życia i przeciwdziałanie chorobom

Kierunki interwencji:

3.1.1. Rozwój kompetencji zdrowotnych mieszkanki i mieszkańców na wszystkich etapach życia

3.1.2. Zmniejszenie ryzyka występowania chorób cywilizacyjnych poprzez podniesienie efektywności działań profilaktycznych

Priorytet celu II.3.2. Ochrona zdrowia psychicznego

Kierunki interwencji:

3.2.1. Umacnianie indywidualnej i społecznej wartości zdrowia psychicznego poprzez edukację zdrowotną i promocję zachowań prozdrowotnych oraz zapobieganie stygmatyzacji osób z zaburzeniami psychicznymi

3.2.2. Poprawa dostępności kompleksowej opieki w zakresie zdrowia psychicznego

3.2.3. Poprawa efektywności systemu zarządzania działaniami z zakresu ochrony zdrowia psychicznego

3.2.4. Przeciwdziałanie zdarzeniom suicydalnym wśród dzieci i młodzieży

Priorytet celu II.3.3. Przeciwdziałanie uzależnieniom

Kierunki interwencji:

3.3.1. Kształtowanie prawidłowych wzorców konsumpcji alkoholu, ograniczanie spożycia alkoholu oraz stosowania innych substancji psychoaktywnych

3.3.2. Zmniejszenie ryzyka występowania uzależnień behawioralnych poprzez rozwój oferty profilaktycznej skierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży

3.3.3. Ograniczenie szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych wynikających ze spożywania substancji psychoaktywnych oraz innych zachowań ryzykownych

Priorytet celu II.3.4. Rozwój sportu oraz zwiększenie udziału mieszkańców w kulturze fizycznej

Kierunki interwencji:

3.4.1. Tworzenie warunków dla rozwoju sportu powszechnego

3.4.2. Tworzenie warunków dla rozwoju sportu wyczynowego

3.4.3. Zwiększenie udziału mieszkańców w roli kibiców podczas wydarzeń sportowych

3.4.4. Wykorzystanie nadmorskiego potencjału miasta dla rozwoju sportu, rekreacji i turystyki wodnej

Priorytet celu II.3.5. Poprawa jakości usług zdrowotnych

Kierunki interwencji:

3.5.1. Integrowanie pomocy społecznej, psychologicznej i opieki medycznej

3.5.2. Wspieranie tworzenia warunków ułatwiających dostęp do usług zdrowotnych, w tym leczenia niepłodności

3.5.3. Wspieranie kształtowania kompetencji mieszkańców dotyczących uczestnictwa w procesie leczenia

Tabela 14. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy II.3

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500
WM.4	Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających swój stan zdrowia [w procentach]	66	76

Tabela 15. Wskaźniki do celu szczegółowego II.3

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
II.3.a	Odsetek mieszkańców podejmujących odpowiedni poziom aktywności fizycznej [w procentach] (Wskaźnik obliczany na podstawie badania ankietowego. Odsetek respondentów, których odpowiedzi w bloku pytań dotyczących aktywności fizycznej spełniały kryteria określone w normie Światowej Organizacji Zdrowia dotyczącej aktywności fizycznej zalecanej dla zachowania zdrowia)	54	60	65
II.3.b	Odsetek mieszkańców z niskim ryzykiem rozwoju depresji [w procentach] (Wskaźnik obliczany na podstawie badania ankietowego. Odsetek respondentów, których odpowiedzi w bloku pytań dotyczących występowania określonych problemów w przeciągu 2 tygodni wskazywały na niskie ryzyko rozwoju depresji)	81	81	81

Cel szczegółowy II.4 Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkanki i mieszkańców

Opis celu szczegółowego: Na jakość życia mieszkanki i mieszkańców Gdańska bardzo istotny wpływ ma sfera solidarności i bezpieczeństwa społecznego. Realizowane w ramach celu szczegółowego zadania rozbudują i uspołnią system wsparcia społecznego, a zwłaszcza jego deinstytucjonalizację. Jak najwięcej usług społecznych będzie świadczonych nie w placówkach opieki, lecz w miejscu zamieszkania, również z wykorzystaniem potencjału opieki nieformalnej w społecznościach lokalnych.

Szczególnym wyzwaniem podejmowanym w ramach realizacji celu jest wsparcie spójności i solidarności społecznej w obliczu współczesnych zmian demograficznych i kulturowych. Duży nacisk położony zostanie na rozwój współpracy międzypokoleniowej, równe traktowanie i przeciwdziałanie dyskryminacji oraz perspektywę praw człowieka we wszelkich działaniach związanych z włączaniem społecznym.

Rozwój usług społecznych będzie się opierał na poszukiwaniu innowacji oraz tworzeniu nowych form i narzędzi wsparcia, np. poprzez narzędzia ekonomii społecznej. Będzie to możliwe dzięki kooperacji z gdańskimi podmiotami, a także współpracy ponadlokalnej i międzynarodowej.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt.
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami.
16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

2.2. Wyrównywanie szans rozwoju dla wszystkich mieszkańców, wzmocnianie solidarności społecznej i wsparcie rodzin oraz tworzenie warunków do długiego samodzielnego życia

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego II.4

Priorytet celu II.4.1. Rozwój dostępnych usług społecznych

Kierunki interwencji:

II.4.1.1. Wspieranie rozwoju i zwiększenie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych realizowanych w miejscu zamieszkania, zmniejszenie udziału pomocy instytucjonalnej

II.4.1.2. Zapewnienie dostępu do powszechnego i szerokiego wsparcia społecznego, w tym do opiekunów nieformalnych

II.4.1.3. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego w obszarze wsparcia społecznego dostępnego w społecznościach lokalnych

II.4.1.4. Wsparcie szkoleniowe i superwizyjne dla kadr zapewniających usługi społeczne

Priorytet celu II.4.2. Wzmacnianie spójności i solidarności społecznej

Kierunki interwencji:

II.4.2.1. Tworzenie i rozwój mechanizmów włączenia społecznego w oparciu o współdziałanie międzypokoleniowe i prawa człowieka

II.4.2.2. Prowadzenie działań na rzecz równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji

II.4.2.3. Rozwijanie usług na rzecz niezależnego życia osób objętych wsparciem na podstawie mechanizmów włączenia społecznego

II.4.2.4. Włączanie mieszkanek i mieszkańców do świadczenia wsparcia społecznego w środowisku lokalnym

II.4.2.5. Wzmocnienie kompetencji sieci centrów aktywności lokalnej do świadczenia usług społecznych

Priorytet celu II.4.3. Wdrażanie innowacji społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej

Kierunki interwencji:

II.4.3.1. Integracja sieci podmiotów świadczących usługi wsparcia w zakresie ekonomii społecznej i innowacji społecznych przez stworzenie lokalnego modelu ekonomii społecznej

II.4.3.2. Stworzenie inkubatora innowacji społecznych i ekonomii solidarnej w oparciu o lokalne zasoby

II.4.3.3. Wzmocnienie współpracy ponadlokalnej i międzynarodowej w zakresie poszukiwania innowacji społecznych

II.4.3.4. Tworzenie i adaptowanie nowych form i narzędzi wsparcia

Priorytet celu II.4.4. Rozwój infrastruktury oraz poprawa zarządzania i komunikacji w usługach społecznych

Kierunki interwencji:

II.4.4.1. Pozyskanie infrastruktury lokalowej i przestrzeni publicznych w dzielnicach południowych w celu świadczenia usług społecznych

II.4.4.2. Rozwój dostępnej lokalnie infrastruktury usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

II.4.4.3. Rewaloryzacja infrastruktury lokalowej i przestrzeni publicznych w celu świadczenia usług społecznych

II.4.4.4. Wykorzystanie systemu Gdańskiej Karty Mieszkańca do informowania mieszkanek i mieszkańców, zarządzania i integracji dostępu do usług społecznych

Tabela 16. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy II.4

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.4	Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających swój stan zdrowia [w procentach]	66	76

Tabela 17. Wskaźniki do celu szczegółowego II.4

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
II.4.a	Liczba placówek dla seniorów na dzielnicę (m.in. klub samopomocy, klub seniora, dzienny dom pomocy, usługa teleopieki) [w sztukach]	1,97	2,06	2,14
II.4.b	Liczba placówek dla dzieci i młodzieży na dzielnicę (m.in. placówka wsparcia dziennego, przestrzeń młodzieżowa, pałac młodzieży) [w sztukach]	0,86	0,91	0,97
II.4.c	Liczba placówek dla osób z niepełnosprawnością na dzielnicę (m.in. klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, warsztat terapii zajęciowej, inne np. centrum opiekuńczo-mieszkalne) [w sztukach]	0,77	0,83	0,86
II.4.d	Liczba centrów aktywności lokalnej na dzielnicę (m.in. Centrum Pracy Socjalnej, klub lub dom sąsiedzki, punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, dom kultury, biblioteka) [w sztukach]	2,60	2,71	2,89

Cel szczegółowy II.5 Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej

Opis celu szczegółowego: Jednym z przedsięwzięć rozwojowych miasta Gdańska będzie zwiększanie poziomu kapitału społecznego. Bogata i wielowątkowa historia miasta oraz jego obecna rzeczywistość wskazują różnorodność, solidarność i postawy obywatelskie jako wartości, z którymi identyfikują się gdańszczanki i gdańszczanie. Wartości te będą stanowiły źródło dla wszelkich działań wzmacniających wspólnotowość i społeczną tożsamość.

Budowanie wspólnot będzie się odbywać przez zachęcanie i wsparcie mieszkank i mieszkańców w działaniach na rzecz innych oraz dobra wspólnego, przede wszystkim w formie wolontariatu. Istniejące i tworzące się społeczności lokalne będą mogły korzystać z infrastruktury dzielnicowych centrów aktywności lokalnej.

Istotnym elementem społeczeństwa obywatelskiego są organizacje pozarządowe. W celu efektywnej realizacji przekazywanych im licznych zadań publicznych planowane jest stałe wsparcie wzmacniające ich samodzielność, niezależność i zwinność działania.

Przewidziano również wiele zadań zwiększających aktywność mieszkank i mieszkańców w procesach demokratycznych – od edukacji na temat mechanizmów partycypacji, poprzez

ułatwianie prowadzenia takich procesów, aż do rozszerzenia możliwości współdecydowania i współodpowiedzialności za życie miasta.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt.

10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami.

16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje sprzyjające włączeniu społecznemu.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

2.5. Budowanie trwałych partnerstw i wspólnot lokalnych, integracja oraz odpowiedzialne uczestnictwo w życiu społecznym, wspieranie aktywności obywatelskiej oraz włączanie mieszkańców

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego II.5

Priorytet celu II.5.1. Rozwój aktywności i współpracy mieszkanek i mieszkańców

Kierunki interwencji:

II.5.1.1. Włączanie mieszkanek i mieszkańców do aktywności na rzecz innych oraz dobra wspólnego

II.5.1.2. Rozwój narzędzi wspierających aktywność mieszkańców w oparciu o współdziałanie

II.5.1.3. Tworzenie możliwości współzarządzania zasobami lokalnymi i praktykowania współpracy

Priorytet celu II.5.2. Wsparcie zorganizowanych społeczności lokalnych

Kierunki interwencji:

II.5.2.1. Rozwój i systemowe wsparcie centrów aktywności lokalnych

II.5.2.2. Poszerzenie sieci centrów aktywności lokalnej o nowe dzielnice

II.5.2.3. Wzmocnienie poziomu integracji pomiędzy centrami aktywności lokalnej

II.5.2.4. Stworzenie systemu szkoleniowego i superwizyjnego dla kadr centrów aktywności lokalnych

Priorytet celu II.5.3. Wzmocnienie trwałości i niezależności organizacji społecznych

Kierunki interwencji:

II.5.3.1. Wzmocnienie samodzielności, niezależności i sprawności działania organizacji społecznych

II.5.3.2. Rozwój współpracy z organizacjami społecznymi w zakresie realizacji usług społecznych, wspierania społeczności lokalnych i relacji z mieszkańcami i mieszkańcami

II.5.3.3. Wykorzystanie potencjału rzeczniczego i strażniczego organizacji społecznych

Priorytet celu II.5.4. Rozwój demokracji lokalnej

Kierunki interwencji:

II.5.4.1. Kształtowanie postaw, świadomości, wiedzy i kompetencji mieszkank i mieszkańców w zakresie dobra wspólnego i demokracji

II.5.4.2. Rozwój kompetencji osób i podmiotów prowadzących procesy partycypacyjne

II.5.4.3. Współtworzenie narzędzi wspierających prowadzenie procesów partycypacyjnych

II.5.4.4. Współtworzenie mechanizmów wynagradzających zaangażowanie w procesy partycypacyjne

II.5.4.5. Włączanie mieszkank i mieszkańców do wspólnego podejmowania decyzji dotyczących ich codzienności

Priorytet celu II.5.5. Wzmacnianie tożsamości wspólnotowej mieszkank i mieszkańców

Kierunki interwencji:

II.5.5.1. Tworzenie wspólnotowej opowieści o mieście uwzględniającej różnorodność mieszkank i mieszkańców oraz rozwój rytuałów społecznych kształtujących wspólnotę

II.5.5.2. Tworzenie przestrzeni do dialogu społecznego

Tabela 18. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy II.5

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500
WM.3	Odsetek mieszkańców angażujących się w działania na rzecz rozwoju miasta [w procentach]	20	30

Tabela 19. Wskaźniki do celu szczegółowego II.5

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
II.5.a	Liczba korzystających z centrów aktywności lokalnej [w osobach]	27 669	30 000	45 000
II.5.b	Odsetek dofinansowanych wniosków w ramach Gdańskich Funduszy [w procentach]	50	60	70

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
II.5.c	Liczba wolontariuszek i wolontariuszy w wydarzeniach miejskich i w realizacji zadań publicznych [w tysiącach osób]	12,2	12,8	13,4

Cel szczegółowy II.6 Rozwój i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym i społecznym

Opis celu szczegółowego: Większa dostępność mieszkań ma istotny wpływ na poprawę sytuacji demograficznej miasta. Barrierami – w kontekście zarówno przyrostu naturalnego, jak i korzystnego salda migracji – może być deficyt mieszkań lub ich niski standard. Niwelowanie tych barier jest poważnym wyzwaniem dla miejskiej polityki mieszkaniowej, zwłaszcza w warunkach silnego urynkwienia tego sektora gospodarki.

Wybudowanie nowych mieszkań zwiększy ich dostępność w budownictwie gminnym i czynszowym. Wprowadzone zostaną także alternatywne formy pozyskiwania mieszkań, np. przez zamianę mieszkań zajmowanych przez osoby ze szczególnymi potrzebami na mieszkania z dostępnymi usługami społecznymi. Spośród rozwiązań innowacyjnych do gminnej oferty mieszkaniowej wprowadzone zostaną założenia Społecznej Agencji Najmu.

Istotną potrzebą mieszkanki i mieszkańców Gdańska jest dogodny dostęp do usług społecznych. Z tego względu część miejskich gruntów, mieszkań i innych lokali zostanie przeznaczona na realizację usług z tego obszaru, a istniejące zasoby będą sukcesywnie modernizowane.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie.

11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

2.2. Wyrównywanie szans rozwoju dla wszystkich mieszkańców, wzmocnienie solidarności społecznej i wsparcie rodzin oraz tworzenie warunków do długiego samodzielnego życia

2.6. Zapobieganie depopulacji miasta przez rozwój dostępnego mieszkalnictwa

Cel strategiczny 4. Innowacyjne miasto – kierunek działań:

4.2. Transformacja energetyczna i modernizacja sieci infrastruktury technicznej

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego II.6

Priorytet celu II.6.1. Rozszerzenie oferty mieszkaniowej i społecznej

Kierunki interwencji:

II.6.1.1. Budowa mieszkań przez spółki miejskie, rozwój gminnego i czynszowego budownictwa mieszkaniowego, realizacja celów GPMS oraz deinstytucjonalizacji

II.6.1.2. Stworzenie oferty mieszkań dla wybranych grup zawodowych ważnych z punktu widzenia rozwoju miasta

II.6.1.3. Pozyskiwanie mieszkań w drodze zamiany mieszkań zajmowanych przez osoby ze szczególnymi potrzebami na mieszkania z dostępnymi usługami społecznymi

II.6.1.4 Budowa i dostosowanie infrastruktury społecznej dla osób w kryzysie bezdomności

II.6.1.5. Włączenie w gminną ofertę mieszkaniową założeń Społecznej Agencji Najmu

II.6.1.6. Utworzenie lub przystąpienie do Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej

II.6.1.7. Zabezpieczanie gruntów gminnych na cele prowadzenia polityki mieszkaniowej i społecznej

Priorytet celu II.6.2. Wykorzystywanie lokali gminnych na realizację celów społecznych

Kierunki interwencji:

II.6.2.1. Stworzenie sieci centrów aktywności lokalnej

II.6.2.2. Wykorzystywanie istniejących zasobów lokalowych na realizację usług społecznych, w tym na rzecz Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego

Priorytet celu II.6.3. Skuteczne zarządzanie zasobami lokalowymi gminy

Kierunki interwencji:

II.6.3.1. Modernizacja gminnego zasobu mieszkań i lokali usługowych

II.6.3.2. Adaptacja istniejących budynków niemieszkalnych w celu włączenia ich do gminnego zasobu mieszkaniowego

Tabela 20. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy II.6

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500

Tabela 21. Wskaźniki do celu szczegółowego II.6

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
II.6.a	Liczba pozyskanych mieszkań [w sztukach]	•	520	1100
II.6.b	Liczba wyremontowanych lokali [w sztukach]	•	600	1200
II.6.c	Liczba lokali przeznaczonych na realizację Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego [w sztukach]	187	300	420

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

6. Program Rozwoju Dostępne Miasto

Cel główny: Dostępne Miasto to miasto, w którym każda osoba czuje się bezpiecznie jako uczestniczka lub uczestnik ruchu drogowego, niezależnie od tego, w jaki sposób się przemieszcza. To miasto dostarczające komplementarny system komunikacji publicznej zintegrowany z ruchem pieszym i rowerowym, zapewniające usługi transportu zbiorowego przystosowane do możliwości osób ze szczególnymi potrzebami oraz ograniczające negatywne skutki indywidualnego ruchu samochodowego. Dbą o przystępny dla wszystkich mieszkanki i mieszkańców sposób informowania oraz wykorzystuje nowe technologie do tworzenia jak najwyższej jakości warunków życia. Dostępne Miasto jest również samowystarczalne pod względem zaopatrzenia w energię, a także troszczy się o bezpieczeństwo energetyczne społeczności lokalnej.

6.1. Ogólna charakterystyka Programu

Celem głównym Programu Rozwoju Dostępne Miasto jest zapewnienie mieszkankom i mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa, podnoszenie jakości ich życia w zakresie **transportu i mobilności, bezpieczeństwa oraz energetyki i cyfryzacji**.

Działania miasta w zakresie mobilności i transportu koncentrują się na **wszystkich możliwych formach transportu zgodnie z odwróconą piramidą mobilności** – od ruchu pieszego, poprzez ruch rowerowy, wykorzystanie hulajnóg i urządzeń transportu osobistego, aż po publiczny transport zbiorowy i indywidualny transport samochodowy. Dostępne Miasto to miasto z bezpiecznym i sprawiedliwym systemem mobilności i komunikacji, uwzględniające potrzeby wszystkich grup uczestników ruchu, w tym osób ze szczególnymi potrzebami.

Ruch pieszy dotyczy w praktyce wszystkich mieszkańców, a swoboda poruszania się pieszo, komfort oraz bezpieczeństwo pieszych ma istotny wpływ na organizację i dostępność przestrzeni publicznych. Jego poprawne funkcjonowanie jest warunkiem koniecznym do skutecznego wdrażania idei zrównoważonego transportu. Dzięki niwelowaniu barier naturalnych i infrastrukturalnych **przemieszczanie się pieszo będzie mogło stanowić podstawę funkcjonowania mieszkanki i mieszkańców** bez względu na wiek, szczególne potrzeby lub styl życia.

Ruch rowerowy to nie tylko rekreacyjna forma spędzania czasu wolnego, lecz także – przede wszystkim – możliwość szybkiego i bezpiecznego poruszania się po mieście, na co wskazuje dynamika ruchu rowerowego z ostatnich lat. Oprócz działań infrastrukturalnych, takich jak budowa i modernizacja dróg i parkingów rowerowych, ważnym komponentem polityki będą działania promocyjno-informacyjne, które kształtują postawy mieszkańców w sferze mobilności. Edukacja prowadzona w gdańskich szkołach wspomogł najmłodszych uczestników ruchu rowerowego, którzy dzięki niej zapoznają się z zasadami ruchu i wezmą udział w zajęciach praktycznych.

Publiczny transport zbiorowy odgrywa ogromną rolę w przemieszczaniu się zarówno na krótsze, jak i na dłuższe odległości w obszarze miasta. Działania poprawiające funkcjonowanie systemu informacji pasażerskiej, zwiększenie dostępności biletów w ramach metropolii, zakup nowego taboru oraz przyspieszenie tramwajów i autobusów wpłyną pozytywnie na odczucia użytkowników i użytkowników transportu publicznego. **Optymalne połączenia kluczowych lokalizacji** miasta wywrą pozytywny wpływ na poziom zadowolenia nie tylko ze strony mieszkanki i mieszkańców korzystających z transportu publicznego, ale również u turystek i turystów odwiedzających Gdańsk.

Zapewnienie **sprawnej i spójnej wewnętrznej sieci transportowej miasta**, połączonej z zewnętrznym układem dróg, daje możliwość rozwoju gospodarczego i przestrzennego Gdańska. Kreowanie efektywnej sieci transportowej sprzyja realizacji koncepcji miasta krótkich odległości, co również wpływa na jakość życia mieszkańców. **Kształtowanie miejskiej polityki transportowej zachęcającej do mobilności aktywnej**, jak również do użytkowania niskoemisyjnych lub zeroemisyjnych pojazdów wpłynie korzystnie na uwalnianie przestrzeni publicznych od zaparkowanych pojazdów, hałasu, zanieczyszczeń powietrza oraz poprawi zdrowie mieszkanki i mieszkańców.

Wszystkie realizowane działania będą prowadzić do podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkanki i mieszkańców. W kwestii bezpieczeństwa na drogach i w przestrzeni publicznej podstawą założeń jest tzw. **wizja Zero – zero wypadków śmiertelnych**, na co wskazuje jeden ze wskaźników strategicznych uchwalonej Strategii Rozwoju Miasta – Gdańsk 2030 Plus z 2022 r. Dbałość o bezpieczeństwo będzie realizowana m.in. przez poprawę stanu infrastruktury, dalsze wprowadzanie stref uspokojonego ruchu, a także zapewnianie użytkownikom przyjaznych przestrzeni z dogodnym dostępem do szerokiej oferty usług zgodnie z wizją miasta krótkich odległości. Kampanie społeczne i działania promujące zapewnią szeroki dostęp do informacji związanej ze zrównoważonymi formami mobilności oraz bezpieczeństwa – zarówno na drogach, jak i w przestrzeni publicznej.

Dostępne Miasto to również miasto zapewniające **bezpieczne i elastyczne systemy energetyczne**, pozytywnie wpływające na możliwości jego rozwoju gospodarczego. Efektywne wykorzystywanie infrastruktury zapewni Gdańskowi, tak ważną w ostatnich latach, niezależność energetyczną. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa systemu energetycznego miasta wpłynie bezpośrednio na **wzmocnienie ochrony przed ubóstwem energetycznym** oraz pozwoli na **optymalizację zużycia energii i kosztów** z tym związanych. Dodatkowo w ramach tzw. punktu One Stop Shop mieszkankom i mieszkańcom zapewnione zostanie **wsparcie w zakresie doradztwa energetycznego** oraz promowania dobrych praktyk na rzecz celów klimatycznych.

W opisywanym tu programie rozwoju pojęcie dostępności traktowane jest szeroko, a zagadnienia z zakresu **cyfryzacji i inteligentnego zarządzania miastem (smart city)** nie ograniczają się do ram tematycznych określonych w Programie Rozwoju Dostępne Miasto. Ich **horyzontalność wpływa na możliwości wykorzystywania potencjałów cyfrowych w każdej dziedzinie funkcjonowania miasta**. Wykorzystywanie komponentów cyfrowych

pozwole na zwiększenie liczby dostępnych e-usług i podniesie kompetencje cyfrowe gdańszczanek i gdańszczan. Inteligentne zarządzanie miastem przyniesie wymierne korzyści w postaci **identyfikacji potrzeb mieszkanek i mieszkańców** oraz wdrażania narzędzi i rozwiązań odpowiadających na te potrzeby. Odpowiednie wykorzystywanie potencjału miasta oraz potencjału ludzkiego do tworzenia nowoczesnych rozwiązań ułatwi codzienne funkcjonowanie, podniesie komfort oraz jakość życia gdańszczanek i gdańszczan.

6.2. Wnioski z diagnozy

6.2.1. Ruch pieszy

W celu zapewnienia mieszkankom i mieszkańcom możliwości swobodnego i bezpiecznego pieszego przemieszczania się po Gdańsku w pierwszej kolejności miasto powinno zadbać o jak największą dostępność infrastruktury ruchu pieszego. Trend zwiększonej mobilności pieszego pojawił się wraz z ograniczeniami w komunikacji publicznej w związku z pandemią i wprowadzonymi obostrzeniami. Jednakże w celu jego wykorzystania należy zintensyfikować interwencje na rzecz poprawy infrastruktury i bezpieczeństwa ruchu pieszego w mieście. Najważniejsze są działania na rzecz dostępności i estetyki przestrzeni publicznych – tak, aby spacer po mieście był przyjemnością, zarówno w najbardziej reprezentacyjnych częściach Gdańska, jak i w pozostałych dzielnicach.

W kontekście dostępności informacyjnej należy monitorować realizację podejmowanych działań i konsekwentnie publikować dane obrazujące, w jaki sposób rozwijana jest w Gdańsku zrównoważona mobilność miejska. Do istotnych i niezbędnych elementów działań należy **jasne określenie priorytetu ruchu pieszego** w przestrzeni miasta, np. przez wprowadzenie większej liczby stref ruchu uspokojonego oraz „stref zamieszkania”, zapewniających pieszym pierwszeństwo i ochronę prawną.

6.2.2. Ruch rowerowy

W ostatnich dekadach rowery upowszechniły się jako środek transportu po mieście, co zostało dostrzeżone przez Gdańsk: komunikacja rowerowa jest promowana jako forma miejskiej mobilności. Do tematu organizacji i zwiększenia ruchu rowerowego w mieście postanowiono podejść systemowo. Podobnie jak w przypadku ruchu pieszego, ważnym aspektem komunikacji rowerowej jest bezpieczeństwo jej uczestników, szczególnie tych najmłodszych. W tym kontekście do istotnych działań należą audyty warunków ruchu pieszego i rowerowego w pobliżu szkół podstawowych, a następnie zmiany organizacji ruchu drogowego w ich otoczeniu wdrażane w wyniku tych audytów.

Kolejnym ważnym zadaniem jest **integracja komunikacji rowerowej z transportem zbiorowym**. Gdańszczanki i gdańszczan zachęca się do łączenia tych dwóch sposobów podróżowania dzięki możliwości bezpłatnego przewożenia roweru w miejskiej komunikacji publicznej i w pociągach Szybkiej Kolei Miejskiej (SKM). Niestety realizacja tych przewozów jest dość często utrudniona. W tramwajach i autobusach brakuje niekiedy odpowiednich

miejsc na rower, a dodatkowo są one współdzielone z wózkami dziecięcymi i pojazdami dla osób z niepełnosprawnościami. Niewystarczająca jest również odpowiednia infrastruktura parkingowa, która umożliwiałaby bezpieczne pozostawienie roweru w okolicach przystanków transportu publicznego.

W 2009 r. Gdańsk, zainspirowany działaniami europejskich miast rowerowych, przyjął tzw. Kartę Brukselską, która zobowiązywała sygnatariuszy m.in. do **zwiększenia udziału komunikacji rowerowej w ruchu miejskim** oraz zmniejszenia ryzyka wypadków rowerowych do 2020 r. O ile w zakresie bezpieczeństwa sytuacja rowerzystów znacznie się poprawiła, o tyle w odniesieniu do wzrostu znaczenia roweru jako środka komunikacji miejskiej Gdańsk nie jest nawet w połowie drogi, którą chciał przebyć do 2020 r.

6.2.3. Publiczny transport zbiorowy

Na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego nt. wyzwań rozwojowych miasta do 2030 r. organizowanego przy okazji aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta można wnioskować, że **zrównoważona mobilność miejska** jest nie tylko elementem gdańskiej polityki miejskiej, ale także pożądanym przez mieszkańcy i mieszkańców kierunkiem zmian w zakresie transportu w mieście. Aby jednak zwiększyć udział komunikacji publicznej w ogóle podróży wykonywanych w Gdańsku, potrzebne są kompleksowe działania na rzecz podniesienia jej dostępności i jakości. Wyzwaniem dla miasta jest **zapewnienie dostępności oferty transportu zbiorowego dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami**. W dalszym ciągu występują znaczne deficyty w zakresie odpowiedniego oznakowania pojazdów oraz zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości samodzielnego wejścia na pokład i opuszczenia pojazdu. Innym wyzwaniem, istotnym zwłaszcza dla senierek i seniorów, jest zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc siedzących w tramwajach. Realizacja tych potrzeb oraz starania na rzecz zwiększenia popularności, bezpieczeństwa i wygody miejskiego transportu publicznego będą wymagały od miasta zakupu nowych pojazdów.

Gdańsk ma szeroką i zróżnicowaną ofertę biletów na przejazdy transportem publicznym. Niestety w tym przypadku bogactwo oferty nie zawsze jest rozwiązaniem przyjaznym użytkownikom, a wybranie odpowiedniego biletu zajmuje zbyt dużo czasu.

Niezrealizowanym wyzwaniem pozostaje **integracja organizacyjno-funkcjonalna komunikacji miejskiej** – i to na poziomie nie tylko metropolii, ale także samego Gdańska. Mimo wielu ważnych inwestycji infrastrukturalnych, modernizacji taboru i działań usprawniających funkcjonowanie transportu miejskiego komunikacja miejska w Gdańsku w kontekście dostępności, wygody i czasu przejazdu często przegrywa konkurencję z indywidualnym transportem osobowym. Brakuje dobrze skomunikowanych połączeń z wykorzystaniem różnych form transportu zbiorowego oraz aktywności mobilnej, co utrudnia przede wszystkim komunikację poza centrum miasta i Centralnym Pasmem Usługowym. Funkcjonujące w przeszłości regularne połączenia tzw. tramwajów wodnych cieszyły się w Gdańsku dużą popularnością, ale głównie jako atrakcja turystyczna, która dodatkowo była

dość kosztowna dla miasta, dopłacającego do jej finansowania. Możliwość rozszerzenia oferty miejskiego transportu publicznego o dawniej funkcjonujący tramwaj wodny jest atrakcyjnym rozwiązaniem, ale jego funkcjonalność zależałaby od udanej integracji z innymi środkami transportu w mieście.

6.2.4. Sieć drogowa

Jak wynika ze wcześniejszych punktów, infrastruktura drogowa jest ważnym elementem budowania dostępnego miasta, a ponadto widocznym dla mieszkańców instrumentem oddziaływania na konkretne przestrzenie. Ważnym kierunkiem działań przy planowaniu rozwoju sieci drogowej powinna być zmiana charakteru ulicy, ze szczególnym i priorytetowym uwzględnieniem przestrzeni dla pieszych i rowerzystów. Nieodzownym elementem działań miasta w zakresie rozbudowy i modernizacji układu drogowego jest **kształtowanie miejskiej polityki parkingowej**. Polityka parkingowa to jeden ze środków, w jaki sposób miasto może kształtować zachowania transportowe mieszkanki i mieszkańców, a zarządzanie przestrzenią parkingową należy uznawać za ważny instrument zarządzania mobilnością miejską.

Wyzwaniem w kontekście rozwoju buspasów jest sposób prowadzenia polityki informacyjnej skierowanej do różnych uczestników ruchu drogowego. Co nie powinno być zaskoczeniem, podróżujący samochodem przejawiają znacznie mniejszą skłonność do akceptacji buspasów kosztem zwykłych pasów ruchu niż pozostali uczestnicy ruchu. Istotnym zagadnieniem w kontekście rozwoju sieci drogowej jest również poprawa dostępności transportowej portu morskiego i portu lotniczego. O ile miasto nie ma decydującego wpływu na kierunki rozwoju Portu Morskiego Gdańsk oraz Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy, o tyle do jego kompetencji należy **rozwój infrastruktury drogowej**, umożliwiającej np. transport towarów do i z obydwu tych lokalizacji.

6.2.5. Bezpieczeństwo komunikacyjne

Niezwykle ważnym elementem bezpieczeństwa komunikacyjnego jest odpowiedni stan infrastruktury służącej przemieszczaniu się oraz jej oznakowanie. **Bezpieczeństwo transportu publicznego** zależy z kolei od zapewnienia odpowiedniego stanu infrastruktury tramwajowej i autobusowej, czyli nie tylko od stanu technicznego samych pojazdów, ale także od torów tramwajowych i ich wygrodenia, elektroenergetyki trakcyjnej oraz wiat przystankowych. Na poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego wszystkich jego uczestników w mieście ogromny wpływ mają także odpowiednie oświetlenie i sprawna sygnalizacja świetlna.

Poprawie komfortu, jak również bezpieczeństwa pasażerów komunikacji publicznej służy infrastruktura o dostępności odpowiedniej dla wszystkich korzystających z niej osób. Nowym **wyzwaniem dla bezpieczeństwa komunikacyjnego w mieście są hulajnogi elektryczne** – prywatne oraz wypożyczane przy użyciu aplikacji mobilnych. Popularność hulajnóg niesie ze sobą rosnącą liczbę wypadków, których nie uwzględnia się w statystykach dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wszystkie działania podejmowane na rzecz poprawy

komfortu i bezpieczeństwa komunikacyjnego są bardzo ważne w kontekście zwiększania mobilności aktywnej mieszkanek i mieszkańców oraz korzystania z transportu publicznego. Dla wielu uczestniczek i uczestników ruchu drogowego to właśnie poczucie bezpieczeństwa i komfortu jest czynnikiem decydującym o wyborze formy transportu.

6.2.6. Transformacja energetyczna

Transformację energetyczną i aktywne wspieranie inwestycji w odnawialne źródła energii (OZE) należy uznać za konieczność pozwalającą na zapewnienie ciągłości i poprawę jakości świadczonych usług publicznych. W skali miasta konieczna jest kompleksowa inwentaryzacja budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych pod kątem zapotrzebowania na modernizację ich stanu technicznego, w szczególności zaopatrzenia w źródła ciepła. Dotyczy to również budynków, które były modernizowane w ostatnich latach, ponieważ na rynku są obecnie dostępne nowe lub udoskonalone technologie. Ponadto brakuje informacji dotyczących występowania jednolitego i egzekwowanego standardu w zakresie energomodernizacji budynków.

Wprowadzenie większych oszczędności związanych z zapotrzebowaniem na energię miejskich budynków użyteczności publicznej, a także idące kilka kroków dalej rozwiązania w zakresie **dążenia do samowystarczalności energetycznej miasta** blokuje brak podmiotów, które byłyby odpowiedzialne za zarządzanie miejskimi budynkami użyteczności publicznej oraz za obrót energią w mieście. Brakuje również koncentracji kompetencji i wyznaczenia jednego podmiotu, który zlecałby i odbierał audyt energetyczny oraz monitorował zapotrzebowanie na energię w gdańskich placówkach oświatowych. Podobna sytuacja występuje na rynku wytwarzania i obrotu energią w mieście; dotychczas nie został wyznaczony jeden podmiot zbierający od miejskich instytucji informacje na temat zapotrzebowania na energię i negocjujący stawki cenowe.

W zakresie **redukcji emisji gazów cieplarnianych** pole do działania jest szerokie – dotyczy termomodernizacji budynków, modernizacji i rozbudowy sieci ciepłowniczych oraz zwiększania udziału energii z OZE. Należy podkreślić, że mimo pozytywnych efektów programu Czyste Powietrze, w ramach którego przyznaje się dofinansowanie na wymianę nieefektywnych źródeł energii, skala działań jest zbyt mała w stosunku do konieczności sprostania wyzwaniom antropogenicznej zmiany klimatu. Ponadto działania te prowadzone są w ramach istniejącego scentralizowanego systemu produkcji i dystrybucji energii. Tymczasem **transformacja energetyczna** wymaga nie tylko upowszechnienia OZE, ale także decentralizacji systemu dystrybucyjnego adekwatnego do rozproszonego charakteru wytwarzania energii przy wykorzystaniu lokalnych instalacji.

Przedsięwzięcia i projekty realizowane w ostatnich latach przez miejskie instytucje i ich partnerów dowodzą, że wyzwaniem na przyszłość będzie również pobudzanie aktywności firm, uczelni, czy też środowiska pozarządowego. Jednakże zarówno po stronie miasta, jak i gdańskich uczelni brakuje zdefiniowania strategicznego obszaru współpracy, a bieżąca sytuacja społeczno-ekonomiczno-geopolityczna powinna naturalnie kierować uwagę

decydentów na sferę transformacji energetycznej i energetyki odnawialnej. Wyzwaniem w odniesieniu do budowania partnerskich relacji z biznesem jest fakt, że naturalnym miejscem dyskusji na temat systemu energetycznego kraju pozostają Górny Śląsk i inne lokalizacje związane z sektorem wydobywczym. Przekłada się to na trudności w identyfikacji wysoko wyspecjalizowanych doradców i podmiotów zewnętrznych, zdolnych do konstruktywnego wspierania miasta w planowaniu ścieżek dochodzenia do samowystarczalności energetycznej.

6.2.7. Cyfryzacja i inteligentne zarządzanie miastem

Komponenty cyfrowe jako narzędzia i rozwiązania służące miastu w wielu dziedzinach usprawnią jego funkcjonowanie, a pogłębione analizy gromadzonych danych z zastosowaniem nowoczesnych technologii umożliwią efektywniejszą identyfikację potrzeb mieszkaneek i mieszkańców. Ważnym elementem budowy **smart city** (miasta inteligentnego) jest **cyfryzacja**, rozumiana szeroko – także jako rozpowszechnianie i popularyzowanie technik cyfrowych.

Ogromne znaczenie cyfryzacji ujawniło się podczas pandemii Covid-19, która na nieznaną wcześniej skalę wymusiła zastosowanie zdalnych form komunikacji. Wdrożenie zdalnego nauczania oraz konsultacje w zakresie planowania przestrzennego i rewitalizacji stanowiły poważne wyzwania. Ważnym wymiarem cyfryzacji usług publicznych jest tworzenie otwartych repozytoriów danych. Nie tylko są one użyteczne w zakresie ich pierwotnego zastosowania, ale także mogą być wykorzystywane w badaniach naukowych, działalności organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw czy przez indywidualnych mieszkańców. Analizy takie mogą mieć walor aplikacyjny i sprzyjać usprawnieniu funkcjonowania miasta.

Przy opracowywaniu narzędzi i rozwiązań zasadne byłoby większe uwzględnianie kompetencji specjalistów od projektowania zorientowanego na użytkownika. W tym kontekście warto zastanowić się nad powołaniem koordynatorki lub koordynatora, który zajmowałby się tematyką transformacji cyfrowej i smart city – osoby nadzorującej modelowanie i wdrażanie innowacyjnych narzędzi, projektowanych koniecznie w odniesieniu do już funkcjonujących w mieście rozwiązań i na podstawie dotychczasowych doświadczeń. Zadaniem miejskiego specjalisty do spraw smart city powinno być też opracowanie kompleksowej strategii, spajającej wdrożone przedsięwzięcia, projekty na etapie prototypowania i pilotażu oraz zidentyfikowane potrzeby i wyzwania. Takie podejście z jednej strony umożliwi transfer sprawdzonych interwencji na inne obszary tematyczne, a z drugiej – pozwoli zinwentaryzować brakujące ogniwa w sieci inteligentnych rozwiązań. Istotne jest wyznaczenie jednostki, która poprzez skoncentrowanie się na aspekcie miejskich innowacji będzie w stanie wyznaczać kierunki i priorytety w obszarze rozwiązań smart city.

6.3. Rekomendacje wynikające z diagnozy obszaru Dostępne Miasto

1. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w mieście

- 1.1. Kontynuacja działań na rzecz uspokajania ruchu drogowego w mieście
- 1.2. Audyt warunków ruchu pieszego i rowerowego w skali miasta
- 1.3. Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z zakresu zasad i bezpieczeństwa ruchu drogowego
- 1.4. Wzmocnienie miejskiego systemu zarządzania bezpieczeństwem ruchu drogowego

2. Zwiększenie udziału mobilności aktywnej w ogóle podróży odbywanych po mieście

- 2.1. Realizacja koncepcji miasta krótkich odległości
- 2.2. Poprawa jakości przestrzeni publicznych
- 2.3. Poprawa warunków i bezpieczeństwa ruchu pieszego i rowerowego
- 2.4. Poprawa warunków integracji ruchu pieszego i rowerowego z transportem publicznym
- 2.5. Kampanie promujące aktywny styl życia, w tym dojazdy do pracy i szkoły rowerem

3. Budowa zintegrowanego systemu transportu miejskiego

- 3.1. Poprawa oferty połączeń autobusowych i tramwajowych w celu zapewnienia ich komplementarności
- 3.2. Poprawa dostępności i funkcjonalności dróg pieszych i rowerowych w kontekście połączeń z przystankami komunikacji publicznej
- 3.3. Wdrożenie wspólnego biletu metropolitalnego
- 3.4. Wdrożenie publicznego roweru metropolitalnego

4. Ograniczenie indywidualnego ruchu samochodowego w mieście

- 4.1. Poprawa jakości systemu komunikacji publicznej
- 4.2. Restrykcyjna polityka parkingowa
- 4.3. Realizacja koncepcji miasta krótkich odległości
- 4.4. Poprawa warunków i dostępności ruchu pieszego i rowerowego
- 4.5. Kampanie promujące zrównoważoną mobilność miejską i ekonomię współdzielenia

5. Osiągnięcie przez Gdańsk – jako pierwsze miasto w Polsce – samowystarczalności energetycznej

- 5.1. Opracowanie drogi transformacji energetycznej miasta

- 5.2. Powołanie jednego miejskiego podmiotu odpowiedzialnego za zarządzanie budynkami użyteczności publicznej
- 5.3. Ukierunkowanie własnej produkcji na wewnętrzne potrzeby
- 5.4. Powołanie jednego miejskiego podmiotu odpowiedzialnego za obrót energią
- 5.5. Przeprowadzenie inwentaryzacji miejskich budynków użyteczności publicznej w zakresie potrzeb związanych z transformacją energetyczną i instalacją OZE oraz wypracowanie standardów w zakresie modernizacji miejskiej infrastruktury
- 5.6. Inwentaryzacja eksploatowanych oraz obecnie budowanych instalacji OZE w aspekcie możliwości wykorzystania ich potencjału produkcyjnego i magazynowania energii, a także jako źródeł wiodących w kształtowanych społecznościach energetycznych
- 5.7. Inwentaryzacja miejskich gruntów i wyznaczenie terenów przeznaczonych pod instalację OZE
- 5.8. Dążenie do uwspólnotowienia celów miasta i partnerów z otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie transformacji energetycznej i energetyki odnawialnej
- 5.9. Wykorzystanie potencjału wdrożeniowego inicjatyw partnerów spoza sektora publicznego do osiągnięcia celów miasta
- 5.10. Tworzenie społeczności energetycznych

6. Transformacja energetyczna

- 6.1. Zwiększenie udziału OZE w strukturze zużycia energii w mieście
- 6.2. Podniesienie efektywności energetycznej budownictwa i transportu
- 6.3. Decentralizacja systemu dystrybucji i magazynowania energii (energetyka obywatelska, prosumenci i wspólnoty: klastry, spółdzielnie, wyspy energetyczne)

7. Cyfryzacja usług publicznych

- 7.1. Zwiększanie liczby procedur urzędowych oraz ich zakresu obsługiwanych zdalnie
- 7.2. Integracja systemów informatycznych administracji publicznej
- 7.3. Rozbudowa repozytoriów otwartych danych
- 7.4. Doskonalenie standardów i procedur cyberbezpieczeństwa

8. Wykorzystanie narzędzi z zakresu rozwiązań smart city w działaniach na rzecz podnoszenia jakości życia w mieście

- 8.1. Powołanie koordynatora ds. wdrażania narzędzi inteligentnego zarządzania miastem
- 8.2. Ewaluacja używanych w mieście narzędzi smart city
- 8.3. Ewaluacja narzędzi polityki informacyjnej miasta pod kątem ich komplementarności i przyjazności użytkownikom i użytkowniczkom
- 8.4. Identyfikacja potrzeb i możliwości zastosowania rozwiązań smart city w poszczególnych politykach miejskich

8.5. Opracowanie planu rozwiązań smart city wdrażanych w mieście

6.4. Cele szczegółowe, priorytety celów, kierunki interwencji i wskaźniki

Cel szczegółowy III.1 Poprawa warunków ruchu pieszego, z uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami

Opis celu szczegółowego: Ruch pieszego dotyczy w praktyce wszystkich mieszkańców, a swoboda poruszania się pieszo, komfort oraz bezpieczeństwo pieszych ma istotny wpływ na organizację i dostępność przestrzeni publicznych. Poruszanie się pieszo jest podstawą formą przemieszczania się. Zgodnie z przyjętą odwróconą piramidą mobilności ruch pieszego jest priorytetowy, a jego poprawne funkcjonowanie to warunek konieczny dla skutecznego wdrażania idei zrównoważonego transportu. To także ważny czynnik jakości życia w mieście.

Poprawa warunków ruchu pieszego będzie realizowana przez zwiększanie dostępności pieszej, także dla osób ze szczególnymi potrzebami. Prowadzone działania wpłyną na poprawę jakości i funkcjonalności ciągów pieszych; piesi otrzymają priorytet w organizacji ruchu drogowego, również tymczasowej.

Działania ograniczające funkcjonowanie indywidualnego transportu samochodowego oraz likwidacja utrudnień i barier naturalnych i infrastrukturalnych, w tym tworzenie naziemnych przejść, podniosą jakość przestrzeni dla pieszych, a także pozytywnie wpłyną na poczucie komfortu i bezpieczeństwa wśród mieszkanki i mieszkańców.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.
4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunek działań:

- 1.4. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

2.5. Tworzenie warunków do prowadzenia zdrowego i aktywnego stylu życia, rozwój sportu oraz wzrost kompetencji zdrowotnych mieszkańców

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunki działań:

3.1. Poprawa warunków codziennej mobilności przez priorytetyzację i rozwój zrównoważonych i zintegrowanych systemów komunikacji pieszej, rowerowej oraz publicznej

3.2. Poprawa bezpieczeństwa, zwłaszcza komunikacyjnego

3.3. Likwidacja barier w przestrzeni miasta

3.5. Wdrażanie koncepcji rozwoju do wewnątrz oraz kompaktowego miasta krótkich odległości

3.6. Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego III.1

Priorytet celu III.1.1. Poprawa dostępności pieszej

Kierunki interwencji:

III.1.1.1. Budowa i modernizacja chodników o parametrach zapewniających swobodę ruchu i komfort pieszych

III.1.1.2. Budowa naziemnych przejść dla pieszych

III.1.1.3. Wdrożenie i poprawa dostępności pieszej węzłów przesiadkowych, przystanków transportu publicznego oraz placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych

III.1.1.4. Niwelowanie utrudnień i barier w ruchu pieszym, zwłaszcza pod kątem poprawiania warunków poruszania się osób ze szczególnymi potrzebami

III.1.1.5. Tworzenie nowych stref ruchu pieszego i ulic z przestrzenią współdzieloną

III.1.1.6. Wdrożenie priorytetu ruchu pieszego podczas przygotowania projektów budowy i modernizowania miejskiej infrastruktury transportowej

Priorytet celu III.1.2. Wprowadzenie rozwiązań poprawiających komfort pieszego

Kierunki interwencji:

III.1.2.1. Optymalizacja programów sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej pod kątem priorytetu ruchu pieszego

III.1.2.2. Zwiększenie zasięgu stref zamieszkania

III.1.2.3. Rezygnacja z dopuszczenia możliwości parkowania samochodów na chodnikach

III.1.2.4. Zachowanie priorytetu ruchu pieszego w tymczasowej organizacji ruchu

Tabela 22. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy III.1

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
ZM.1	Emisja gazów cieplarnianych (CO ₂) [zmiana w procentach]	•	-30
WM.4	Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających swój stan zdrowia [w procentach]	66	76
DM.1	Udział podróży pieszych, rowerowych, hulajnogami i komunikacją miejską w ogólnej liczbie podróży w mieście [w procentach]	59	65

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Tabela 23. Wskaźniki do celu szczegółowego III.1

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
III.1.a	Długość wybudowanych, zmodernizowanych i wyremontowanych ciągów pieszych [w kilometrach]	•	87	175
III.1.b	Liczba sygnalizacji świetlnych zoptymalizowanych pod kątem priorytetu pieszego [w sztukach]	•	18	36

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Cel szczegółowy III.2 Poprawa warunków ruchu rowerowego

Opis celu szczegółowego: Poprawa warunków ruchu rowerowego jest niezbędnym elementem wdrażania miejskiej polityki w zakresie form transportu zrównoważonego. Na przestrzeni ostatnich lat dynamika ruchu rowerowego charakteryzowała się tendencją wzrostową, a ruch rowerowy to nie tylko rekreacyjna forma spędzania czasu wolnego, ale także – przede wszystkim – możliwości szybkiego i bezpiecznego poruszania się po mieście.

W celu poprawy warunków ruchu rowerowego, hulajnóg oraz urządzeń transportu osobistego będą podjęte działania w zakresie budowy sieci ekostrad i tworzenia nowych połączeń rowerowych – od lokalnych aż po międzygminne. Oprócz rozwoju sieci nowych połączeń, co jest ważną kwestią w zakresie rozwoju systemów hulajnóg współdzielonych oraz urządzeń transportu osobistego, zmodernizowana zostanie istniejąca infrastruktura, m.in. poprzez wyrównywanie nawierzchni. W przestrzeni miasta pojawią się również nowe parkingi rowerowe i udogodnienia dla rowerzystów w postaci podpórek przy przejazdach rowerowych. Rozwijany będzie system roweru miejskiego z flotą pojazdów elektrycznych, co podniesie komfort jazdy w terenie miejskim o zróżnicowanej wysokości i dużych nachyleniach charakteryzujących połączenia dolnego i górnego tarasu miasta.

Znaczącym komponentem polityki rowerowej będą także działania promocyjno-informacyjne, które kształtują postawy mieszkańców w sferze mobilności. Kampanie promujące transport zrównoważony i mobilność aktywną skierowane zostaną do wszystkich uczestników ruchu. Prowadzona będzie także edukacja z zakresu mobilności w gdańskich szkołach, dzięki której najmłodszy uczestnicy ruchu rowerowego zapoznają się z zasadami ruchu i wezmą udział w zajęciach praktycznych.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.
4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.

11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunek działań:

1.4. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

2.5. Tworzenie warunków do prowadzenia zdrowego i aktywnego stylu życia, rozwój sportu oraz wzrost kompetencji zdrowotnych mieszkańców

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunki działań:

3.1. Poprawa warunków codziennej mobilności przez priorytetyzację i rozwój zrównoważonych i zintegrowanych systemów komunikacji pieszej, rowerowej oraz publicznej

3.2. Poprawa bezpieczeństwa, zwłaszcza komunikacyjnego

3.3. Likwidacja barier w przestrzeni miasta

3.5. Wdrażanie koncepcji rozwoju do wewnątrz oraz kompaktowego miasta krótkich odległości

3.6. Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego III.2

Priorytet celu III.2.1. Budowa infrastruktury ruchu rowerów, hulajnóg i urządzeń transportu osobistego

Kierunki interwencji:

III.2.1.1. Budowa sieci ekostrad – tras szybkiego ruchu dla rowerów i hulajnóg

III.2.1.2. Budowa połączeń międz dzielnicowych i międzygminnych

III.2.1.3. Realizacja połączeń lokalnych, skrótów oraz innych udogodnień o charakterze punktowym

III.2.1.4. Modernizacja istniejących dróg rowerowych w zakresie dostosowania do aktualnych standardów technicznych

III.2.1.5. Wyrównywanie kamiennych nawierzchni ulic lub wymiana na nawierzchnie gładkie

III.2.1.6. Rozwój systemu roweru publicznego

Priorytet celu III.2.2. Budowa infrastruktury parkowania rowerów i hulajnóg

Kierunki interwencji:

III.2.2.1. Budowa parkingów w zabudowie mieszkaniowej, usługowej oraz przy obiektach kultury i oświaty

III.2.2.2. Budowa parkingów przy węzłach przesiadkowych i przystankach komunikacji publicznej

III.2.2.3. Porządkowanie parkowania hulajnog współdzielonych

Priorytet celu III.2.3. Promowanie ruchu rowerowego

Kierunki interwencji:

III.2.3.1. Organizacja kampanii promujących mobilność aktywną, w szczególności w drodze do pracy, szkoły i na uczelnię

III.2.3.2. Realizacja programu nauki bezpiecznej jazdy na rowerze

Tabela 24. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy III.2

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
ZM.1	Emisja gazów cieplarnianych (CO ₂) [zmiana w procentach]	•	-30
WM.4	Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających swój stan zdrowia [w procentach]	66	76
DM.1	Udział podróży pieszych, rowerowych, hulajnogami i komunikacją miejską w ogólnej liczbie podróży w mieście [w procentach]	59	65

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Tabela 25. Wskaźniki do celu szczegółowego III.2

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
III.2.a	Długość wybudowanej i zmodernizowanej infrastruktury rowerowej (dróg rowerowych, pasów rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych) [w kilometrach]	•	18	78
III.2.b	Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc postojowych dla rowerów [w sztukach]	•	2000	4000

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Cel szczegółowy III.3 Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego

Opis celu szczegółowego: Publiczny transport zbiorowy odgrywa ogromną rolę w przemieszczaniu się po mieście. Dostępność i jakość transportu publicznego oraz jego sprawna organizacja mają bezpośredni wpływ na korzystanie z tej formy przemieszczania się przez mieszkanki i mieszkańców oraz na jakość ich życia. Synchronizacja poszczególnych środków komunikacji miejskiej z innymi dostępnymi środkami transportu pozwoli zwiększyć udział podróży mieszkanki i mieszkańców zrównoważonymi środkami transportu.

Działania poprawiające funkcjonowanie systemu informacji pasażerskiej, zwiększenie dostępności biletów w ramach metropolii oraz przyśpieszenie tramwajów pozytywnie wpłyną na odczucia użytkowniczek i użytkowników transportu publicznego. Z optymalnych połączeń między kluczowymi lokalizacjami skorzystają również turyści i turyści.

Zwiększenie komfortu podróżowania, a tym samym atrakcyjności transportu publicznego odbywać się będzie przez takie działania, jak np. poprawa wyposażenia pojazdów czy stanu

infrastruktury. Skróceniu czasu podróży mają służyć: sukcesywna rozbudowa sieci transportowej, inwestycje w nowoczesny i niskoemisyjny tabor, optymalizacja sterowania ruchem, rozszerzanie sieci buspasów. Realizowane kampanie oraz działania edukacyjne promujące korzystanie z transportu publicznego zwiększą świadomość mieszkank i mieszkańców Gdańska w zakresie zrównoważonych środków transportu i ich wykorzystywania.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.

11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunek działań:

1.4. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunek działań:

3.1. Poprawa warunków codziennej mobilności przez priorytetyzację i rozwój zrównoważonych i zintegrowanych systemów komunikacji pieszej, rowerowej oraz publicznej

3.2. Poprawa bezpieczeństwa, zwłaszcza komunikacyjnego

3.3. Likwidacja barier w przestrzeni miasta

3.4. Poprawa jakości sieci drogowej oraz uzupełnianie brakujących elementów sieci, zwłaszcza na obszarach rozwijających się

3.5. Wdrażanie koncepcji rozwoju do wewnątrz oraz kompaktowego miasta krótkich odległości

3.6. Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego III.3

Priorytet celu III.3.1. Budowa, rozbudowa i remonty infrastruktury transportu publicznego

Kierunki interwencji:

III.3.1.1. Budowa tras transportu szynowego

III.3.1.2. Budowa buspasów oraz pasów autobusowo-tramwajowych

III.3.1.3. Przebudowa i modernizacja istniejących torowisk oraz infrastruktury towarzyszącej umożliwiających tramwajom osiągnięcie wyższych prędkości

III.3.1.4. Wdrożenie systemu diagnostyki infrastruktury transportu publicznego

Priorytet celu III.3.2. Poprawa dostępności i jakości transportu publicznego

Kierunki interwencji:

III.3.2.1. Poprawa funkcjonalności przystanków, w tym poszerzenie peronów autobusowych

III.3.2.2. Poprawa dostępności biletów w ramach metropolii

III.3.2.3. Zakup zeroemisyjnej floty oraz modernizacja tramwajów

III.3.2.4. Poprawa synchronizacji i współpracy operatorów transportu publicznego

III.3.2.5. Realizacja kampanii promujących korzystanie z transportu publicznego

III.3.2.6. Realizacja działań kształcących i szkoleń w zakresie transportu publicznego dla kierujących pojazdami

Priorytet celu III.3.3. Skrócenie czasu przejazdu transportem publicznym

Kierunki interwencji:

III.3.3.1. Wprowadzenie systemu priorytetu transportu publicznego względem indywidualnego transportu samochodowego

III.3.3.2. Wdrożenie i modernizacja systemu wspomagającego pracę kierujących pojazdami transportu publicznego

III.3.3.3. Optymalizacja połączeń, w tym w zakresie zbiorowego transportu wodnego

Tabela 26. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy III.3

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
ZM.1	Emisja gazów cieplarnianych (CO ₂) [zmiana w procentach]	•	-30
DM.1	Udział podróży pieszych, rowerowych, hulajnogami i komunikacją miejską w ogólnej liczbie podróży w mieście [w procentach]	59	65
DM.2	Relacja średniego czasu podróży komunikacją miejską względem podróży samochodem osobowym [w procentach]	174	150

• (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Tabela 27. Wskaźniki do celu szczegółowego III.3

Nr	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
III.3.a	Prędkość komunikacyjna tramwajów [w kilometrach na godzinę]	17,50	18,25	19,00
III.3.b	Długość wybudowanej i zmodernizowanej infrastruktury transportu publicznego (trasy tramwajowe, kolejowe, buspasy) [w kilometrach]	•	15	47
III.3.c	Odsetek autobusów zeroemisyjnych [w procentach]	1,2	24,8	48,9

• (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Cel szczegółowy III.4 Poprawa dostępności transportowej

Opis celu szczegółowego: Jakość i stan techniczny infrastruktury drogowej, elementy wyposażenia ulic i ich parametry mają bezpośrednie przełożenie na codzienne decyzje komunikacyjne mieszkańców. Wpływa to bezpośrednio na wielkość oraz strukturę ruchu drogowego. Sprawna wewnętrzna sieć transportowa miasta, połączona z zewnętrznym układem dróg krajowych i wojewódzkich zapewni spójność całej sieci transportowej, a także poprawi jej efektywność. Budowanie ulic w standardzie ulicy miejskiej sprzyja rozwojowi miasta oraz poprawia jakość przestrzeni publicznej.

Poprawa dostępności transportowej miasta będzie realizowana poprzez modernizację ulic, budowę zintegrowanych węzłów transportowych i kształtowanie układów drogowych mających pozytywny wpływ na warunki poruszania się uczestników ruchu. Wprowadzanie takich rozwiązań, jak Strefa Czystego Transportu czy Strefa Ograniczonego Dostępu, pozwoli na ograniczenie liczby pojazdów w ścisłym centrum miasta, co wpłynie na zmniejszenie hałasu oraz poprawę jakości powietrza. Do uwalniania przestrzeni publicznych od zaparkowanych pojazdów, hałasu czy zanieczyszczeń – a w rezultacie do poprawy zdrowia mieszkanki i mieszkańców – przyczyni się całościowe kształtowanie miejskiej polityki transportowej zachęcającej do mobilności aktywnej oraz użytkowania nisko- lub zeroemisyjnych pojazdów.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunek działań:

1.4. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunek działań:

3.1. Poprawa warunków codziennej mobilności przez priorytetyzację i rozwój zrównoważonych i zintegrowanych systemów komunikacji pieszej, rowerowej oraz publicznej

3.2. Poprawa bezpieczeństwa, zwłaszcza komunikacyjnego

3.3. Likwidacja barier w przestrzeni miasta

3.4. Poprawa jakości sieci drogowej oraz uzupełnianie brakujących elementów sieci, zwłaszcza na obszarach rozwijających się

3.5. Wdrażanie koncepcji rozwoju do wewnątrz oraz kompaktowego miasta krótkich odległości

3.6. Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunek działań:

4.4. Wzmacnianie konkurencyjności portu morskiego i lotniczego oraz poprawa zewnętrznej dostępności transportowej

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego III.4

Priorytet celu III.4.1. Optymalizacja warunków ruchu drogowego

Kierunki interwencji:

III.4.1.1. Budowa nowych dróg wraz z infrastrukturą techniczną

III.4.1.2. Budowa i rozbudowa zintegrowanych węzłów transportowych

III.4.1.3. Niwelowanie barier drogowych, kolejowych i wodnych

III.4.1.4. Kreowanie dostępności transportowo-komunikacyjnej przy generatorach ruchu, w tym uczelniach, szpitalach

Priorytet celu III.4.2. Poprawa stanu technicznego dróg i obiektów inżynierskich

Kierunki interwencji:

III.4.2.1. Przebudowa i modernizacja ulic

III.4.2.2. Przebudowa i budowa obiektów inżynierskich

III.4.2.3. Podnoszenie standardu utrzymania pasa drogowego

Priorytet celu III.4.3. Kształtowanie ulic przyjaznych mieszkańcom

Kierunki interwencji:

III.4.3.1. Kształtowanie układów drogowych mających pozytywny wpływ na warunki poruszania się przez uczestników ruchu

III.4.3.2. Budowa infrastruktury drogowej z zachowaniem priorytetu dla zrównoważonych form mobilności

III.4.3.3. Redukcja ruchu tranzytowego w obszarach zabudowy mieszkaniowej

Priorytet celu III.4.4. Realizacja polityk mających wpływ na ograniczenie emisji spalin

Kierunki interwencji:

III.4.4.1. Optymalizacja polityki parkingowej, m.in. w zakresie cen i obszarów funkcjonowania

III.4.4.2. Rozwój sieci „park & ride”, w tym zasad jej funkcjonowania

III.4.4.3. Wprowadzenie Strefy Czystego Transportu

III.4.4.4. Promowanie elektromobilności

Tabela 28. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy III.4

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
ZM.1	Emisja gazów cieplarnianych (CO ₂) [zmiana w procentach]	•	-30
DM.2	Relacja średniego czasu podróży komunikacją miejską względem podróży samochodem osobowym [w procentach]	174	150
DM.4	Liczba ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych [w osobach]	11–15	0

• (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Tabela 29. Wskaźniki do celu szczegółowego III.4

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
III.4.a	Długość wybudowanych, zmodernizowanych i wyremontowanych ulic [w kilometrach]	•	40	80
III.4.b	Odsetek ulic objętych Strefami Płatnego Parkowania (SPP) i Strefami Ograniczonego Dostępu (SOD) [w procentach]	7,2	9,5	10
III.4.c	Powstanie Strefy Czystego Transportu [w sztukach]	0	0	1

• (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Cel szczegółowy III.5 Bezpieczeństwo na drogach i w przestrzeni publicznej

Opis celu szczegółowego: W kwestii bezpieczeństwa na drogach i w przestrzeni publicznej podstawowym założeniem jest tzw. „wizja ZERO” – zero wypadków śmiertelnych.

Bezpieczeństwo mieszkanki i mieszkańców jest nadrzędną wartością, która wpływa bezpośrednio na poczucie komfortu oraz jakość życia. Rozwój i funkcjonowanie miasta

nierozzerwalnie wiąże się z dbaniem o bezpieczeństwo jego użytkowników i użytkowników – w wymiarze horyzontalnym – bez względu na sferę życia.

W zakresie poprawy poziomu bezpieczeństwa na drogach sukcesywnie będą rozszerzane i udoskonalane strefy uspokojonego ruchu. W celu zadbania o najmłodszych, niechronionych uczestników ruchu zastosowane będą dedykowane rozwiązania przestrzenne i infrastrukturalne, w szczególności w sąsiedztwie szkół. Realizowane będą działania mające na celu poprawę widoczności oraz doświetlenie przejść dla pieszych i przejazdów rowerowych. W przestrzeni miasta działania będą skupiać się na rozwoju monitoringu miejskiego, kształtowaniu architektonicznym atrakcyjnych i bezpiecznych przestrzeni oraz fizycznym zabezpieczeniu obszarów o dużym udziale ruchu pieszego.

Wszystkie działania podejmowane na rzecz poprawy komfortu i bezpieczeństwa komunikacyjnego są bardzo istotne w kontekście zwiększania mobilności aktywnej mieszkanki i mieszkańców oraz podnoszenia ich jakości życia. Nowoczesne wychowanie komunikacyjne realizowane poprzez naukę najmłodszych gdańszczanek i gdańszczan w zakresie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach pozwoli na przygotowanie do uczestnictwa i samodzielności w ruchu drogowym. Realizacja odpowiednich kampanii społecznych pozwoli na promowanie dobrych praktyk nie tylko wśród uczestników ruchu, ale także wszystkich użytkowników przestrzeni miejskich.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.
4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunek działań:

- 3.1. Poprawa warunków codziennej mobilności przez priorytetyzację i rozwój zrównoważonych i zintegrowanych systemów komunikacji pieszej, rowerowej oraz publicznej.
- 3.2. Poprawa bezpieczeństwa, zwłaszcza komunikacyjnego.
- 3.3. Likwidacja barier w przestrzeni miasta.

3.6. Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja.

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego III.5

Priorytet celu III.5.1. Realizacja założeń wizji Zero wypadków śmiertelnych

Kierunki interwencji:

III.5.1.1. Wprowadzanie i wyposażanie stref uspokojonego ruchu

III.5.1.2. Poprawa widoczności oraz oświetlenia w obrębie przejść dla pieszych i przejazdów rowerowych

III.5.1.3. Uspokojenie ruchu na drogach w sąsiedztwie szkół

III.5.1.4. Kontynuacja nowoczesnego wychowania komunikacyjnego w szkołach

III.5.1.5. Prowadzenie kampanii społecznych i działań edukacyjnych ukierunkowanych na przestrzeganie prawa o ruchu drogowym i wzajemnego poszanowania wszystkich uczestników ruchu

Priorytet celu III.5.2. Poprawa bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej

Kierunki interwencji:

III.5.2.1. Kształtowanie atrakcyjnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych

III.5.2.2. Optymalizacja oświetlenia miejskiego

III.5.2.3. Rozwój monitoringu wizyjnego w kluczowych lokalizacjach

III.5.2.4. Ograniczanie dostępu dla samochodów w obrębie Śródmieścia i stref o dużym natężeniu ruchu pieszego

Priorytet celu III.5.3. Podnoszenie świadomości w zakresie bezpieczeństwa i zrównoważonego transportu

Kierunki interwencji:

III.5.3.1. Popularyzacja transportu zrównoważonego w szczególności w obrębie dużych generatorów ruchu

III.5.3.2. Wsparcie wymiany wiedzy w ramach organizacji konferencji i wydarzeń tematycznych

III.5.3.3. Realizacja szkoleń i warsztatów dla urzędników i osób mających wpływ na kształtowanie mobilności miejskiej

Tabela 30. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy III.5

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
DM.1	Udział podróży pieszych, rowerowych, hulajnogami i komunikacją miejską w ogólnej liczbie podróży w mieście [w procentach]	59	65

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
DM.3	Liczba przestrzeni publicznych, które zostaną zrealizowane, przebudowane, wyremontowane lub odnowione [w sztukach]	•	40
DM.4	Liczba ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych [w osobach]	11–15	0

• (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Tabela 31. Wskaźniki do celu szczegółowego III.5

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
III.5.a	Liczba ofiar ciężko rannych niechronionych uczestników ruchu w wypadkach drogowych w Gdańsku [w osobach]	43	0	0
III.5.b	Liczba szkół objętych strefą uspokojonego ruchu [w sztukach]	7	20	40

Cel szczegółowy III.6 Rozwój energetyki miejskiej

Opis celu szczegółowego: Jakość infrastruktury technicznej definiuje jej efektywność oraz wpływa na warunki i jakość życia ludzi. Infrastruktura energetyczna w zasobach Gminy Miasta Gdańska i jej efektywne wykorzystywanie zapewni miastu, tak ważną w ostatnich latach, niezależność energetyczną. Poprawa efektywności energetycznej wpłynie na zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza, poprawę komfortu i dobrostanu mieszkanki i mieszkańców, co przełoży się również na ich zdrowie. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa systemu energetycznego Gdańska będzie miało bezpośredni wpływ na wzmocnienie ochrony przed ubóstwem energetycznym oraz pozwoli na optymalizację zużycia energii i związanych z tym kosztów.

W celu zapewnienia samowystarczalności energetycznej zasobów miejskich zostanie zidentyfikowany ich potencjał energetyczny i potencjał miasta, co pozwoli na ukierunkowanie działań. Prowadzone będą działania zmierzające do inwestycji w OZE i nowe technologie, które wspomogą proces zarządzania energią w mieście. Rozwój miejskich systemów energetycznych będzie realizowany m.in. przez rozwój mechanizmów magazynowania energii, gospodarowanie nadwyżek ciepła sieciowego i odpadowego. Stworzone zostaną również tzw. wyspy energetyczne, czyli obszary samowystarczalne energetycznie.

Ważną kwestią jest również zapewnienie mieszkankom i mieszkańcom warunków do rozwoju w zakresie energetyki, np. poprzez tworzenie narzędzi do funkcjonowania i rozwoju społeczności energetycznych – porozumienia członków w zakresie wytwarzania, zapotrzebowania, dystrybucji i obrotu energią. W ramach punktu „one stop shop” mieszkanki i mieszkańcy zostaną wsparci w zakresie doradztwa energetycznego oraz promowania dobrych praktyk na rzecz celów klimatycznych.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

- 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.
- 7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie.
- 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.
- 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.
- 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunek działań:

- 1.1. Wzmocnienie systemu przyrodniczego i odpowiedzialny rozwój zrównoważony
- 1.3. Adaptacja do zmian klimatu oraz zabezpieczanie przed ich negatywnymi skutkami, zwłaszcza powodzią i suszami
- 1.4. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

- 2.3. Budowanie trwałych partnerstw i wspólnot lokalnych, integracja oraz odpowiedzialne uczestnictwo w życiu społecznym, wspieranie aktywności obywatelskiej oraz włączanie mieszkańców

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunek działań:

- 3.2. Poprawa bezpieczeństwa, zwłaszcza komunikacyjnego

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunek działań:

- 4.1. Wzmacnianie zdywersyfikowanej, inteligentnej i konkurencyjnej gospodarki, odpowiedzialnej społecznie i środowiskowo, w tym niskoemisyjnej produkcji, zaawansowanych usług oraz prowadzenia badań i rozwoju
- 4.2. Transformacja energetyczna i modernizacja sieci infrastruktury technicznej
- 4.3. Wspieranie transformacji cyfrowej oraz cyfryzacja usług publicznych

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego III.6

Priorytet celu III.6.1. Ocena techniczno-energetyczna budynków miejskich oraz identyfikacja potencjałów energetycznych

Kierunki interwencji:

III.6.1.1. Zewidencjonowanie wszystkich obiektów miejskich pod kątem techniczno-energetycznym – opracowanie paszportów energetycznych

III.6.1.2. Opracowanie i wdrożenie standardu modernizacji obiektów miejskich oraz standardu budynków pasywnych

III.6.1.3. Opracowanie audytów energetycznych, efektywności energetycznej i dokumentacji technicznej

III.6.1.4. Ocena potencjału zagospodarowania energetycznego zasobów komunalnych, ścieków, odpadów, biomasy oraz wykorzystania energii słońca, wiatru i wody

Priorytet celu III.6.2. Poprawa efektywności energetycznej w przestrzeni miejskiej

Kierunki interwencji:

III.6.2.1. Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów oraz uzupełnianie ich o elementy OZE i System Zarządzania Budynkiem i Energią (BEMS)

III.6.2.2. Wdrożenie scentralizowanego systemu zarządzania zużyciem i produkcją mediów energetycznych

III.6.2.3. Modernizacja oświetlenia ulicznego i zewnętrznego przy budynkach użyteczności publicznej i obiektach miejskich

III.6.2.4. Wprowadzenie narzędzi do śledzenia emisji CO₂ oraz śladu węglowego

Priorytet celu III.6.3. Rozwój miejskiej sieci ciepłowniczej

Kierunki interwencji:

III.6.3.1. Kontynuacja modernizacji i rozbudowy miejskiej sieci ciepłowniczej

III.6.3.2. Przyłączanie kolejnych odbiorców do miejskiej sieci ciepłowniczej, w tym rozszerzania funkcji o ciepłą wodę użytkową

III.6.3.3. Likwidacja wyeksploatowanych lub nieefektywnych kotłowni olejowych i gazowych

Priorytet celu III.6.4. Rozwój potencjału miasta dla osiągnięcia samowystarczalności energetycznej

Kierunki interwencji:

III.6.4.1. Włączenie miejskich źródeł wytwórczych w celu zaspokojenia potrzeb własnych miasta

III.6.4.2. Inwestycje w OZE

III.6.4.3. Rozwój mechanizmów magazynowania energii

III.6.4.4. Rozwój elektromobilności z udziałem OZE i paliw alternatywnych

III.6.4.5. Zagospodarowanie nadwyżek ciepła sieciowego i odpadowego

Priorytet celu III.6.5. Wsparcie mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej

Kierunki interwencji:

III.6.5.1. Komunikowanie mieszkańcom dobrych praktyk w zakresie poprawy efektywności energetycznej

III.6.5.2. Zapewnienie doradztwa technicznego w zakresie efektywności energetycznej oraz przestrzeni do wymiany wiedzy i dobrych praktyk

III.6.5.3. Wsparcie dotacyjne w celu likwidacji tzw. kopciuchów i podnoszenia efektywności energetycznej

III.6.5.4. Stworzenie programu dotacji celowych dla przedsięwzięć podnoszących efektywność energetyczną i wspierających rozwój OZE

III.6.5.5. Powołanie klastra energii oraz zapewnienie narzędzi dla jego funkcjonowania i rozwoju

III.6.5.6. Tworzenie „wysp energetycznych” – obszarów samowystarczalnych energetycznie

Tabela 32. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy III.6

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
ZM.1	Emisja gazów cieplarnianych (CO ₂) [zmiana w procentach]	•	-30
ZM.4	Moc instalacji OZE [w megawatach]	16	90
WM.4	Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających swój stan zdrowia [w procentach]	66	76

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Tabela 33. Wskaźniki do celu szczegółowego III.6

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
III.6.a	Udział własnej produkcji energii elektrycznej względem zużycia w zasobach GMG [w procentach]	4	30	100
III.6.b	Liczba instalacji odnawialnych źródeł energii w zasobach miejskich [w sztukach]	3	10	100
III.6.c	Liczba zmodernizowanych nieefektywnych źródeł ciepła [w sztukach]	•	3500	5000
III.6.d	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [w sztukach]	•	20	90

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Cel szczegółowy III.7 Cyfrowa gmina i smart city

Opis celu szczegółowego: Dynamiczny rozwój technologiczny, rozwój miast oraz zachodzące przeobrażenia społeczne wpływają bezpośrednio na codzienne funkcjonowanie mieszkanki i mieszkańców miasta, ich potrzeby, a także jakość życia. Zagadnienia cyfryzacji i inteligentnego zarządzania miastem (smart city) nie ograniczają się do określonych ram tematycznych. Ich horyzontalność wpływa na możliwości wykorzystywania potencjałów komponentów cyfrowych w każdej dziedzinie funkcjonowania miasta.

Wykorzystanie cyfryzacji oraz inteligentnego zarządzania miastem pozwoli na podniesienie poziomu komfortu życia społeczeństwa i usprawni komunikację między mieszkankami i mieszkańcami a urzędem. Pozwoli także na rozszerzenie wachlarza e-usług i podniesie kompetencje cyfrowe lokalnej społeczności. Procesy wewnątrz urzędu i jednostek miejskich będą poddawane sukcesywnemu udoskonalaniu, co przełoży się bezpośrednio na efektywniejsze wykorzystywanie zasobów oraz kapitału ludzkiego.

Zarządzanie miastem na podstawie dostępnych danych przyniesie wymierne korzyści w postaci zidentyfikowania potrzeb mieszkanki i mieszkańców i wdrażania odpowiednich narzędzi. Ważne będzie właściwe wykorzystywanie potencjału miasta i potencjału ludzkiego do tworzenia nowoczesnych rozwiązań ułatwiających codzienne funkcjonowanie, podnoszących komfort i jakość życia mieszkanki i mieszkańców.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.

16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu.

17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunek działań:

1.4. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

2.1. Rozwój systemu edukacji na każdym etapie życia, z naciskiem na kompetencje przyszłości i cyfryzację oraz rozwój talentów

2.3. Budowanie trwałych partnerstw i wspólnot lokalnych, integracja oraz odpowiedzialne uczestnictwo w życiu społecznym, wspieranie aktywności obywatelskiej oraz włączanie mieszkańców

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunek działań:

4.3. Wspieranie transformacji cyfrowej oraz cyfryzacja usług publicznych

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego III.7

Priorytet celu III.7.1. Wdrażanie cyfrowych usług dla mieszkańców

Kierunki interwencji:

III.7.1.1. Wdrożenie elektronicznego biura obsługi mieszkańca

III.7.1.2. Zapewnianie kompleksowej informacji dla mieszkańca dopasowanej do jego potrzeb

III.7.1.3. Rozwój narzędzi współpracy: uczeń – szkoła – rodzice

III.7.1.4. Popularyzacja korzystania z cyfrowych usług publicznych

Priorytet celu III.7.2. Cyfrowa transformacja procedur urzędowych

Kierunki interwencji:

III.7.2.1. Cyfryzacja i automatyzacja obiegu informacji, obiegu dokumentów oraz czynności urzędowych w Gminie Miasta Gdańska

III.7.2.2. Włączanie kolejnych jednostek gminy do jednolitego ekosystemu IT oraz do systemu cyberbezpieczeństwa

III.7.2.3. Rozwój umiejętności pracowników gminy w zakresie wykorzystywania danych oraz narzędzi wspierających pracę

Priorytet celu III.7.3. Zarządzanie miastem na podstawie danych

Kierunki interwencji:

III.7.3.1. Rozwój systemów gromadzenia, przechowywania oraz udostępniania wysokiej jakości danych miejskich

III.7.3.2. Rozbudowa miejskiego systemu danych

III.7.3.3. Wykorzystywanie danych na potrzeby podnoszenia trafności i efektywności podejmowanych decyzji, świadczonych usług oraz realizowanych inwestycji

Priorytet celu III.7.4. Podnoszenie jakości życia mieszkańców dzięki inteligentnemu wykorzystaniu technologii cyfrowych (smart city)

Kierunki interwencji:

III.7.4.1. Rozwój narzędzi komunikacji między gminą a mieszkańcami oraz narzędzi partycypacji społecznej

III.7.4.2. Rozwój narzędzi budujących lokalne wspólnoty oraz zwiększających zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz wspólnego dobra

III.7.4.3. Rozwój cyfrowych umiejętności mieszkańców

Tabela 34. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy III.7

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500
WM.3	Odsetek mieszkańców angażujących się w działania na rzecz rozwoju miasta [w procentach]	65	90
IM.4	Udział usług realizowanych przez Urząd Miejski w Gdańsku i jednostki budżetowe miasta Gdańska dostępnych w formie cyfrowej [w procentach]	30	85

Tabela 35. Wskaźniki do celu szczegółowego III.7

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
III.7.a	Liczba użyc cyfrowych usług publicznych przez mieszkańców [w sztukach]	100 000	110 000	130 000

7. Program Rozwoju Innowacyjne Miasto

Cel główny: Innowacyjne Miasto to miasto oparte na atrakcyjnej, konkurencyjnej, odpowiedzialnej i zrównoważonej gospodarce, wspierające rozwój innowacyjności i przedsiębiorczości, kreatywne i promujące kompetencje przyszłości i tworzące nowoczesny rynek pracy, prowadzące do wzrostu zamożności i poprawy dobrostanu mieszkańców. To także miasto zapewniające zrównoważony rozwój przestrzenny, integrujące, z przyjaznymi i dostępnymi przestrzeniami publicznymi oraz bogatą ofertą kulturalno-rekreacyjno-turystyczną, dbające o poszanowanie dziedzictwa kulturowego.

7.1. Ogólna charakterystyka Programu

Program Rozwoju Innowacyjne Miasto koncentruje się na aspektach związanych z **budowaniem atrakcyjnej i innowacyjnej gospodarki**.

Elastyczny i efektywny rynek pracy, atrakcyjne i funkcjonalne przestrzenie publiczne, bogata oferta kulturalna, zrównoważona turystyka i dostępna oferta czasu wolnego – to istotne elementy społeczno-gospodarczego rozwoju miasta, które wpływają na kreatywność i wzrost jakości życia mieszkańców oraz stanowią podstawę atrakcyjności obszaru.

Rozwój technologii powoduje wiele zmian na rynku pracy i wymaga nowych kompetencji i umiejętności pracowników. Ważna jest szybka możliwość przebranżowienia się oraz podjęcia takich studiów lub nauki w szkole zawodowej/branżowej, które odpowiadałyby współczesnym trendom gospodarczym. Kluczowa staje się także **współpraca: biznes – nauka – administracja**, która pozwoli na efektywne kształcenie nowych pracowników i podnosi atrakcyjność osiedleńczą.

Realizacja działań ujętych w Programie Rozwoju Innowacyjne Miasto jest ukierunkowana na **wzrost liczby atrakcyjnych miejsc pracy** – dobrze płatnych, stabilnych, z perspektywą rozwoju zawodowego. Podejmowane działania skupią się na stworzeniu oferty terenów inwestycyjnych, **rozwoju parków produkcyjno-przemysłowych i wielofunkcyjnych ośrodków usługowych**. Obejmować będą również doskonalenie obsługi inwestycyjnej i poinwestycyjnej oraz **promocję gospodarczą miasta**. Kluczowe jest **wsparcie rozbudowy portów: morskiego i lotniczego**. Nowe inwestycje sprzyjają wzrostowi powiązań gospodarczych, kreując popyt na towary i usługi. Wzrost zatrudnienia i rozwój przedsiębiorstw przekładają się w znaczący sposób na podniesienie konkurencyjności Gdańska.

Działania przewidziane w tym programie rozwoju mają prowadzić do **podniesienia jakości przestrzeni publicznej**, tak aby stała się ona bardziej funkcjonalna, integrująca i przyjazna dla mieszkańców, a jednocześnie stanowiła wyróżnik tożsamości miasta. Podejmowane będą również działania wspierające przekształcanie terenów poprzemysłowych i postoczniowych, na których mogłyby powstać nowe przestrzenie publiczne. Z uwagi na dużą atrakcyjność środowiska przyrodniczego zwiększana będzie **dostępność obszarów zielonych i nadbrzeżnych** – po to, aby wykorzystać ich walory sportowo-rekreacyjne. Całościowe

podejście do planowania i zarządzania przestrzenią publiczną oparte na **systemie ogólnomiejskich przestrzeni publicznych** doprowadzi do poprawy jej funkcjonalności i atrakcyjności, a proces ten zaangażuje wszystkich jej użytkowników. **Rozwój miasta do wewnątrz oraz miasto kompaktowe** to kluczowe idee przyświecające rozwojowi przestrzeni publicznych w Gdańsku. Kontynuowane będą również działania rewitalizacyjne. Szczególną rolę będą odgrywać mieszkańcy, którzy w coraz większym stopniu zostaną włączeni w procesy planistyczne Gdańska.

Znaczącym celem programu jest również **zmiana postrzegania kultury w perspektywie gospodarczej** – kultura ma nie tylko być beneficjentem rozwoju gospodarczego (wsparcia, dotacji), ale też aktywnie go współtworzyć poprzez stymulowanie kreatywności. Działania w tym zakresie ukierunkowane są na **rozwój oferty kulturalnej, promocję dziedzictwa, zwiększenie dostępu do kultury oraz tworzenie korzystnych warunków do rozwoju twórców**. Wzmocni to ponadlokalny i międzynarodowy potencjał gdańskiej kultury i zwiększy szansę na przyciągnięcie odbiorców nie tylko z miasta, metropolii i regionu, ale też z innych części kraju i świata.

Program obejmuje również szeroki zakres działań, których celem jest rozwój takich sektorów, jak turystyka, przemysł spotkań oraz oferta czasu wolnego. Gdańsk, jako miasto o bogatej historii, różnorodności kulturowej i dostępnej infrastrukturze, ma niezwykły potencjał w tych obszarach. Warto skoncentrować się na pełnym wykorzystaniu tych zasobów, aby wzmocnić konkurencyjność i atrakcyjność miasta jako celu podróży, także biznesowej. W kontekście turystyki jednym z kluczowych kroków jest stały monitoring trendów w podróżowaniu oraz preferencji turystów, jak również promocja marki Gdańska. Dzięki analizie tych danych możliwe będzie dostosowywanie oferty turystycznej oraz rozwijanie segmentu turystyki kwalifikowanej, której popularność stale rośnie. Ponadto oferta czasu wolnego stanowi ważny aspekt w procesie rozwoju miasta. Istotne jest rozwijanie infrastruktury czasu wolnego. Inwestowanie w te obszary nie tylko poprawi jakość życia w mieście, ale także przyciągnie nowych mieszkańców, odwiedzających i turystów.

Program Rozwoju Innowacyjne Miasto realizuje kierunki działań z zakresu **wszystkich celów strategicznych Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus**, a więc – poza Innowacyjnym Miastem – również Zielone Miasto, Wspólne Miasto, Dostępne Miasto. Powiązania te wskazano w poszczególnych celach szczegółowych.

Program realizuje również **cele rozwoju przestrzennego** miasta: **wzmocnienie systemu przyrodniczego Gdańska** oraz ochronę jego walorów i zasobów przyrody, w tym **adaptację do zmian klimatu** oraz zabezpieczanie przed ich negatywnymi skutkami. Wskazać trzeba tu także na **odpowiedzialny rozwój społeczny i gospodarczy**, zapobiegający depopulacji miasta i wspierający ochronę dziedzictwa kulturowego i jego tożsamości. Równoważenie struktur przestrzennych, likwidacja barier w przestrzeni miasta i kształtowanie zrównoważonej mobilności wpływają na **wdrażanie koncepcji rozwoju do wewnątrz** oraz **budowanie miasta krótkich odległości**. Wszystko to wpływa również na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej oraz idącego za tym potencjału turystycznego. Procesy te finalnie prowadzić mają do

harmonijnego i zrównoważonego rozwoju przestrzennego miasta, co ma zagwarantować jego mieszkańcom wysoką jakość życia.

7.2. Wnioski z diagnozy

7.2.1. Innowacyjność

Gdańsk i region metropolitalny koncentrują zdecydowaną **większość zasobów i zdolności innowacyjnych województwa**, które w zestawieniu regionów UE zaliczane są do kategorii „wschodzących innowatorów” – najniższej z czterech klas innowacyjności. Gdańsk wraz z obszarem metropolitalnym stanowi główny **ośrodek działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej w północnej Polsce**. Miasto oferuje wsparcie przedsiębiorczości w zakresie zarówno tworzenia i bieżącej działalności, jak i rozwoju innowacyjnych pomysłów. Są tu zlokalizowane **największe uczelnie północnej Polski**: Gdański Uniwersytet Medyczny, Politechnika Gdańska i Uniwersytet Gdański. Koncentracja instytucji jest niezbędnym zasobem, funkcjonującym jednak w sposób rozproszony, według różnych kryteriów racjonalności i w niewielkim stopniu skoordynowany. W warunkach niskiej dynamiki nakładów finansowych zbiorowość ta nie funkcjonuje efektywnie. Podmioty funkcjonujące na terenie Gdańska zarówno angażują się w znacznym stopniu w animację **Inteligentnych Specjalizacji Pomorza** (liderzy – w tym Inkubator Starter), jak i odgrywają kluczowe role w grupie przedsiębiorstw i pozostałych instytucji. Udział przedsiębiorstw działających na polu aktywności inteligentnych specjalizacji w ogóle podmiotów jest również względnie wysoki. Mimo bogatych zasobów wsparcia innowacji i różnorodnych form aktywności samorządu prawdopodobieństwo dostrzeżenia szansy i jej gospodarczego zdyskontowania w drodze adaptacji lokalnych przewag konkurencyjnych do wytwarzania nowego, oryginalnego produktu nadal jest niższe od przeciętnego poziomu europejskiego (Regional Innovation Scoreboard) i raczej odstaje in minus względem dużych polskich miast. Przyczyną tego są nie tylko słabości instytucjonalne czy ograniczona finansowo i organizacyjnie skala celowanego wsparcia, ale także bariery w postaci fragmentacji i rozproszenia wiedzy przedsiębiorczej, obaw innowatorów o utratę przewagi konkurencyjnej w następstwie inspirowania innych podmiotów, niepewności co do wyników procesu innowacyjnego i skłonności do stosowania mniej ryzykownych strategii rozwoju.

7.2.2. Atrakcyjność inwestycyjna

Gdańsk stwarza **atrakcyjne warunki do lokalizacji perspektywicznych branż**, w tym usług dla biznesu, teleinformatycznych, handlowych, transportowo-spedycyjno-logistycznych oraz innowacyjnej produkcji przemysłowej. Miasto udostępnia i komercjalizuje tereny inwestycyjne. Strategiczne znaczenie ma **Pomorskie Centrum Logistyczne**, czyli park magazynowy klasy A o powierzchni 100 ha, położony nieopodal terminala kontenerowego Baltic Hub. Sukcesywnie do użytku oddawane są kolejne hale magazynowe z towarzyszącą im infrastrukturą. Gdańsk dysponuje również **najbogatszą w północnej Polsce ofertą nieruchomości biurowych na wynajem w klasie A i B**. Największy kompleks biurowy tworzą trzy parki zlokalizowane w Oliwie (Arkońska Bussines Park, Olivia Bussines Centre i

Alchemia). Pod względem liczby absolwentów szkół i uczelni, potencjalnych kooperantów, klientów, instytucji otoczenia biznesu, terenów inwestycyjnych czy obiektów biurowych **Gdańsk ma szansę rywalizować z innymi dużymi polskimi miastami – pod warunkiem udostępnienia zasobów i integracji oferty inwestycyjnej w ramach całego obszaru metropolitalnego.** Powiązania funkcjonalne wewnątrz tego obszaru przyniosą miastu korzyści także w przypadku lokalizacji inwestycji w innej jego części – poza Gdańskiem. Na poziomie samego Gdańska istotne są natomiast sprawność obsługi procesu inwestycyjnego w zakresie postępowania administracyjnego oraz przygotowanie terenów inwestycyjnych pozostających w gestii samorządu.

Problemami stają się **starzenie się społeczeństwa oraz głębokie przeobrażenia systemu edukacji i zmiany aspiracji zawodowych**, które skutkują poważnymi niedoborami robotników przemysłowych i rzemieślników, operatorów i monterów maszyn i urządzeń czy pracowników usług i sprzedawców, jak również specjalistów. **Problemy z pozyskaniem pracowników o adekwatnych kompetencjach** raportują również przedsiębiorcy z obszarów Inteligentnych Specjalizacji Pomorza. Gdańsk prowadzi efektywną promocję gospodarczą regionu oraz kompleksową obsługę inwestorów (potencjalnych i już obecnych) za sprawą **Gdańskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego**. Działa ona w ramach szerszej, regionalnej inicjatywy – **Invest in Pomerania** – która integruje i koordynuje działalność różnych podmiotów w omawianej sferze.

7.2.3. Port morski i port lotniczy

Gdańskie porty – morski i lotniczy – odgrywają bardzo ważną rolę we wzmacnianiu konkurencyjności i rozwoju miasta. W pierwszym półroczu 2022 r. **Gdańsk osiągnął pozycję lidera przeładunku kontenerów na Bałtyku.** Zajmował 15. pozycję wśród największych portów UE pod względem obrotów ładunkowych ogółem w 2021 r., a w latach 2011–2021 **odnotował niespotykaną wśród największych portów UE dynamikę przeładunków ogółem.** **Działalność portu generuje efekty mnożnikowe dla gospodarki Gdańska i całego obszaru metropolitalnego** w postaci rozwoju innych segmentów gospodarki morskiej, jak również całego sektora transportu, spedycji i logistyki, a także wyspecjalizowanych w tym segmencie usług dla biznesu. Jednakże rosnący wolumen obrotów ładunkowych przysparza problemów w obszarze warunków życia i transportu. Przeładunki, w szczególności towarów masowych suchych, mogą w określonych warunkach pogodowych skutkować **uciążliwym zapyleniem najbliższej położonych obszarów mieszkaniowych.** Wymóg szybkiej obsługi coraz bardziej ładownych jednostek powoduje okresowo wzrost kongestii na drogach prowadzących do portu, a jednocześnie wykorzystywanych w ruchu lokalnym. Główne trendy rozwoju portów morskich to: rosnące znaczenie korzyści skali w żegludze, przemiany w zarządzaniu portami, współpraca i konkurencja (*co-opetition*) blisko położonych portów, intensyfikacja sieci powiązań wewnątrz społeczności portowych oraz wyzwania zrównoważonego rozwoju, w tym zielonej transformacji.

Również port lotniczy dynamicznie odbudowuje ruch lotniczy i konsekwentnie realizuje kolejne inwestycje zwiększające jego konkurencyjność. **Rozwój portu lotniczego jest czynnikiem stymulującym rozwój przedsiębiorstw oraz napływ nowych inwestycji.** Sprzyja

specjalizacji w zakresie transportu, spedycji i logistyki. Połączenia Gdańska z ważnymi europejskimi ośrodkami gospodarczymi i naukowymi stwarzają warunki do poprawy innowacyjności. Transport lotniczy ma również zauważalne znaczenie w obsłudze ruchu turystycznego.

7.2.4. Kultura i dziedzictwo

Gdańsk należy do liderów życia kulturalnego w Polsce, w szczególności w zakresie muzealnictwa i działalności profesjonalnych instytucji muzycznych. Silną inspiracją dla życia kulturalnego jest **dziedzictwo**. Miasto w zasięgu obwarowań z XVII w., na którym to obszarze znajduje się większość najważniejszych obiektów zabytkowych związanych z omawianym okresem, uzyskało status pomnika historii, co podkreśla szczególnie jego znaczenie dla kultury kraju. Żywy oddźwięk w życiu społecznym i kulturalnym wywołuje również najnowsza historia Gdańska i Polski związana z **dziedzictwem Solidarności**. Wyjątkowe inspiracje i tradycje sztuki bursztynniczej pozwoliły na wykreowanie całego nurtu aktywności kulturalnej i gospodarczej Gdańska we współpracy ze Związkiem Miast i Gmin Morskich pod hasłem „**Gdańsk – światowa stolica bursztynu**”. Ponadto dziedzictwo – zarówno materialne, jak i niematerialne – jest czynnikiem rozwoju branż kreatywnych. Gdańsk to w skali kraju ważne i dynamiczne centrum tej działalności.

Oferta instytucji kultury jest wysoko oceniana – zarówno w środowisku opiniotwórczym, jak i przez publiczność. Ten aspekt sprzyja rozbudowie infrastruktury czasu wolnego. Pośrednio wzmacnia również walory turystyczne. Jako miękki czynnik lokalizacji sprzyjać będzie także przyciąganiu inwestycji, których pracownicy cenią dobre warunki życia, a także walce o talenty. **Finansowanie instytucji kultury stało się jeszcze większym wyzwaniem** w okresie pandemii. Konieczność bardziej intensywnej pracy przede wszystkim w obszarze marketingu i promocji, deficyt sprzętu, oprogramowania, kompetencji po stronie odbiorców i twórców, a także uregulowań praw autorskich do treści publikowanych w internecie – wszystko to generowało zwiększone koszty przy ograniczonych przychodach związanych z trudnością dotarcia do publiczności. Poważnym problemem okazał się też spadek wynagrodzeń, szczególnie w przypadku niezależnych twórców i animatorów życia kulturalnego. Problemy te mogą ulec pogłębieniu w wyniku recesji/spowolnienia, rosnących kosztów utrzymania, ograniczonej siły nabywczej publiczności oraz nasilonej na tym polu konkurencji między miastami – zarówno w układzie krajowym, jak i międzynarodowym. Aspekt ten utrudni rozbudowę infrastruktury czasu wolnego, pośrednio ograniczy również walory turystyczne.

7.2.5. Turystyka i czas wolny

Różnorodność środowiska przyrodniczego oferuje wachlarz unikatowych walorów turystycznych. Wymienić tu można przede wszystkim **szerokie i piaszczyste plaże** nad Zatoką Gdańską, a ponadto **obszary wokół rzek, potoków i zbiorników wodnych, które również stwarzają dogodne warunki do rekreacji i turystyki kwalifikowanej** związanej z obserwacją zwierząt (licznych gatunków ptaków, fok) – podobnie jak zbiorowiska leśne pasa nadmorskiego oraz strefy krawędziowej Wysoczyzny Kaszubskiej, dostępne dzięki gęstej

sieci dróg leśnych oraz wytyczonych szlaków pieszych i rowerowych. Dzięki temu Gdańsk ma bardzo duży potencjał rozwojowy w kierunku **turystyki zrównoważonej**. Gdańsk to połączenie unikalnych walorów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego oraz bogatej historii, co stawia go w czołówce polskich miast atrakcyjnych turystycznie.

Pod względem pojemności i różnorodności oferty całorocznych miejsc noclegowych Gdańsk zajmuje trzecią pozycję w Polsce – ustępuje jedynie Warszawie i Krakowowi. W 2021 r. łączna liczba turystów i odwiedzających wyniosła 3 mln, a w 2022 r. wzrosła do 3,7 mln. Gdańsk przyciąga krajowych gości głównie z obszaru województwa pomorskiego, kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego. **Zagraniczni turyści to przede wszystkim mieszkańcy Niemiec, krajów skandynawskich oraz Wielkiej Brytanii.** Pobyt w mieście był przez nich oceniany bardzo wysoko (8,9/10).

Ukierunkowanie części gospodarki na obsługę turystów prowadzi do częściowego zatarcia lokalnej specyfiki atrakcji turystycznych. Wzrastające obciążenie (głównie latem) zmniejsza komfort zamieszkania stałych mieszkańców w dzielnicach koncentrujących ruch turystyczny. Ponadto w miesiącach letnich występują kongestia drogowa i problemy z parkowaniem. Rosnące ceny nieruchomości powstrzymują napływ potencjalnych mieszkańców, co jest dotkliwie w kontekście deficytu specjalistów i walki o talenty. Ważne, aby już na tym etapie rozwoju planować **świadome zarządzanie ruchem turystycznym**, bazując na coraz szerszym zakresie danych, oraz by badać opinie mieszkańców na temat turystyki w mieście.

Gdańsk jest miastem o bardzo korzystnym położeniu geograficznym. Oprócz kluczowej kwestii, czyli przeciwdziałania dużej liczbie turystów w okresie letnim, bardzo ważne jest **zwiększanie atrakcyjności miasta jesienią, zimą i wiosną**. Znaczący jest rozwój branży spotkań oraz atrakcyjności miasta z punktu widzenia organizatorów konferencji, kongresów, targów i innych wydarzeń biznesowych.

7.2.6. Przestrzeń publiczna

Najistotniejszy przejaw kształtowania przestrzeni publicznych z wykorzystaniem obligatoryjnych narzędzi planowania przestrzennego stanowi uchwalanie **miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**. Na koniec 2021 r. w Gdańsku obowiązywało 727 takich planów, które obejmowały 64,8% powierzchni miasta. W grupie największych polskich miast to **drugi najwyższy rezultat (po Krakowie)**. Kluczową rolę w kształtowaniu przestrzeni publicznych odgrywają dokumenty, tj. **Gdańskie Przestrzenie Lokalne, Gdański Standard Ulicy Miejskiej, Gminny Program Rewitalizacji i uchwała krajobrazowa**.

Przestrzenie publiczne w Gdańsku są skoncentrowane w czterech typach obszarów: pasmie miejskim (wzdłuż linii SKM), pasmie wodnym (brzegi Wisły, Motławy, pas nadmorski), zworniku metropolitalnym (Śródmieście) oraz w ośrodkach dzielnicowych. Oferta usług kształtowana jest w przeważającej mierze przez procesy rynkowe, w ramach których lokalnym przestrzeniom publicznym trudno konkurować z ofertą centrów handlowych i dyskontów. Jest to bariera w kształtowaniu atrakcyjnej oferty turystycznej i czasu wolnego.

Trzy problemy są uniwersalne dla przestrzeni polskich miast i występują także w Gdańsku. W skali całego miasta sukcesywnie od ponad dwóch dekad (2000–2021) **rośnie powierzchnia**

terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę kosztem terenów zieleni. W Gdańsku, podobnie jak w wielu polskich miastach, upowszechniła się praktyka **grodzenia osiedli w zabudowie wielorodzinnej.** W szczególności problem ten nasilony jest na obszarach nowej zabudowy, przy czym niekoniecznie przybiera formę zupełnego odgrodzenia określonego terenu. Próbę uregulowania tej kwestii podjęto w uchwale krajobrazowej, która co do zasady zakazuje takich ogrodzeń. Od wejścia w życie jej ustaleń osiedla mieszkaniowe w Gdańsku powstają jako nieogrodzone. Coraz większa liczba pojazdów oznacza **rosnący popyt na miejsca parkingowe**, które są terenochłonne; skutkuje to zawłaszczaniem znacznych fragmentów przestrzeni publicznej przez użytkowników samochodów i uniemożliwia bardziej przyjazne i atrakcyjne ich zagospodarowanie z myślą o wszystkich grupach mieszkańców i odwiedzających. Stosowanym w Gdańsku narzędziem służącym regulacji tej kwestii są wskaźniki parkingowe zawarte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (niekoniecznie ograniczające omawiany problem) oraz strefy płatnego parkowania, w tym śródmiejska strefa płatnego parkowania oraz strefa ograniczonej dostępności na Głównym Mieście. Miasto, poza wprowadzeniem działań związanych z ograniczeniami w zakresie transportu indywidualnego, **rozszerza również ofertę komunikacyjną transportu publicznego, w tym szynowego** (nowe linie tramwajowe czy planowana realizacja trasy kolejowej PKM Południe), aby zachęcić mieszkańców do zmiany ich przyzwyczajeń transportowych. Rozwój transportu szynowego oraz ograniczenia w zakresie lokalizacji miejsc parkingowych wpływają na zmiany przestrzenne w kierunku rozwoju **miasta kompaktowego** z dostępnymi przestrzeniami publicznymi.

7.3. Rekomendacje wynikające z diagnozy obszaru Innowacyjne Miasto

1. Koncentracja wsparcia procesów przedsiębiorczego odkrywania ukierunkowanych na najbardziej obiecujące pomysły biznesowe

1.1. Wzmacnianie zdolności ekosystemu innowacji (gospodarka, administracja, edukacja, społeczeństwo) do identyfikacji okazji oraz formułowania i wdrażania na ich podstawie pomysłów biznesowych

1.2. Łagodzenie barier innowacyjności (fragmentacja i rozproszenie wiedzy przedsiębiorczej, obawy innowatorów o utratę przewagi konkurencyjnej w następstwie inspirowania innych podmiotów, niepewność co do wyników procesu innowacyjnego, skłonność do stosowania mniej ryzykownych strategii rozwoju) i wzmacnianie społecznego kapitału pomostowego

1.3. Włączenie użytkowników do ekosystemu innowacji poprzez inicjatywy żywych laboratoriów

1.4. Doskonalenie narzędzi wsparcia skrojonych pod potrzeby zgłaszających się lub wyłonionych w drodze naboru start-upów

1.5. Doskonalenie modelu szkolnej edukacji dla przedsiębiorczości i innowacyjności

2. Budowanie odporności lokalnego rynku pracy na szoki zewnętrzne

- 2.1. Monitorowanie i wspieranie przekształceń na rynku pracy wynikających z trendów zewnętrznych (zmiana klimatu, nowe technologie, modele organizacji pracy)
- 2.2. Wspieranie powiązań na styku biznesu, nauki i administracji na rzecz wdrażania rozwiązań wzmacniających rozwój gospodarczy miasta i regionu
- 2.3. Wzmacnianie kompetencji lokalnych przedsiębiorstw w zakresie innowacyjności i umiędzynarodowienia działalności gospodarczej

3. Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej i przyciąganie inwestycji w największym stopniu synergicznych z miejską przedsiębiorczością, innowacyjnością i kompetencjami

- 3.1. Identyfikacja potrzeb inwestycyjnych wzmacniających ekosystem innowacji i adekwatne kształtowanie promocji inwestycyjnej oraz oferty czynników lokalizacji
- 3.2. Doskonalenie systemu obsługi inwestycyjnej i opieki nad klientem gospodarczym
- 3.3. Utrwalenie międzynarodowo rozpoznawalnego wizerunku miasta i obszaru metropolitalnego jako obszaru sukcesu gospodarczego
- 3.4. Przyciąganie talentów – wsparcie relokacji obiecujących pracowników i przedsiębiorców

4. Wzmacnianie konkurencyjności portu morskiego

- 4.1. Zapewnienie adekwatności parametrów infrastruktury portowej do potrzeb żeglugi
- 4.2. Usuwanie wąskich gardeł transportowych w relacji portu z zapleczem w granicach miasta i obszaru metropolitalnego
- 4.3. Doskonalenie rozwiązań z zakresu ochrony środowiska i ograniczania emisji zanieczyszczeń
- 4.4. Powiązanie funkcjonalne portu z miastem i obszarem metropolitalnym

5. Wzmacnianie konkurencyjności portu lotniczego

- 5.1. Rozwój siatki połączeń lotniczych
- 5.2. Modernizacja infrastruktury pola manewrowego oraz systemów nawigacji zapewniających najwyższe standardy niezawodności technicznej i gotowości operacyjnej
- 5.3. Modernizacja terminali utrzymująca wysoki komfort obsługi podróżnych
- 5.4. Rozwój lotniska oraz wzrost jego dostępności transportem publicznym
- 5.5. Wdrażanie rozwiązań zmniejszających negatywne oddziaływanie na środowisko i przyrodę, w tym dążenie do neutralności klimatycznej

6. Zachowanie unikatowości walorów turystycznych i odpowiedzialny społecznie oraz zrównoważony rozwój turystyki

- 6.1. Ochrona walorów przyrodniczych i kulturowych, w szczególności najbardziej unikatowych

- 6.2. Zapobieganie powstawaniu obszarów zabudowy o dominacji funkcji najmu krótkoterminowego
- 6.3. Wzmacnianie roli dziedzictwa i funkcji kultury jako waloru turystycznego
- 6.4. Włączanie dzielnicowych społeczności w tworzenie alternatywnych względem głównej oferty produktów turystycznych (Lokalni Przewodnicy i Przewodniczki)
- 6.5. Wypracowanie i wdrażanie dobrych praktyk współżycia społecznego w obszarach koncentracji ruchu turystycznego, w tym informowanie o nich turystów i odwiedzających
- 6.6. Wdrażanie sezonowych ograniczeń w parkowaniu samochodów w obszarach koncentracji ruchu turystycznego, udostępnianie parkingów zbiorczych skomunikowanych z transportem publicznym
- 6.7. Wzmacnianie rangi Gdańska jako krajowego i międzynarodowego ośrodka turystyki biznesowej

7. Przyciąganie talentów i wzmacnianie tolerancji dzięki bogatemu życiu kulturalnemu

- 7.1. Utrzymanie wysokiego poziomu artystycznego i różnorodności oferty kulturalnej
- 7.2. Animowanie lokalnego życia kulturalnego w celu wzmacniania kapitału społecznego i identyfikacji z miastem/dzielnica
- 7.3. Podnoszenie międzynarodowej rangi i rozpoznawalności Gdańska jako ośrodka europejskiego dziedzictwa i kultury
- 7.4. Promowanie pamięci kulturowej jako źródła otwartości, tolerancji, solidarności, innowacyjności i kreatywności
- 7.5. Utrzymanie systemu nagród, stypendiów i dotacji dla twórców i instytucji kultury
- 7.6. Wspieranie przedsiębiorczości kreatywnej i animującej życie kulturalne

8. Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych jako katalizatorów przedsiębiorczości, innowacyjności i kreatywności

- 8.1. Doskonalenie narzędzi partycypacji społecznej w planowaniu i projektowaniu przestrzeni publicznych
- 8.2. Kontynuowanie programu modernizacji przestrzeni lokalnych
- 8.3. Organizacja przestrzeni publicznych z wykorzystaniem walorów terenów zieleni, cieków i zbiorników wodnych
- 8.4. Animacja życia kulturalnego w przestrzeniach publicznych
- 8.5. Wspieranie konkurencyjności oferty usługowej dostępnej w krawędziach przestrzeni publicznych
- 8.6. Kontynuacja programu rewitalizacji zdegradowanych dzielnic miasta

7.4. Cele szczegółowe, priorytety celów, kierunki interwencji i wskaźniki

Cel szczegółowy IV.1 Rozwój innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy gospodarki

Opis celu szczegółowego: Wzrostowi konkurencyjności gdańskiej gospodarki sprzyjać będą działania wspomagające mechanizmy komercjalizacji wiedzy naukowej poprzez rozwój innowacji oraz koncentrację działań rozwojowych w obszarach gdańskich specjalizacji. Istotny jest rozwój kompetencji przedsiębiorczych oraz współpracy w zakresie: edukacja – nauka – administracja– biznes. Realizacja celu oprze się na wsparciu mikro-, małych i średnich przedsiębiorców (w tym rzemiosła) oraz rozwoju systemowej platformy współpracy z poszczególnymi sektorami. Istotnym elementem będzie również tworzenie (i wspieranie) w szkołach i na uczelniach kierunków i specjalności odpowiadających potrzebom rynku, a także utworzenie systemu łatwej i skutecznej zmiany kwalifikacji zawodowych z naciskiem na rozwój talentów. Kluczowe ma być doskonalenie systemu organizowania programów szkoleniowych, elastycznie reagującego na zgłaszane przez pracodawców niedobory kadrowe. Znaczące będzie także wsparcie gdańskich uczelni, które pozwoli na przyciągnięcie młodych i zdolnych pracowników oraz rozbudowę potencjału badawczego.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.
17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

- 2.1. Rozwój systemu edukacji na każdym etapie życia, z naciskiem na kompetencje przyszłości i cyfryzację oraz rozwój talentów

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunek działań:

4.1. Wzmacnianie zdywersyfikowanej, inteligentnej i konkurencyjnej gospodarki, odpowiedzialnej społecznie i środowiskowo, w tym niskoemisyjnej produkcji, zaawansowanych usług oraz prowadzenia badań i rozwoju

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego IV.1

Priorytet celu IV.1.1. Rozwój innowacyjności i przedsiębiorczości

Kierunki interwencji:

IV.1.1.1. Promowanie, kształcenie i rozwój kompetencji przyszłości

IV.1.1.2. Doskonalenie modelu szkolnej edukacji dla przedsiębiorczości i innowacyjności

IV.1.1.3. Podnoszenie kompetencji oraz wsparcie przedsiębiorców w zakresie współpracy międzynarodowej

IV.1.1.4. Stworzenie systemu wsparcia dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym rzemiosła

IV.1.1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej innowacyjność i przedsiębiorczość

Priorytet celu IV.1.2. Wsparcie gospodarki opartej na wiedzy

Kierunki interwencji:

IV.1.2.1. Budowanie świadomości i promocja transferu wiedzy z zakresu tworzenia innowacji na styku edukacji, nauki, biznesu i administracji

IV.1.2.2. Rozwój systemu staży i stypendiów

IV.1.2.3. Działania na rzecz rozwoju i przyciągania talentów, w tym naukowców

IV.1.2.4. System wsparcia realizacji lokalnych inicjatyw i przedsięwzięć z udziałem przedsiębiorców, lokalnej społeczności, uczelni i organizacji pozarządowych

IV.1.2.5. Wsparcie rozwoju gdańskich uczelni wyższych, w szczególności Związku Uczelni w Gdańsku im. Daniela Fahrenheita

Tabela 36. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy IV.1

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
IM.1	Liczba nowych miejsc pracy w sektorze nowoczesnych usług oraz produkcji [w sztukach]	•	20 000
IM.2	Powierzchnia nieruchomości zajęta na prowadzenie działalności gospodarczej [w milionach metrów kwadratowych]	7,6	9,4
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500

• (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Tabela 37. Wskaźniki do celu szczegółowego IV.1

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
IV.1.a	Liczba osób, które wzięły udział w programach edukacyjnych wspierających rozwój kompetencji przedsiębiorczych [w osobach]	8000	12 000	14 000
IV.1.b	Liczba uczestników wydarzeń łączących biznes z edukacją realizowanych we współpracy z miastem [w osobach]	1800	2000	2200

Cel szczegółowy IV.2 Wzmocnienie marki gospodarczej Gdańska

Opis celu szczegółowego: Zbudowanie silnej marki gospodarczej Gdańska o międzynarodowej rozpoznawalności jest niezbędnym elementem rozwoju atrakcyjności inwestycyjnej miasta i budowy jego gospodarczej i akademickiej tożsamości. Czynności te wspomogą szeroko pojęta promocja, kształtująca wizerunek miasta w kraju oraz za granicą. W tym zakresie działania skupią się na budowie marki Gdańska i obszaru metropolitalnego jako miejsca przyjaznego do życia, nauki i rozwijania biznesu. Kluczową rolę w zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska odgrywają: port morski, port lotniczy, parki produkcyjno-przemysłowe oraz wielofunkcyjne ośrodki usługowe. Duży nacisk położony zostanie na kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych w zakresie zwiększenia ich dostępności komunikacyjnej i uzbrojenia. Działania te bezpośrednio wpłyną na wzrost spójności transportowej, zmierzającej do integracji metropolitalnego rynku pracy. Gdańsk ze względu na swoje położenie i uwarunkowania historyczne związane z wydobywaniem i obróbką bursztynu cechuje się istnieniem szczególnej koncentracji firm, organizacji i instytucji powiązanych z bursztynem oraz marki wyróżniającej miasto na tle Pomorza, Polski, a nawet regionu Europy Środkowej. Strategia „Gdańsk Światowa Stolica Bursztynu” to perspektywa umocnienia marki na rynku. Elementem wpływającym na wzmocnienie globalnej rozpoznawalności Gdańska jest także organizacja spotkań gospodarczych i naukowych skierowanych do gdańskich przedsiębiorców, naukowców oraz potencjalnych inwestorów z różnych branż w szczególności wspierających lokalne specjalizacje, w tym branżę morską.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunki działań:

- 4.1. Wzmacnianie zdywersyfikowanej, inteligentnej i konkurencyjnej gospodarki, odpowiedzialnej społecznie i środowiskowo, w tym niskoemisyjnej produkcji, zaawansowanych usług oraz prowadzenia badań i rozwoju.
- 4.4. Wzmacnianie konkurencyjności portu morskiego i lotniczego oraz poprawa zewnętrznej dostępności transportowej.

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego IV.2

Priorytet celu IV.2.1. Promocja gospodarcza i wsparcie rozwoju gdańskich specjalizacji i marek

Kierunki interwencji:

- IV.2.1.1. Organizacja w Gdańsku wydarzeń gospodarczych oraz naukowych, w szczególności wspierających lokalne specjalizacje
- IV.2.1.2 Wsparcie aktywności eksportowej i włączania gdańskich przedsiębiorstw w międzynarodowe łańcuchy wartości poprzez organizację wizyt studyjnych, misji gospodarczych oraz udział w imprezach targowo-wystawienniczych
- IV.2.1.3. Tworzenie sieci współpracy przedsiębiorców w ramach współpracy lokalnej i wspieranie marek kojarzonych z Gdańskiem
- IV.2.1.4. Promocja Gdańska jako miejsca atrakcyjnego do inwestycji, pracy, nauki i spotkań

Priorytet celu IV.2.2. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska

Kierunki interwencji:

- IV.2.2.1. Wspieranie rozwoju portów: morskiego i lotniczego
- IV.2.2.2. Wspieranie rozwoju parków produkcyjno-przemysłowych
- IV.2.2.3. Wspieranie rozwoju wielofunkcyjnych ośrodków usługowych

Tabela 38. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy IV.2

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
IM.1	Liczba nowych miejsc pracy w sektorze nowoczesnych usług oraz produkcji [w sztukach]	•	20 000

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
IM.2	Powierzchnia nieruchomości zajęta na prowadzenie działalności gospodarczej [w milionach metrów kwadratowych]	7,6	9,4
IM.3	Przeładunki kontenerów w porcie morskim [w milionach TEU]	2,1	2,8
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Tabela 39. Wskaźniki do celu szczegółowego IV.2

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
IV.2.a	Liczba dużych wydarzeń gospodarczych i naukowych zorganizowanych we współpracy z miastem [w sztukach]	10	13	15
IV.2.b	Liczba pasażerów obsłużonych w porcie lotniczym [w milionach osób]	4,58	6,40	7,66
IV.2.c	Wysokość nakładów inwestycyjnych w parkach produkcyjno-przemysłowych [w milionach złotych]	250	500	750

Cel szczegółowy IV.3 Odpowiedzialny rozwój przestrzenny miasta

Opis celu szczegółowego: Właściwe zagospodarowanie przestrzeni publicznej jest warunkiem koniecznym do harmonijnego rozwoju miasta, poprawy jakości życia mieszkańców i nawiązywania kontaktów społecznych. W ramach programu kontynuowane będą działania rozwoju miasta do wewnątrz przez wypełnienie ukształtowanych struktur urbanistycznych i wykreowanie tzw. miasta krótkich odległości. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie dostępności do terenów zieleni publicznej będzie się odbywać przez kształtowanie nowych przestrzeni publicznych oraz podnoszenie jakości zagospodarowania i ułatwienie dostępu do już istniejących terenów zielonych. Niezbędnym elementem procesów planistycznych jest ich uspołecznianie. Działania związane z procesem rewitalizacji oraz rewaloryzacją w obszarach zdegradowanych lub zagrożonych degradacją poprawią jakość przestrzeni miejskiej (w tym umożliwią wykreowanie atrakcyjnego zagospodarowania przestrzeni publicznych), która ma nawiązywać do tożsamości miejsca i jednocześnie odwoływać się do dziedzictwa kulturowego miasta. Natomiast przekształcenia na terenach poprzemysłowych i powojkowych przywrócą i stworzą w atrakcyjnych lokalizacjach nowe przestrzenie publiczne. Wszystkie działania będą się opierały na zrównoważonym wykorzystaniu zasobów przyrodniczych.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.

15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.

16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunki działań:

- 1.1. Wzmocnienie systemu przyrodniczego i odpowiedzialny rozwój zrównoważony
- 1.2. Ochrona walorów i zasobów przyrodniczych, zwłaszcza wody, zieleni i powietrza

Cel strategiczny 2. Wspólne Miasto – kierunek działań:

- 2.3. Budowanie trwałych partnerstw i wspólnot lokalnych, integracja oraz odpowiedzialne uczestnictwo w życiu społecznym, wspieranie aktywności obywatelskiej oraz włączanie mieszkańców

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunki działań:

- 3.3. Likwidacja barier w przestrzeni miasta
- 3.5. Wdrażanie koncepcji rozwoju do wewnątrz oraz kompaktowego miasta krótkich odległości
- 3.6. Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego IV.3

Priorytet celu IV.3.1. Zrównoważony rozwój miasta z dostępnymi przestrzeniami publicznymi

Kierunki interwencji:

- IV.3.1.1. Poszukiwanie, wprowadzanie i udoskonalanie zasad, regulacji oraz rozwiązań projektowych dotyczących kształtowania miasta
- IV.3.1.2. Realizacja nowych przestrzeni publicznych oraz modernizacja istniejących, z uwzględnieniem funkcjonalności i tożsamości, w oparciu o studia i analizy przestrzenne
- IV.3.1.3. Zastosowanie zasad projektowania uniwersalnego w kształtowaniu przestrzeni publicznych

IV.3.1.4. Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych jako katalizatorów przedsiębiorczości, innowacyjności i kreatywności wpływających na poprawę jakości życia

Priorytet celu IV.3.2. Rozwój miasta krótkich odległości

Kierunki interwencji:

IV.3.2.1. Zagospodarowanie frontów wodnych – w tym pasa nadmorskiego oraz brzegów potoków i rzek w powiązaniu z sąsiedztwem struktur miejskich

IV.3.2.2. Realizacja parków i błękitno-zielonych powiązań (aleje, pasma wzdłuż potoków i rzek)

IV.3.2.3. Kształtowanie przestrzeni publicznych wraz z usługami w ich otoczeniu oraz wspieranie konkurencyjności oferty usługowej

IV.3.2.4. Realizacja nowej infrastruktury transportowej oraz jej modernizacja z uwzględnieniem powiązań pieszych, rowerowych oraz transportu zbiorowego

Priorytet celu IV.3.3. Partycypacja w kształtowaniu przestrzeni miasta

Kierunki interwencji:

IV.3.3.1 Popularyzacja problematyki zagospodarowania przestrzeni miejskiej, w tym przestrzeni publicznej, wśród mieszkańców

IV.3.3.2 Doskonalenie form i narzędzi wykorzystywanych do partycypacji społecznej w ramach zagospodarowania przestrzeni

IV.3.3.3 Współpraca z inwestorami oraz zarządcami nieruchomości w zakresie spójnego, atrakcyjnego i wielofunkcyjnego kształtowania przestrzeni miejskiej ze szczególnym uwzględnieniem przestrzeni publicznych

Priorytet celu IV.3.4. Rozwój przestrzenny i transformacja terenów wzmocniających potencjał miasta

Kierunki interwencji:

IV.3.4.1. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

IV.3.4.2. Powiązanie rozwoju przestrzeni publicznych z transformacją, intensyfikacją i uzupełnieniem struktury miejskiej

IV.3.4.3. Transformacja przestrzenna Centralnego Pasma Usługowego

IV.3.4.4. Przekształcenie i włączenie terenów postoczniovych w struktury miejskie

IV.3.4.5. Zmiana przestrzenna Zachodniego Frontu Śródmieścia

Tabela 40. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy IV.3

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
DM.3	Liczba przestrzeni publicznych, które zostaną zrealizowane, przebudowane, wyremontowane lub odnowione [w sztukach]	•	40
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.3	Odsetek mieszkańców angażujących się w działania na rzecz rozwoju miasta [w procentach]	20	30

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Tabela 41. Wskaźniki do celu szczegółowego IV.3

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
IV.3.a	Liczba nowych i zmodernizowanych bulwarów, promenad, placów i wózników [w sztukach]	•	5	10
IV.3.b	Estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej w okolicy miejsca zamieszkania w ocenie mieszkańców [ocena w skali 1–6] (subiektywna ocena w badaniu jakości życia)	3,44 (2021)	3,85	4,0
IV.3.c	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji [w sztukach]	•	15	28

- (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Cel szczegółowy IV.4 Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta

Opis celu szczegółowego: Gdańsk jest obecnie największym w północnej Polsce centrum kultury. Wzmocnienie potencjału sektora kultury, środowisk twórczych i artystycznych wpłynie na rozwój miasta we wszystkich jego aspektach.

Tworzenie warunków niezbędnych do funkcjonowania silnych i zróżnicowanych środowisk kulturalnych i artystycznych oraz równy dostęp do bogatej i zróżnicowanej oferty kulturalnej czynią miasto atrakcyjnym – dla działających w obszarze kultury twórców i artystów, odbiorców kultury z kraju i zagranicy, a przede wszystkim dla mieszkańców.

Kultura wspomaga więzi społeczne i obywatelskie, miejską przestrzeń relacji i współpracy, kreatywność i rozwój osobisty mieszkańców. Uczestnictwo w kulturze przyczynia się do zrozumienia tożsamości i przynależności. Wpływa również na rozwój gospodarczy i turystyczny miasta i regionu.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

- Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.
- Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
- Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
- Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 2. Wspólne miasto – kierunek działań:

2.4. Zwiększanie uczestnictwa w kulturze, wspieranie twórczości artystycznej, rozwój kultury jako systemu spajającego miasto i budującego tożsamość, upowszechnienie i ochrona dziedzictwa

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunki działań:

3.2. Likwidacja barier w przestrzeni miasta

3.5. Wdrażanie koncepcji rozwoju do wewnątrz oraz kompaktowego miasta krótkich odległości

3.6. Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunek działań:

4.5. Wzmacnianie potencjału turystycznego i rozbudowa infrastruktury czasu wolnego

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego IV.1

Priorytet celu IV.4.1. Wspieranie rozwoju artystów i twórców kultury

Kierunki interwencji:

IV.4.1.1. Rozwój programów stypendialnych, rezydencjalnych oraz kompetencyjnych

IV.4.1.2. Udostępnianie miejsc do prowadzenia i prezentowania twórczości artystycznej

IV.4.1.3. Rozwój otwartych konkursów w dziedzinie kultury dla organizacji pozarządowych

IV.4.1.4. Kompleksowe wspieranie działalności księgarń, wydawnictw, antykwariatów i galerii

IV.4.1.5. Rozwój programów: Gdański Fundusz Filmowy, Gdańsk Miasto Literatury, Gdańska Kolekcja Sztuki Współczesnej

Priorytet celu IV.4.2. Zapewnienie atrakcyjnej i komplementarnej oferty kulturalnej

Kierunki interwencji:

IV.4.2.1. Rozwój infrastruktury oraz działalności instytucji kultury

IV.4.2.2. Stworzenie katalogu miejskich wydarzeń flagowych oraz ich rozwój

IV.4.2.3. Tworzenie dzieł artystycznych w przestrzeni publicznej

IV.4.2.4. Promocja kultury Gdańska

Priorytet celu IV.4.3. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do kultury

Kierunki interwencji:

IV.4.3.1. Zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej

IV.4.3.2. Zrównoważenie rozmieszczenia oferty kulturalnej w dzielnicach

IV.4.3.3. Tworzenie oferty kulturalnej dla grup odbiorców z różnymi potrzebami

IV.4.3.4. Rozwój programu Edukacja do Kultury

IV.4.3.5. Wprowadzanie innowacyjnych i technologicznych rozwiązań w kulturze, w tym powstanie miejskiego systemu informacji kulturalnej

IV.4.3.6. Opracowanie systemu współdzielenia zasobów w sektorze kultury

Tabela 42. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy IV.4

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500

Tabela 43. Wskaźniki do celu szczegółowego IV.4

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
IV.4.a	Liczba inicjatyw artystycznych zrealizowanych z udziałem miasta [w sztukach]	483	507	531
IV.4.b	Liczba uczestników oferty kulturalnej [w milionach osób]	1,10	1,15	1,21
IV.4.c	Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów kulturalnych [w sztukach]	•	10	12

• (kropka) wskaźnik liczony narastająco od 2022 r.

Cel szczegółowy IV.5 Dbłość o zabytki oraz promocja dziedzictwa

Opis celu szczegółowego: Gdańsk dysponuje unikalnym i istotnym dla europejskiej kultury dziedzictwem. Ważna jest odpowiednia dbłość o dziedzictwo miasta oraz zarządzanie nim. W związku z tym planowane jest stworzenie kompleksowego programu na rzecz zachowania, utrzymania i interpretacji dziedzictwa materialnego i niematerialnego. Od wielu lat gmina udziela pomocy finansowej w postaci dotacji celowych na prace przy zabytkach, których nie jest właścicielem. Planuje się kontynuowanie wsparcia w tym zakresie. Równoległe z dbaniem o dziedzictwo materialne i niematerialne zakłada się wzmożenie działań w zakresie ich promocji. Kluczowe jest również rozwijanie tożsamości kulturowej gdańszczanek i gdańszczan oraz wzmacnianie poczucia wspólnoty.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 2. Wspólne miasto – kierunek działań:

2.4. Zwiększanie uczestnictwa w kulturze, wspieranie twórczości artystycznej, rozwój kultury jako systemu spajającego miasto i budującego tożsamość, upowszechnienie i ochrona dziedzictwa

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunek działań:

3.2. Likwidacja barier w przestrzeni miasta

3.6. Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunek działań:

4.5. Wzmacnianie potencjału turystycznego i rozbudowa infrastruktury czasu wolnego

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego IV.5

Priorytet celu IV.5.1. Zarządzanie dziedzictwem miejskim

Kierunki interwencji:

IV.5.1.1. Stworzenie kompleksowego programu na rzecz zachowania oraz promocji dziedzictwa materialnego i niematerialnego

IV.5.1.2. Rewaloryzacja gminnych obiektów zabytkowych

IV.5.1.3. Dofinansowanie remontów obiektów zabytkowych nienależących do gminy

IV.5.1.4. Inicjowanie wpisów na krajowe, europejskie i światowe listy dziedzictwa

IV.5.1.5. Tworzenie parków kulturowych

IV.5.1.6. Rozwój kolekcji miejskich i muzealnych

Priorytet celu IV.5.2. Wzmacnianie wspólnoty kulturowej gdańszczan

Kierunki interwencji:

IV.5.2.1. Rozwój projektów badawczych i popularyzatorskich dotyczących dziedzictwa

IV.5.2.2. Pielęgnowanie pamięci historycznej

IV.5.2.3. Rozwój i upowszechnienie szlaków kulturowych

IV.5.2.4. Stworzenie spójnego systemu upamiętnień, w tym wznoszenie pomników, tworzenie tablic pamiątkowych, nadawanie nazw i patronatów

Tabela 44. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy IV.5

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500

Tabela 45. Wskaźniki do celu szczegółowego IV.5

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
IV.5.a	Liczba wyremontowanych i zmodernizowanych obiektów zabytkowych z udziałem miasta [w sztukach]	48	55	87
IV.5.b	Liczba utworzonych szlaków kulturowych [w sztukach]	1	3	3

Cel szczegółowy IV.6 Równoważenie turystyki i wsparcie przemysłu spotkań oraz czasu wolnego w mieście

Opis celu szczegółowego: Gdańsk to jedna z kluczowych destynacji turystycznych w Polsce, istotne jest jednak takie kształtowanie turystyki, aby nie odbywała się ona kosztem jakości życia mieszkańców Gdańska. Ważnym aspektem jest zrównoważenie i maksymalne zminimalizowanie negatywnego wpływu turystyki na środowisko naturalne oraz kulturę lokalną, przy jednoczesnym generowaniu możliwości zatrudnienia lokalnych mieszkańców i wpływów dla lokalnej gospodarki. Działaniem, które to wspomogę, będzie przeciwdziałanie sezonowości poprzez specjalizację ruchu turystycznego i rozproszenie go w różnych dzielnicach Gdańska. Duży potencjał ma rozwój turystyki kwalifikowanej, w tym przyrodniczej, kulturowej czy kulinarnej. Badanie trendów w tym zakresie pozwoli na dostosowanie oferty turystycznej do oczekiwań odbiorców i zoptymalizowanie kampanii promocyjnych.

Powiązanie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ:

8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.

9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.

11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.

12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.

Powiązanie z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus:

Cel strategiczny 1. Zielone Miasto – kierunki działań:

1.1. Łagodzenie negatywnego wpływu na środowisko i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń, w tym hałasu

Cel strategiczny 3. Dostępne Miasto – kierunki działań:

3.5. Wdrażanie koncepcji rozwoju do wewnątrz oraz kompaktowego miasta krótkich odległości

3.6. Tworzenie estetycznych, wielofunkcyjnych i dostępnych przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom, miejsc spotkań i wypoczynku oraz rewitalizacja

Cel strategiczny 4. Innowacyjne Miasto – kierunki działań:

4.1. Wzmacnianie zdywersyfikowanej, inteligentnej i konkurencyjnej gospodarki, odpowiedzialnej społecznie i środowiskowo, w tym niskoemisyjnej produkcji, zaawansowanych usług oraz prowadzenia badań i rozwoju

4.3. Wspieranie transformacji cyfrowej oraz cyfryzacja usług publicznych

4.5. Wzmacnianie potencjału turystycznego i rozbudowa infrastruktury czasu wolnego

Priorytety celu i kierunki interwencji celu szczegółowego IV.6

Priorytet celu IV.6.1. Wzrost gospodarczy miasta poprzez rozwój przemysłu zrównoważonej turystyki i czasu wolnego

Kierunki interwencji:

IV.6.1.1. Rozwój infrastruktury turystyki indywidualnej i czasu wolnego

IV.6.1.2. Równoważenie i specjalizacja ruchu turystycznego, w szczególności przeciwdziałanie sezonowości w ujęciu czasowym i przestrzennym

IV.6.1.3. Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego, w szczególności przez wzmocnienie znaczenia poszczególnych dziedzin turystyki kwalifikowanej

IV.6.1.4. Dostosowanie oferty turystycznej i czasu wolnego do osób ze specjalnymi potrzebami (audyty dostępności, modernizacja infrastruktury turystycznej)

Priorytet celu IV.6.2. Rozwój przemysłu spotkań

Kierunki interwencji:

IV.6.2.1. Rozwój infrastruktury pozwalającej na obsługę wydarzeń biznesowych

IV.6.2.2. Systemowe pozyskiwanie i koordynacja wydarzeń biznesowych

IV.6.2.3. Promocja Gdańska jako miasta spotkań

Priorytet celu IV.6.3. Innowacyjne zarządzanie turystyką i czasem wolnym

Kierunki interwencji:

IV.6.3.1. Zwiększenie wykorzystania dostępnych baz danych do analizy i zarządzania ruchem turystycznym oraz czasem wolnym

IV.6.3.2. Rozwój systemu Gdańskiej Karty Mieszkańca i Karty Turysty

Tabela 46. Wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, które realizuje cel szczegółowy IV.6

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość w 2030 r.
WM.1	Liczba mieszkańców Gdańska [w tysiącach osób]	471	500

Tabela 47. Wskaźniki do celu szczegółowego IV.6

Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość w 2022 r.	Wartość w 2026 r.	Wartość w 2030 r.
IV.6.a	Różnica w średnim obłożeniu miejsc noclegowych między wysokim a niskim sezonem [w punktach procentowych]	26	23	20
IV.6.b	Liczba wydarzeń organizowanych w Gdańsku i odnotowywanych w rankingu Międzynarodowego Stowarzyszenia Congress & Convention Association (ICCA) [w sztukach]	12	18	24
IV.6.c	Liczba aktywnych użytkowników Karty Mieszkańca i Karty Turysty [w osobach]	291 311	349 000	385 000

8. System realizacji programu, w tym plan finansowy

8.1. Ramy finansowe

8.1.1. Jak sfinansujemy Programy Rozwoju?

Finansowanie kierunków interwencji określonych w Programach Rozwoju, będących uszczegółowieniem zapisów Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus, oparte będzie głównie na budżecie miasta Gdańska oraz publicznych i prywatnych zewnętrznych źródłach dostępnych dla samorządów i jednostek powiązanych.

Istotny aspekt planowania to poszukiwanie możliwości łączenia różnych źródeł i instrumentów finansowych, z priorytetem dla bezzwrotnych form wsparcia, każdorazowo z uwzględnieniem trwałości rezultatów, w tym sposobów i źródeł finansowania kosztów utrzymania powstających inwestycji czy też nowych rozwiązań organizacyjnych. Z tego punktu widzenia istotne jest – tam, gdzie to będzie uzasadnione i możliwe – korzystanie z formuły partnerstwa publiczno-prywatnego, a także priorytetowe traktowanie rozwiązań organizacyjnych. Często bowiem lepsze i trwalsze efekty finansowe osiąga się dzięki nowemu spojrzeniu na organizację czy regulację danego obszaru niż poprzez zwiększenie finansowania. Dzięki temu, realizując programy, zachowamy bezpieczeństwo finansowe naszego miasta.

Określone priorytety i interwencje powinny być realizowane w formule współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w ramach Obszaru Metropolitalnego Gdańsk–Gdynia–Sopot, co sprzyjać będzie wzmocnieniu konkurencyjności względem krajowych i europejskich metropolii.

8.1.2. Potencjalne źródła finansowania

Na źródła finansowania składają się środki zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne, w tym środki finansowe Unii Europejskiej na lata 2021–2027, a także inny kapitał możliwy do pozyskania.

Do źródeł finansowania Programów Rozwoju, w tym źródeł o charakterze potencjalnym, zaliczyć należy w szczególności:

- budżet miasta Gdańska;
- budżety podmiotów gospodarczych z udziałem miasta Gdańska;
- budżet państwa, w tym subwencje ogólne, dotacje celowe, programy ogłaszane przez poszczególne ministerstwa: Fundusz Termomodernizacji i Remontów, program STOP SMOG, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD);
- środki unijne: program Fundusze Europejskie dla Pomorza (FEP) – zwłaszcza Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), program „Fundusze Europejskie na

Infrastrukturę, Klimat, Środowisko” (FEnIKS), „Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki” (FENG), „Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy” (FERC), „Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego” (FERS), program LIFE, instrument „Łącząc Europę” [Connecting Europe Facility (CEF)], programy Interreg (w tym projekty transgraniczne i międzynarodowe), Horyzont Europa, Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności;

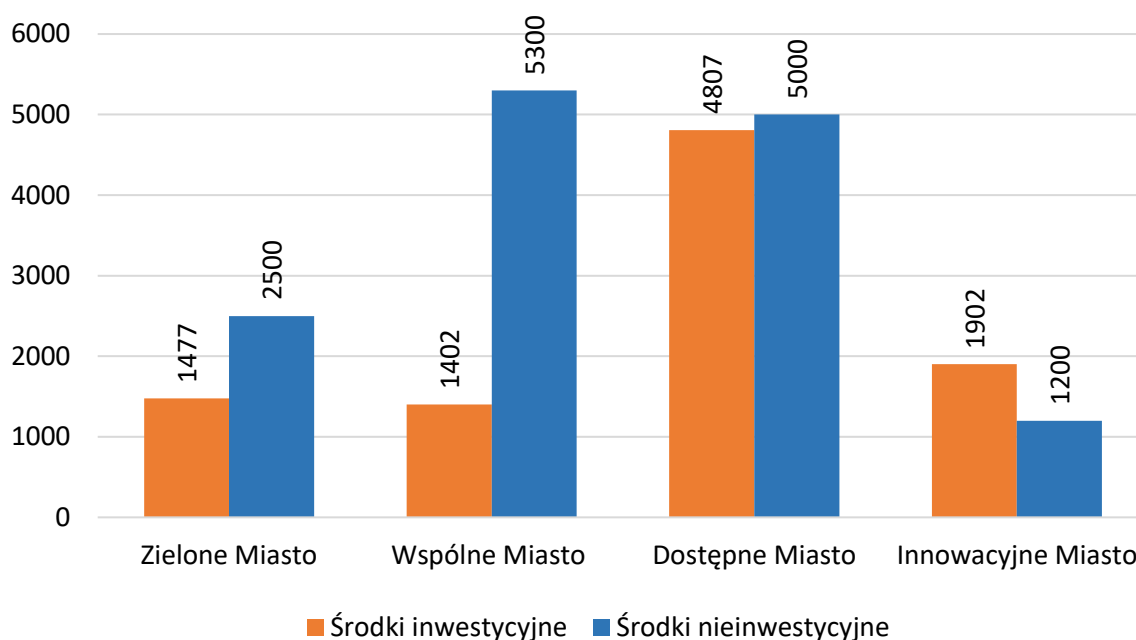
- środki norweskie i z Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG);
- inne środki zewnętrzne, które mogą stanowić alternatywę dla wsparcia różnorodnych przedsięwzięć, w tym instrumenty zwrotne;
- środki partnerów publicznych;
- środki partnerów prywatnych.

Ramy finansowe Programów Rozwoju określone zostaną w Wieloletniej Prognozie Finansowej (WPF) i budżetach przyjętych w kolejnych latach. Z WPF wynikają możliwości finansowania założeń rozwojowych wskazanych w Strategii, określa ona bowiem m.in. zdolność miasta do zaciągania długu, nadwyżkę operacyjną, jak również na bieżąco wprowadzane informacje o zewnętrznych źródłach finansowania. Prognozy finansowe będą ewoluowały. Pożądany kierunek zmian założeń finansowych to zwiększanie potencjału finansowego. Warunkiem tego jest ustabilizowanie dochodów własnych miasta, które stanowią fundament planowania kierunków i skali rozwoju.

8.1.3. Planowane nakłady na Programy Rozwoju

Ze środków budżetu miasta na realizację celów strategicznych przeznaczone zostanie co najmniej 20 mld zł. Należy zakładać, że w perspektywie czasowej do 2030 r. udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem będzie utrzymywał się nadal na poziomie ok. 15-20% i wyniesie ok. 6 mld zł. Łączna kwota nakładów inwestycyjnych planowana do zabezpieczenia na potrzeby finansowe w formie wkładu własnego do realizacji nadrzędnych celów strategicznych wyniesie ponad 3 mld zł. Pozostała szacowana kwota ponad 14 mld zł przewidziana do realizacji zadań nieinwestycyjnych będzie możliwa do wydatkowania w zależności od możliwości dochodowych miasta.

Środki inwestycyjne i nieinwestycyjne planowane do wydatkowania w podziale na poszczególne Programy Rozwoju (dane w mln zł)

Wydatki inwestycyjne

Na działania inwestycyjne planuje się wydatkować blisko 10 mld zł. Na tę wartość składają się wydatki budżetu miasta uwzględniające zewnętrzne źródła finansowania oraz nakłady ponoszone przez podmioty powiązane kapitałowo z miastem, realizujące zadania publiczne bez zaangażowania środków z budżetu Gdańska.

Tabela 48. Planowane do wydatkowania środki inwestycyjne, w tym wkład własny Gminy Miasta Gdańska w podziale na poszczególne Programy Rozwoju.

Program Rozwoju	Suma środków inwestycyjnych (w mln zł) środki budżetu miasta, spółek, pozyskane środki z UE, finansowanie pozabudżetowe	W tym wkład własny GMG (w mln zł) środki z budżetu miasta
Zielone Miasto	1477	524
Wspólne Miasto	1402	428
Dostępne Miasto	4807	1884
Innowacyjne Miasto	1902	390
Razem	9588	3227

Poniższa tabela prezentuje planowane środki inwestycyjne na realizację zapisów Programów Rozwoju oraz ich podział między określone cele szczegółowe. W związku z tym, że

planowane do wydatkowania środki inwestycyjne – a konkretniej inwestycje – mogą realizować zapisy wielu priorytetów celu, niezasadne jest dzielenie środków finansowych do tego poziomu. Należy podkreślić, że efekty poniesionych nakładów finansowych zostaną ujęte w corocznej ewaluacji – w Raportach o stanie miasta. W pracach nad raportem będą uczestniczyli pracownicy komórek i jednostek urzędu miasta i nie będzie się on wiązał z dodatkowymi środkami, jakie należy przeznaczyć na jego realizację.

Tabela 49. Środki inwestycyjne, w tym wkład własny Gminy Miasta Gdańska oraz minimalna planowana kwota dofinansowania dla Programu Rozwoju Zielone Miasto i jego celów szczegółowych.

Cele szczegółowe Programu Rozwoju Zielone Miasto	Suma środków przeznaczonych na finansowanie (w mln zł) środki budżetu miasta, spółek, pozyskane środki z UE, finansowanie pozabudżetowe	w tym: wkład GMG (w mln zł) środki z budżetu miasta
1. Bioróżnorodność i zazielenianie miasta	495,8	284,8
2. Odporność na zmiany klimatu	559,9	213,9
3. Gospodarka obiegu zamkniętego	211,1	20,4
4. Czyste powietrze, woda, gleba	209,0	4,0
5. Świadome, zaangażowane ekologicznie i klimatycznie społeczeństwo	1,0	1,0
Razem	1 476,8	524,1

Tabela 50. Środki inwestycyjne, w tym wkład własny Gminy Miasta Gdańska oraz minimalna planowana kwota dofinansowania dla Programu Rozwoju Wspólne Miasto i jego celów szczegółowych.

Cele szczegółowe Programu Rozwoju Wspólne Miasto	Suma środków przeznaczonych na finansowanie (w mln zł) środki budżetu miasta, spółek, pozyskane środki z UE, finansowanie pozabudżetowe	w tym: wkład GMG (w mln zł) środki z budżetu miasta
1. Zwiększenie dostępności szkół, przedszkoli, żłobków oraz innych form edukacji i opieki dla dzieci i dorosłych z różnymi potrzebami	295,0	150,0
2. Rozwijanie i wspieranie uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami i rynkiem pracy	12,0	6,0
3. Poprawa stanu zdrowia mieszkanek i mieszkańców oraz rozwój sportu	50,0	19,4
4. Włączanie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkanek i mieszkańców	108,9	38,9
5. Budowanie wspólnot lokalnych i rozwój aktywności obywatelskiej	35,0	35,0
6. Rozwój i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym i społecznym	901,1	179,2
Razem	1 402,0	428,4

Tabela 51. Środki inwestycyjne, w tym wkład własny Gminy Miasta Gdańska oraz minimalna planowana kwota dofinansowania dla Programu Rozwoju Dostępne Miasto i jego celów szczegółowych.

Cele szczegółowe Programu Rozwoju Dostępne Miasto	Suma środków przeznaczonych na finansowanie (w mln zł) środki budżetu miasta, spółek, pozyskane środki z UE, finansowanie pozabudżetowe	w tym: wkład GMG (w mln zł) środki z budżetu miasta
1. Poprawa warunków dla ruchu pieszego, w tym dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami	160,0	122,7
2. Poprawa warunków dla ruchu rowerowego i hulajnóg	103,5	67,5
3. Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego	1 993,0	873,6
4. Poprawa dostępności transportowej	917,5	423,3
5. Bezpieczeństwo na drogach i w przestrzeni publicznej	74,0	36,0

Cele szczegółowe Programu Rozwoju Dostępne Miasto	Suma środków przeznaczonych na finansowanie (w mln zł) środki budżetu miasta, spółek, pozyskane środki z UE, finansowanie pozabudżetowe	w tym: wkład GMG (w mln zł) środki z budżetu miasta
6. Rozwój energetyki miejskiej	1 429,4	303,3
7. Smart Gmina & Smart City	130,0	57,8
Razem	4 807,4	1 884,2

Tabela 52. Środki inwestycyjne, w tym wkład własny Gminy Miasta Gdańska oraz minimalna planowana kwota dofinansowania dla Programu Rozwoju Innowacyjne Miasto i jego celów szczegółowych.

Cele szczegółowe Programu Rozwoju Innowacyjne Miasto	Suma środków przeznaczonych na finansowanie (w mln zł) środki budżetu miasta, spółek, pozyskane środki z UE, finansowanie pozabudżetowe	w tym: wkład GMG (w mln zł) środki z budżetu miasta
1. Rozwój innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy gospodarki	1,2	0,7
2. Wzmocnienie marki gospodarczej Gdańska	769,0	41,3
3. Odpowiedzialny rozwój przestrzenny miasta	420,0	226,3
4. Wzmocnienie roli kultury w rozwoju miasta	91,0	52,8
5. Dbłość o zabytki oraz promocja dziedzictwa	146,0	49,9
6. Równoważenie turystyki i wsparcie przemysłu spotkań oraz czasu wolnego w mieście	474,3	19,0
Razem	1 901,5	390,0

Wydatki nieinwestycyjne

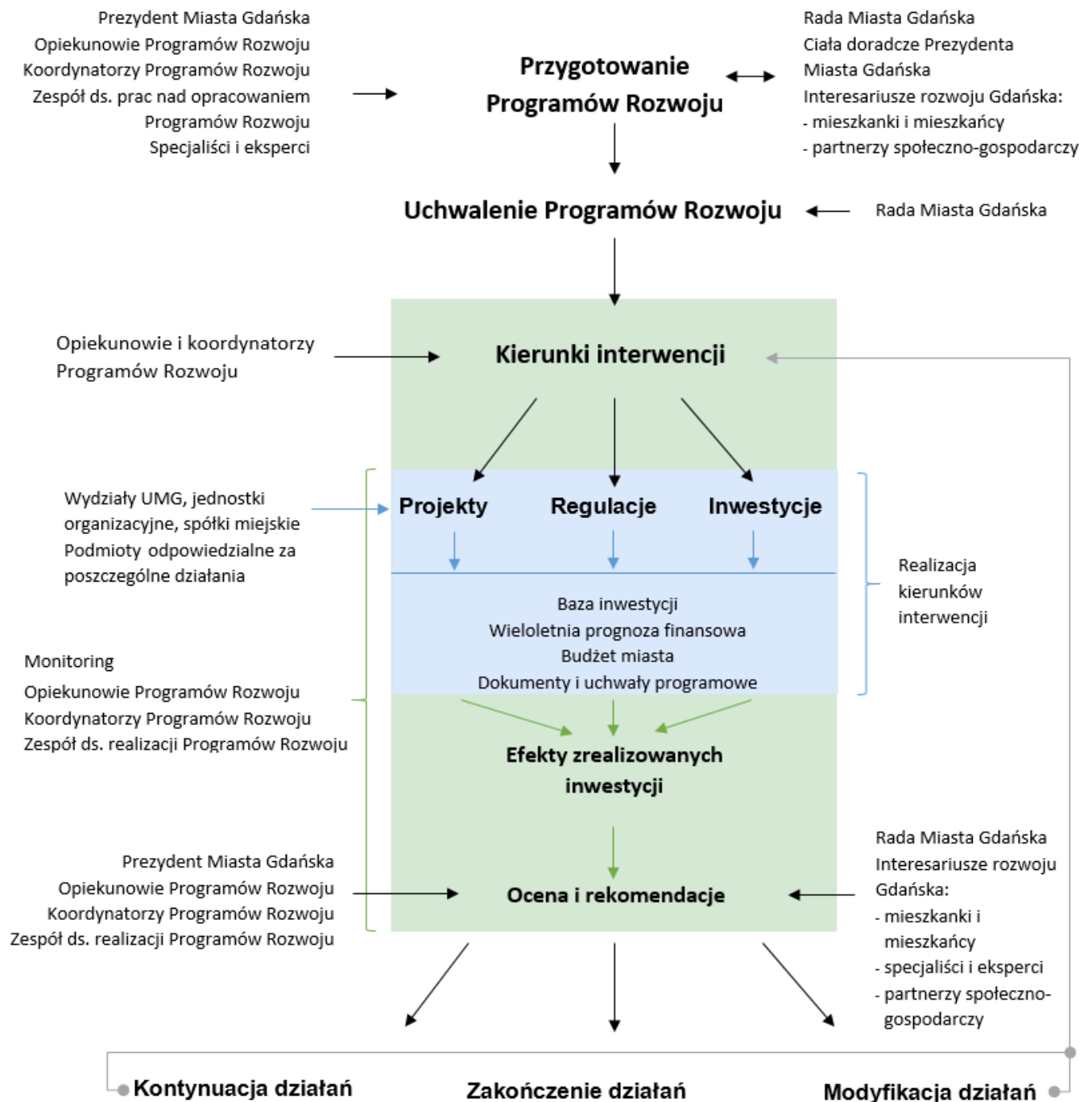
Przyjmując perspektywę trwania programów rozwoju, tj. 2030 r. zakłada się, że na działania nieinwestycyjne wskazane w kierunkach interwencji Gdańsk przeznaczy ponad 14 mld zł. Największe nakłady zostaną przeznaczone na działania związane z: edukacją (4,5 mld zł), transportem zbiorowym (4 mld zł), gospodarką odpadami (1,6 mld zł) oraz działalnością kulturalną (0,7 mld zł).

Tabela 53. Planowane do wydatkowania środki nieinwestycyjne w podziale na poszczególne Programy Rozwoju.

Program Rozwoju	Suma środków nieinwestycyjnych (w mln zł) programy, projekty, utrzymanie kluczowych dla miasta jednostek, zapewnienie standardów, etc.
Zielone Miasto	2500
w tym gospodarka odpadami	1600
Wspólne Miasto	5300
w tym dopłata do edukacji	4500
Dostępne Miasto	5000
w tym dopłata do transportu zbiorowego	4000
Innowacyjne Miasto	1200
w tym działalność kulturalna	700
Razem	14 000
w tym wybrane pozycje	10 800

8.2. System wdrażania i ewaluacji

Schemat systemu wdrażania i ewaluacji Programów Rozwoju

8.2.1. Jak będziemy wdrażali Programy Rozwoju?

Wszystkie etapy procesu wdrażania Programów Rozwoju będą:

1. realizowane w sposób **przejrzysty, otwarty, możliwie szeroko włączający mieszkańców** oraz różne środowiska gdańskiej społeczności, tj. organizacje pozarządowe, świat nauki i gospodarki, liderów lokalnych i innych interesariuszy, w proces podejmowania decyzji realizacyjnych, zacieśniający jednocześnie współpracę w wymiarze metropolitalnym;
2. oparte na przyczynowo-skutkowej ocenie efektów, **analizie zachodzących trendów**, doświadczeń i opcji rozwojowych, tak aby na bieżąco dostosowywać działania do zmieniających się możliwości osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych w myśl zasady: cel pozostaje niezmienny, natomiast sposoby na jego osiągnięcie mogą się zmieniać;
3. **ukierunkowane na osiągnięcie dobra wspólnego gdańskiej społeczności**, a więc silnie osadzone na wypracowanych w Strategii wartościach strategicznych, tj. na współpracy, kształceniu, otwartości, środowisku, mobilności – stanowiących system wartości i zasad dla trwałych fundamentów długofalowego rozwoju Gdańska.

Określone w Strategii **cele strategiczne i kierunki działań** zostały rozpisane w Programach Rozwoju na **cele szczegółowe i priorytety celu**, a te skonkretyzowano w formie bardziej szczegółowych **kierunków interwencji**. Przełożą się one na poszczególne przedsięwzięcia i projekty, które znajdą odzwierciedlenie w budżecie Miasta, bazie priorytetów inwestycyjnych oraz wieloletniej prognozie finansowej. Narzędzia te pozwalają efektywnie planować ich finansowanie.

Poszczególne kierunki interwencji, w tym projekty, regulacje i inwestycje, realizowane będą przez wskazane podmioty, tj. biura i wydziały Urzędu Miejskiego, miejskie jednostki organizacyjne, spółki z udziałem miasta oraz przedstawicieli środowisk społecznych i biznesowych.

Wdrożenie programów przebiegnie również w wymiarze przestrzennym – przy wykorzystaniu wskazanego w Strategii modelu powiązań funkcjonalnych, ze szczególnym uwzględnieniem działań skierowanych na obszary strategicznej interwencji.

8.2.2. Ewaluacja

Programy Rozwoju są dokumentem służącym realizacji Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus z 2022 r., dlatego ewaluacja tych dokumentów będzie powiązana i realizowana równocześnie. Planowane jest przeprowadzenie ewaluacji *mid-term* w 2026 r., mającej na celu weryfikację aktualności celów i kierunków działań oraz ocenę skuteczności ich wdrażania. Końcowe efekty realizacji programów – ewaluacja *ex-post* – zostaną podsumowane w raporcie ewaluacyjnym zgodnie z art. 15 ust. 6 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona na podstawie:

- analizy zmian społecznych, gospodarczych i środowiskowych zachodzących w mieście, jak również w szerszym otoczeniu;
- analizy i oceny postępów realizacji Strategii i Programów Rozwoju;
- oceny efektów wdrażania Strategii i Programów Rozwoju na podstawie przyjętych wskaźników;
- zmian prawnych warunkujących możliwość osiągnięcia założonych celów;
- postulatów i opinii zgłaszanych przez mieszkańców.

Coroczne podsumowanie działań związanych z realizacją Programów Rozwoju będzie prezentowane w raporcie o stanie miasta, którego obowiązek przygotowania wynika z art. 28aa Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Dokument, o strukturze tożsamej z podziałem tematycznym Programów Rozwoju i ich celów, będzie raportował stan realizacji Strategii Rozwoju Miasta.

Raporty, wyniki badań i analiz zjawisk oraz uwarunkowań wpływających na rozwój miasta, a także bieżące informacje związane z realizacją Strategii będą na bieżąco zamieszczane na stronie www.gdansk.pl/strategia. Z kolei na stronie www.gdansk.pl zostanie dodany nowy moduł sprawozdawczy, który ma wspierać proces monitorowania rozwoju oraz ewaluacji działań podejmowanych w ramach strategii. Będzie on pełnił funkcję repozytorium danych, zawierającego informacje o realizowanych celach i wskaźnikach monitorujących.

9. Sposób monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celów

Monitorowanie i ocena stopnia osiągnięcia celów jest **kluczowym elementem wdrażania Programów Rozwoju**. Identyfikowanie ryzyka i jego mitygowanie pozwala podjąć w porę działania zaradcze lub zmienić sposób realizacji celów, dostosować się do zmieniających warunków.

Monitoring Programów Rozwoju opiera się na różnych źródłach i typach informacji: od statystyki publicznej i danych miejskich, poprzez analizy eksperckie i opracowania zewnętrzne, po badania opinii mieszkańców. Stopień osiągnięcia sukcesu mierzony będzie za pomocą przypisanych do celów **wskaźników**, które wskazują pożądane kierunki zmian do osiągnięcia w perspektywie 2026 i 2030 r. W celu efektywnego monitorowania i rzetelnej oceny postępów prac niezbędne są regularność, spójność i zaangażowanie wszystkich realizatorów.

Wskaźniki zostały przypisane do każdego celu szczegółowego Programów Rozwoju. Ich rolą jest monitorowanie efektów podejmowanych działań. Wskaźniki te mają obrazować, jakie działania będą monitorowane, oraz pełnić funkcję drogowskazów. Każdy z Programów Rozwoju realizuje oprócz przypisanych do niego wskaźników również wybrane wskaźniki rezultatu przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta – Gdańsk 2030 Plus z 2022 r.